

**AĞRI'DA KAMU KURUMLARINA AİT
SPOR MERKEZLERİ VE YÜZME
HAVUZLARI İÇİN RİSKLERİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

Muzaffer ZEPAK

**Yüksek Lisans Tezi
İş Sağlığı ve Güvenliği Anabilim Dalı**

Prof. Dr. İbrahim HAN

**AĞRI-2023
(Her Hakkı Saklıdır)**

T.C.

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

İŞ SAĞLIĞI ve GÜVENLİĞİ ANABİLİM DALI

Muzaffer ZEPAK

**AĞRI'DA KAMU KURUMLARINA AİT SPOR MERKEZLERİ VE YÜZME
HAVUZLARI İÇİN RİSKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. İbrahim HAN

AĞRI-2023

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Ağrı’da Kamu Kurumlarına Ait Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları İçin Risklerin Değerlendirilmesi” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

x Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

ΔTezim sadece Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Δ Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

.../.../2023

Muzaffer ZEPAK

T.C.

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Prof. Dr. İbrahim HAN danışmanlığında, Muzaffer ZEPAK tarafından hazırlanan bu çalışma ... / ... / 2023 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. Pınar BAYKAN

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Tuğba BAYRAKTUTAN

Jüri Üyesi: Prof. Dr. İbrahim HAN

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../2023 tarih ve / nolu kararı ile onaylanmıştır.

... / ... / 2023

Prof. Dr. İbrahim HAN

Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

AĞRI'DA KAMU KURUMLARINA AİT SPOR MERKEZLERİ VE YÜZME HAVUZLARI İÇİN RİSKLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Muzaffer ZEPAK

Danışman: Prof. Dr. İbrahim HAN

İnsan yaşamının her alanında son yıllarda meydana gelen hızlı gelişmeler yapısal olarak sporun yapıldığı alanları da etkileyerek spor merkezleri ve yüzme havuzlarının fiziki yapılarını, ergonomik kullanımı, tasarımı, sağlamlığı ve dayanıklılığı, ulaşımı gibi pek çok yönden gelişmesine katkı sunmuştur. Son dönemlerde hızla yaygınlaşan spor merkezleri her ne kadar sporun iyi bir şekilde yapılmasını sağlasa da birtakım risklerle karşı karşıya kalabilirler. Spor merkezleri çalışanları ve spor yapmak amacıyla bu spor merkezlerini kullananlar farklı seviyelerde risklere maruz kalabilmektedir. Spor merkezleri yapıları gereğince bünyelerinde farklı seviyelerde riskler barındırmaktadırlar. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından *Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi* hazırlanmıştır. Söz konusu kontrol listesi spor merkezleri ve yüzme havuzları için 13 farklı bölümde 105 ve yüzme havuzları için 21 evet-hayır şeklinde cevaplanabilecek soru içermektedir. Bu tez çalışmasında Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi Ağrı ili sınırları içerisinde faaliyet gösteren kamuya ait 8 spor merkezine ve 2 yüzme havuzuna uygulanarak mevcut durumun iş sağlığı ve güvenliği açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Elde edilen sonuçlar kontrol listesindeki her bir alt bölüm için karşılaştırılmalı olarak ayrı ayrı değerlendirilmiş ve tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Spor Merkezi, Yüzme Havuzu, ÇSGB, Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi, İş sağlığı, İş güvenliği

2023, 88 sayfa

ABSTRACT

Master Thesis

EVALUATION OF RISKS FOR SPORTS CENTERS AND SWIMMING POOLS OF PUBLIC INSTITUTIONS IN AĞRI

Muzaffer ZEPAK

Supervisor: Prof. Dr. İbrahim HAN

The rapid developments in all areas of human life in recent years have also affected the areas where sports are done structurally and contributed to the development of sports complexes and swimming pools in many ways such as physical structures, ergonomic use, design, robustness and durability, transportation. Although sports complexes, which have become widespread recently, provide good sports, they contain some risks. Those working in these sports centers, professional athletes and those who use them for sports may be exposed to risks at different levels due to the complex structures of these centers. Due to their complex structures, these sports centers have different levels of risks for employees, professional athletes and people who use them to do sports. The Checklist for Sports Centers and Swimming Pools prepared by the Ministry of Labor and Social Security is the most detailed checklist that can be used to identify and evaluate such risks. The said checklist includes 105 control questions in 13 different sections for sports centers and 21 yes-no answers for swimming pools. In this thesis, it is aimed to evaluate the current situation in terms of occupational health and safety by applying the Sports Centers and Swimming Pools Checklist to 8 public sports centers and 2 swimming pools operating within the borders of Ağrı province. The results obtained were separately evaluated and discussed comparatively for each subsection in the checklist.

Keywords: Sports center, Swimming pool, MoLSS, Checklist, Occupational health, Occupational safety.

2023, 88 Pages

TEŞEKKÜR

Bu araştırma tezinin hazırlanma sürecinde, tez çalışmasının başlangıcından bitimine kadar, bu çalışmamın her safhasında bana her türlü desteği veren, rehberlik yapan, çalışmamda emeği geçen ve göstermiş olduğu yoğun ilgi ve yardımlarından dolayı tez danışmanım Sayın Prof. Dr. İbrahim HAN'a teşekkür ederim.

Bu günlere gelmemde büyük pay sahibi olan ve hiçbir zaman yardımlarını ve desteklerini esirgemeyen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Muzaffer ZEPAK

Şubat 2023

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ	viii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	2
1.2. Amaç.....	2
1.3. Önemi	3
1.4. Varsayım.....	3
1.5. Sınırlılıklar.....	3
2. KURAMSAL TEMELLER.....	4
2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği	4
2.2. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi	5
2.3. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Amacı	5
2.4. İş Sağlığı ve Güvenliğinin İşveren Açısından Önemi	6
2.5. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Temel İlkeleri	7
2.6. Risk Tanımı ve Risk Değerlendirmesi.....	9
2.7. Genel Anlamda İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Faktörleri	13
2.8. Spor Tesisleri.....	16
2.9. Spor Tesis İşletmelerinin Amaçları	18
2.10. Spor Tesislerinin Ayrıldıkları Kategoriler.....	19
2.11. Spor Tesislerinde Risk Yönetimi.....	22
2.12. Yüzme Havuzları.....	25
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	26
3.1. Araştırmanın Modeli.....	26

3.2.	Evren ve Örneklem	26
4.	ARAŞTIRMA BULGULARI	28
4.1.	Spor Salonları	28
5.	Bölüm Sektöre Özel Riskler	40
5.1.	Yüzme Havuzları	58
6.	SONUÇ ve ÖNERİLER.....	64
KAYNAKLAR		68
EKLER.....		72

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Genel konu başlığı değerlendirme diyagramı	28
Şekil 2. Tertip - düzen ve hijyen konu başlığı değerlendirme diyagramı	32
Şekil 3. Acil durumlar konu başlığı değerlendirme diyagramı	35
Şekil 4. Elektrik konu başlığı değerlendirme diyagramı.....	39
Şekil 5. Sektöre özel riskler konu başlığı değerlendirme diyagramı	41
Şekil 6. Makineler ve spor ekipmanları konu başlığı değerlendirme diyagramı	43
Şekil 7. Kimyasallar konu başlığı değerlendirme diyagramı	46
Şekil 8. Psikososyal etkenler konu başlığı değerlendirme diyagramı.....	49
Şekil 9. Gürültü konu başlığı değerlendirme diyagramı	51
Şekil 10. Biyolojik riskler konu başlığı değerlendirme diyagramı	52
Şekil 11. Kazalar ve hastalıklar konu başlığı değerlendirme diyagramı.....	54
Şekil 12. Ergonomi ve monoton çalışma konu başlığı değerlendirme diyagramı	56
Şekil 13. Bilgilendirme ve eğitim çalışma konu başlığı değerlendirme diyagramı ...	57
Şekil 14. Sektöre özel riskler (yüzme havuzları) konu başlığı değerlendirme diyagramı	59
Şekil 15. Bilgilendirme ve eğitim çalışma (yüzme havuzları) konu başlığı değerlendirme diyagramı	63

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

°C	:	Derece Santigrat
cm	:	Santimetre
dk	:	Dakika
m	:	Metre
m ²	:	Metrekare
mm	:	Milimetre
KKD	:	Kişisel Koruyucu Donanım
İSG	:	İş Sağlığı ve Güvenliği
ÇSGB	:	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
OHSAS:		Occupational Health And Safety Assessment Systems

1. GİRİŞ

İnsan yaşamında iş ve çalışma kavramının oluşmaya başladığı en ilkel dönemden günümüze kadar çalışma yaşamında meydana gelen ve insanların hastalanmasına, sakatlanmasına veya ölmesine sebep olan iş yaşamı ile ilgili kazaların neredeyse uygarlık tarihi kadar eski olduğu görülmektedir. Günümüzde çok hızlı bir şekilde gelişen, değişen ve mücadele halinde olan dünyamızda değişime uyum sağlamanın temel kuralı çalışmaktır. Halen gelişmekte olan ülkeler ile gelişmiş ülkelerin nüfus yapıları incelendiğinde bu ülkelerdeki nüfusun büyük çoğunluğunun çalışma hayatında aktif olduğu görülmektedir. Baş döndürücü hızlı teknoloji gelişimi, ağır sanayi ve giderek artan rekabet ile birlikte çalışma yerlerindeki koşulların gittikçe ağırlaşmakta olduğu bu durum çalışanların çeşitli bedensel, zihinsel ve psikososyal sağlığı kötü anlamda etkilediği görülmektedir. Bu nedenle çalışma ortamlarında çalışanların maruz kalabileceği meslek hastalıkları ve iş kazalarını tamamen ortadan kaldırmak veya en az seviyeye indirmek amacıyla özellikle sanayi, teknoloji, nükleer vb. alanlarda bir bütün olarak gelişen ülkeler, kendi çalışanları için iş sağlığı ve güvenliği standartlarını daha da geliştirme çabası içine girmişlerdir. Bu açıdan iş sağlığı ve güvenliği alanında harcanan emek ve çabanın sadece çalışma ortamlarında işin yapılması nedeniyle oluşabilecek tehlikeleri en aza indirmek ve sağlığa zarar verebilecek koşulları ortadan kaldırmak, çalışanların daha makul bir iş ortamı oluşturmakla kalmayarak bunun dışında işletmelerde yönetsel olarak, verimlilik, devamlılık, rekabet iş sağlığı ve güvenliği alışkanlığının iş ortamının bütününe meydana gelmesi ve iş ortamına yayılması gibi ilkesel bir çalışma başlamıştır. Bu nedenle iş sağlığı ve güvenliği bilimi, çalışma hayatının ve toplumsal yaşamın bütününe sirayet etmiş haldedir. İnsana verilmiş olan temel hakların en önde geleni yaşama hakkıdır. İş sağlığı ve güvenliği (İSG) hakkı da bu anlamda, sosyal devlet anlayışının modern süreçte getirmiş olduğu haklardan biridir. Dolayısıyla İSG alanındaki düzenlemeler sağlık ve yaşama hakkının muhafaza edilmesi yönünden büyük önem arz etmektedir. İş sağlığı ve güvenliğinin ana gayesi, çalışanların sağlığını tehlikeye atan, ülke ekonomisine zarar veren, iş kazaları ile meslek hastalıklarının tümüne engel olarak, çalışanın

beden ve ruh sağlığını en iyi şekilde muhafaza etmektir. Sağlıklı ve emniyetli bir çalışma ortamı için gerekli olan şartların sağlanması en gerekli etkenlerden biri de bu iş alanıyla ilgili iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin çalışanlara verilmesidir. Çalışanların, çalışmış oldukları ortamın güvenliğinin önemini anlaması, ancak bu alanda almış olduğu iş sağlığı ve güvenliği eğitimi ile mümkündür. İş kazaları ve meslek hastalıklarının İSG standartlarına uygun seviyeye gelebilmesi için iş toplumunu medyana getiren bütün çalışanlara iş sağlığı ve güvenliği eğitiminin verilmesi gerekmektedir. İş sağlığı ve güvenliği, birbirinden farklı alanlardaki çalışmalar ile birbirleriyle alakalı teknik, tıbbi, hukuki, idari, beşerî ve ruhsal etmenlerin, i ie geçmiş olduğu disiplinler arası bir süreçtir. İş sağlığı ve güvenliği kültürü belli bir düzen içindeki çalışmaların tümü olarak, bütün çalışma alanlarına yayılan, hiçbir meslek ve iş grubu ayrımı yapmaksızın her türlü risk kategorisine ait olan çalışma alanlarında uygulanmaya başlamıştır. Sonuç olarak modern çağda iş hayatındaki hızlı gelişmelerin getirmiş olduğu riskleri minimize etmek veya tamamen ortadan kaldırmak için bu paralelde iş sağlığı ve güvenliğinde aynı şekilde hızlı olarak gelişmektedir.

1.1. Problem

Tez alışmamsının problemi halihazırda profesyonel veya amatör spor yapan sporcular veya egzersiz amaçlı spor yapan bireyler tarafından kullanılan spor merkezleri ve yüzme havuzlarının iş sağlığı ve güvenliği açısından sahip oldukları riskler ve bu riskleri ortadan kaldırabilmek için alınabilecek tedbirler nelerdir ?

1.2. Amaç

Bu tez çalışmasının amacı: Ağrı ili sınırları içerisinde kamuya ait spor merkezleri ve yüzme havuzları için olası risklerin çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan “*Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi*” kullanılarak belirlemesi ve değerlendirilmesidir.

1.3. Önemi

Spor yapmak amaçlı yoğun bir biçimde kullanılan spor merkezleri ve yüzme havuzlarında yapıların kompleksliklerinden kaynaklı olan ve dikkatli bir şekilde gözden geçirilmesi gereken risklerin ortaya çıkma ihtimali her zaman vardır. Bu riskler zaman zaman kazalara dönüşüp spor yapanları ve hatta çalışanları etkilemekte ciddi yaralanmalara sebep olabilmektedir. İş sağlığı ve güvenliği açısından asıl olan olası bu risklerin tamamen ortadan kaldırılmasını sağlamaktır. Risklerin tamamen ortadan kaldırılması mümkün olmadığı durumlarda ise risk seviyesinin kabul edilebilir seviyeye indirilmesidir.

1.4. Varsayım

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan *Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi* 13 farklı bölüm ve 105 sorudan oluşmaktadır. Çok kapsamlı olarak düşünülen ve oldukça kullanışlı olan söz konusu bu kontrol listesinin tez kapsamında incelenen spor merkezleri ve yüzme havuzlarındaki olası riskleri belirleme ve değerlendirmede oldukça faydalı olacağı varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu tez çalışması, Ağrı’da farklı kamu kurumlarına ait ve aktif olarak kullanılan 8 adet spor salonu ve 2 adet yüzme havuzu ile sınırlıdır. Riskler *Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi* kullanılarak değerlendirilecek ve bu kontrol listesinde yer alan sorulara alınan cevaplar doğrultusunda çözüm önerileri önerilecektir.

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1. İş Sağlığı ve Güvenliği

Sağlık kavramsal olarak, bireyin içinde yaşamış olduğu ortama uyum sağlama biçimi olarak tanımlanmaktadır. Günümüzdeki anlamı ise bireylerin sadece hasta ve sakat olmaları hali değil, aynı zamanda bireylerin hem maddi yönleriyle hem de manevi yönleriyle bir bütün olarak tam iyilik hali içerisinde olmaları şeklinde tanımlanabilmektedir (Açıkalın, 2008).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) iş sağlığı kavramını “tüm mesleklerde çalışanların fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan iyilik hallerinin en üstün düzeyde tutulması, devam ettirilmesi ve geliştirilmesi çalışmaları” olarak değerlendirirken, iş güvenliğini “bütün çalışanların çalışma yerinde karşılaştıkları tehlikelerin bertaraf edilmesi veya minimum seviyeye indirilmesi için getirilmiş yükümlülöklere ait teknik kuralların tümü” şeklinde tanımlanmaktadır (Özdemir, 2004).

Bir çalışma alanında yalnızca iş görenlerin değil, aynı zamanda bütün çalışma alanında ve ortamında meydana gelen tüm süreçlerin güvenliği iş sağlığı ve güvenliği açısından dikkate alınması gerekmektedir (Altınel, 2011). İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili 1475 sayılı İş Kanunu’nda belirtilen “İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği” tanımı değiştirilerek, yeni düzenlemeyle 4857 sayılı Kanundaki tanım “İş Sağlığı ve Güvenliği” şeklinde yapılmıştır. 1475 sayılı Kanundan farklı olarak, İş Sağlığı ve Güvenliği kavramı sadece çalışanın sağlık durumunu değil mesleğiyle ilgili tüm süreçleri ele alarak çalışma ortamında meydana gelebilecek tehlikelerin belirlenmesi, risklerin analiz edilmesi ve değerlendirilmesi yapılarak risklerin bertaraf edilmesi bu mümkün değilse kabul edilebilir seviyeye indirilmesi için planlanan durumları içermektedir. Bu şekilde çalışma ortamında çalışanların ruh ve fiziksel sağlıkları istenilen standartlara uygun olmuş olur (Kalyoncu, 2007). Ülkemizde 2012 yılında tüm çalışanların iş ortamında sağlıklarını ve güvenliklerinin muhafaza edilmesini sağlamak amacı ile 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu çıkarılmıştır.

Genel olarak iş sağlığı ve güvenliği, iş kolları arasında fark gözetmeksizin bütün çalışan bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal iyilik durumlarının sürdürülmesi ve bireylerin iş yapma koşullarında meydana gelen tehlikelere karşı muhafazalarını oluşturmayı amaçlar. Çalışanların sağlık durumlarının daha kötü duruma gitmesini engellemek maksadıyla bireylerin özelliklerine uygun mesleklerde çalışmalarını ve işin bireye-bireyin işe adaptasyonunun sağlanması için sürdürülen işlemleri de tanımlamaktadır (Tankut, 1992; Birleşik Metal-İş Sendikası, 2002).

2.2. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi

Daha önceleri üretim faaliyetinin bir etmeni olarak görülen çalışanların iş hayatında maruz kaldıkları güvenlik ve sağlıkla ilgili sorunlarına çok fazla değeri verilmiyordu. Ancak çalışma ortamlarında artarak yaşanan iş kazası ve meslek hastalıkları hem can kaybı hem de maddi kayıplara yol açmıştır. Ekonomik, sosyal ve teknik zorunluluklar çalışma ortamlarında iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Ülkemizde iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınmasına yönelik gerekliliklere kayıtsız kalmayıp çalışmalara başlamış ve ilgili yasal düzenleme çalışmalarını başlatmıştır (Şerifoğlu ve Sungur 2007; Altınel 2011).

2.3. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Amacı

İş sağlığı ve güvenliğinin ana hedefi; çalışma ortamı, çevresel ve toplumsal etkinliklerden meydana gelen tehlikelerin önüne geçilmesi, güvenli bir çalışma ortamı ve sağlıklı bir yaşam alanı oluşturarak bütün insanlara zarar veren durumların minimum seviyeye indirilmesinin sağlanmasıdır (Akay, 2006). İSG çalışmaları çalışma alanlarında işin yürütülmesi esnasında, farklı sebepler sonucu meydana gelen ve sağlığı olumsuz yönde etkileyecek şartlardan korunmak maksadıyla oluşturulan bilimsel ve sistemli çalışmalardır. Çalışanı, çalışma ortamı koşullarının negatif etkilerinden muhafaza ederek, ergonomik ve güvenli bir çalışma ortamında çalışmalarını sağlamak için gerekli tüm tedbirleri almak İSG'nin amaçları arasındadır. Çalışma ortamında alınabilecek bu tedbirler ortamın iyi aydınlatılması, ısıtılması ve havalandırmasını sağlayacak tedbirler, ortamdaki gürültüyü azaltacak

tedbirler, temizlik tedbirleri ve sağlık muayenelerinin dzenli yapılmasıyla ilgili çalışmalar olabilir.

İş sağlığı ve güvenliğinin temel amaçlarından bazıları şu şekilde sıralanabilir;

1. Çalışma alanlarındaki riskleri tümüyle çalışma ortamından kaldırmak veya zararları minimum seviyeye getirmek.
2. Çalışanların sağlıklarını (bedensel, zihinsel ve tıbbi yönden) İSG standartlarına göre belirlenen aralıklarla kontrol etmek, muhafaza etmek ve ilerlemesini sağlamak.
3. Çalışanları, çalışma şartlarının negatif etkilerine karşı muhafaza etmek.
4. Çalışanlarda meydana gelen sağlık sorunlarını ve mesleki hastalıklarını belirleyerek bunlara yönelik tedavi hizmetlerini sağlamak.
5. Çalışanların işten dolayı karşı karşıya kaldıkları iş kazası veya mesleki hastalık sonucunda, zarara uğramış çalışanların yeni durumlarına uygun mesleklerde çalışmalarına imkân tanımak.
6. Çalışma ortamında oluşan zararların ölçülerini nesnel bir biçimde, bilimsel ve ahlaki yöntemlerle belirleyerek ve değerlendirmek.
7. Meydana gelen maddi ve manevi hasarları çalışma ortamından kaldırmak (www.megep.meb.gov.tr, 2014).

2.4. İş Sağlığı ve Güvenliğinin İşveren Açısından Önemi

İş sağlığı ve güvenliği bakımından gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak, sistemli ve planlı çalışmaların gerçekleştirilmesini düzenlemek, işverenin sorumluluğundadır. İş sağlığı ve güvenliğinin oluşturulmaması durumunda meydana gelecek sorunlar iş disiplini ve üretim sürecini de negatif bir şekilde etkileyerek işvereni hem maddi hem de manevi yönden zarara uğratacaktır (Şerifoğlu ve Sungur, 2007; Topçuoğlu ve Özdemir, 2007). Çalışanların sağlığının muhafaza edilmesi ve işin yapıldığı yerin güvenliğinin oluşturulması durumunda çalışanların iş kazaları ve

meslek hastalıklarına maruziyeti minimum seviyeye inecektir. Çalışma ortamında kendilerini güvende hisseden çalışanların motivasyonu artacak ve böylece daha verimli çalışacaklardır (Özaslan, 2011).

2.5. İş Sağlığı ve Güvenliğinin Temel İlkeleri

Çalışanların sağlığının muhafaza edilmesi ve geliştirilmesi, toplumun sağlığı açısından da değerli ve vazgeçilmez bir ehemmiyete sahiptir. Çalışanların sağlığının niteliklerini meydana çıkaran temel prensipler şu şekilde sayılabilir (Sedat, 2004);

- İSG’de ana sorumluluk, koruyucu hizmetlerdir.
- İş ve işin sağlık tarafı bir bütünü oluşturur. Bu bütünlük birbirinden ayrılamaz.
- Çalışma alanında ilk olarak üstünde durulması gereken temel esas insan kavramıdır. İkinci plan ise üretimdir.
- İSG tüm çalışma ortamında işi yapanların sağlığıyla ilgilidir.
- Çalışanın iş sağlığı ve güvenliği sadece meslek hastalıkları ve iş kazalarından oluşmamaktadır.
- İş kazaları ve meslek hastalıkları oluşmadan önlenebilecek özelliklere sahip olgulardır. Bundan dolayı iş kazaları ve meslek hastalıklarının var olmaları, gerekli tedbirlerin alınmadığının göstergesidir.
- Çalışanın iş güvenliği ve sağlığı hakkında, daimî olarak müdafaa durumunda değiliz. Sadece çalışanın sağlık tedbirlerinin alınması değil, aynı zamanda çalışanın sağlığının geliştirilmesi ve ilerletilmesi de hedeflenmektedir.
- Yaşama ve mücadele şartları bir bütün olarak ayrılmaz biçimde görülmüştür.
- Çalışma dönemleri ve çalışma hayatında olmayan (işsizlik, grev vb.) dönemler birbirinden ayrı olarak görülmez.
- Çalışanın ve ailesinin sağlığı arasında direkt ilişkiler mevcuttur.

- Çalışan sağlığı ve iş güvenliği birbiriyle ilişkili olarak bir bütünü teşkil eder.
- Çalışanın iş güvenliği ve sağlığı, kendi bünyesinde oldukça fazla bilimi barındıran bir disiplin alanıdır,
- İş sağlığı ve güvenliği ile tıp bilimleri arasında güçlü bir bağlantı mevcuttur.
- İş sağlığı ve güvenliği mühendislik bilimleriyle alakalıdır.
- İş sağlığı ve güvenliği toplumsal bilimleriyle ilişkilidir.
- Çalışan sağlığı ve iş güvenliği bir takım çalışmasıdır. Koordineli bir şekilde ve çok sayıda profesyonelden meydana gelen bir çalışmanın mecburi verilmesi durumunun oluşumudur.
- Çalışanın sağlık hizmetlerinde kurumların kendi aralarında çalışma birlikteliği zorunlu görevdir.
- İş sağlığı ve güvenliği ana hukuku noktasında çalışma alanında, işyeri hekimi bulundurmaktadır.
- İş hukuku bir bütün olduğu gibi yasalara saygı da bir bütündür.
- İSG konusunun mali yönü, hizmeti planlayanlarından ve hizmeti verenlere kadar bütün paydaşların sorumluluğudur.
- Kişisel gayretlerle ve çeşitlilik arz etmeyen çalışma ortamında “mükemmeli yaratma” hayaliyle ile arzu edilen sonuç kazanılamaz.
- Bilim ve teknoloji sahasındaki meydana gelen hızlı gelişmeler, çalışanın sağlığıyla ilgili veriler de daimî bir şekilde güncellenmesini gerektirmekte, bu açıdan devamlı eğitimi mecburi hale getirmektedir.
- Çalışanın iş güvenliği ve sağlığıyla ilgili araştırmalar, incelemeler, tarama çalışmaları ve istatistiksel veriler önemli derecede önem arz etmektedir.

- Çalışanın sağlığını muhafaza etmek ve sağlığını geliştirmek, esasen bir iş sahibinin sorumluluğudur.
- Çalışanın iş güvenliği ve sağlık hizmetlerinin başarısı, bu durumdan fayda elde edenlerin durumu üstlenmeleriyle doğru orantılıdır (Keleş, 2004).

2.6. Risk Tanımı ve Risk Değerlendirmesi

İş sağlığı ve güvenliğinde kazalar meydana geldikten sonra nedenleri inceleme, araştırma ve tedbir almaya çalışmanın yerine, iş kazaları meydana gelmeden önce iş kazalarına neden olabilecek durumları araştırmak, tespitlerde bulunmak ve tedbir almayı amaçlayan yaklaşımlar önemsenmiştir. Bundan dolayı çalışanların, çalışma ortamlarında maruz kalabilecekleri tehlikelerin ve risklerin bilinmesi gerekmektedir. Çalışanların, çalışma ortamında maruz kalabilecekleri tehlikelerin neler olabileceği ile birlikte iş ortamındaki olası risklerin bilinmesi için de riskle ilgili gerekli değerlendirmelerin kesinlikle yapılması ve ortaya çıkan sonuçlara göre tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun uygulanmaya başlanmasıyla birlikte iş sağlığı ve güvenliği alanı bir bütün haline getirilerek bu alanla ilgili yasa ve mevzuatların içinde bulunduğu geniş bir bütünlük oluşturuldu. 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 4. Maddesinin c bendinde ifade edildiği şekilde *“işveren, çalışanların yapmış oldukları işle alakalı sağlık ve güvenlik ile ilgili sorumluluğunu yerine getirmekle zorunda olduğu ve bu bağlamda; riskle ilgili gerekli olan değerlendirmeyi yapmalı veya yaptırmalıdır”*.

2012 tarih ve 28339 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun 3. Maddesinde Risk; “tehlike nedeniyle meydana gelen zarar ve kayıplar, yaralanma ya da diğer negatif sonuçların meydana gelme olasılığı” şeklinde tanımlanmaktadır (Resmî Gazete, 2012). TS 18001 göre risk kavramı İş Sağlığı ve güvenliği Yönetim Sistemleri koşullar madde 3.14'te belirtilen tanımında *“tehlikeli bir olayın meydana gelme olasılığı ile sonuçlarının birleşimi”* şeklinde ifade edilmektedir.

Risk, tehlikeden kaynaklanan yaralanma, kayıp veya başka olumsuz sonuçların olma olasılığını şekline tanımlanır. 6331 sayılı İSG Kanunu ile istisnai bir şekilde ifade edilen çalışma alanlarının dışında kalan tüm çalışma alanlarında, özel ya da kamuya ait çalışma alanlarına bakılmaksızın, işçi ve memur çalıştıran tüm kurum, kuruluş ve özel sektöre ait çalışma alanlarında işveren ya da işveren vekillerine risklere karşı önlem almak amacıyla risk değerlendirmesi yapma sorumluluğu getirilmiştir.

Risk değerlendirmesi; çalışma ortamında bulunan yada dış ortamdan gelebilecek çalışanları ya da çalışma ortamını etkileyebilecek kayıp ya da hasar verme potansiyeli olan tehlikelerin belirlenmesi, risklerin belirlenerek analiz edilmesi ve kontrol tedbirlerine karar verilmesi amacıyla yapılan çalışmalardır. Yapılan risk değerlendirme çalışması ile meslek hastalıkları ve iş kazalarına sebep olacak hususlar kontrol altına alınabilir (6331 Sayılı İSG Kanunu, 2012).

Risk değerlendirmesinin yapılması ile olası tehlikeler belirlenir, tehlikelerin tesirleri ve neticeleri araştırılmış olur, böylece araştırılan bu tesirlerin ve neticelerinin kabul edilebilir ya da edilemez olduğuna kanaat getirilmiş olur. Daha sonra bu tesirlerin ve neticelerinin gerçekleşme ihtimalleri belirlenir, kontrol önlemleri tespit edilir, koruma faaliyetleri sürdürülür ve denetlenir. Olası riskleri tespit edebilmek için öncelikle tehlikenin ne olduğunu fark ederek tehlikeyi minimize etmeye dönük çalışmalar yapmak lazımdır. Tehlike, “büyük zarara veya yok olmaya yol açabilecek durum” şeklinde ifade edilir. Bunlar, doğal çevreyi ve insanı olumsuz etkileyebilecek durumlardır. OHSAS (Occupational Health And Safety Assessment Systems : İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi), BSI (British Standards Institute) tarafından yayınlanmış "iş sağlığı ve güvenliği" standardıdır. OHSAS'a göre tehlike, çalışma ortamının bozulması, sağlık kaybı, yaralanma ve ekonomik kayıpların oluşmasına neden olabilecek olası zarar olarak ifade edilmektedir. Bu anlamda yapılan her çalışma faaliyetinin kendi içindeki tehlikeler değişiklik gösterdiği için tehlike sınıfı kavramı ortaya çıkmıştır. Tehlike sınıfı, iş güvenliği ve iş sağlığı bakımından, uygulanan işin niteliği, süreçlerin her aşamasında işlem gören veya meydana gelen maddeler, üretim yöntem ve şekilleri, iş araç gereçleri ve çalışma ortamı ile ilgili

diğer konular göz önüne alınarak işyeri için tespit edilen tehlike grubunu tanımlamaktadır.

Riskin etkin bir halde bulunması, neticeyi ve çalışanları etkilemektedir. Risklerin denetim altında tutulması, belli bir düzen çerçevesinde tedbirlerin alınmasıdır. Bu sürecin amacı tehlikenin tespiti aşamasında toplanan argümanların incelenmesi ve belirlenen riskleri engelleyici kararların alınmasıdır. Tedbirlerin alınması esnasında öncelikler de tespit edilir. Kontrol sıralamasında ana hedef tehlikeyi sürekli bir şekilde çalışma ortamından kaldırıp riski bitirmek olmalıdır. Fakat bu durumun her olaya uygulanması mümkün değildir. Bu sebeple “Kontroller akış şeması” aşağıdaki gibi düzenlenmiştir;

- Tehlikeli olan halin ortadan kaldırılması.
- Tehlikeye sebep olan faktörlerin, tehlikesi daha az olanlarla değiştirmek (bu yönteme ikame yöntemi denir).
- Tehlikenin seviyesini minimize etmek için gerekli önlemleri almak.
- Çalışma ortamında lazım olan önlemleri almak.
- İşin özelliğine uygun kişisel koruyucu donanım (KKD) kullanmak (iş ayakkabısı, iş elbisesi, eldiven vb.) (Ceylan ve Başhelvacı, 2011).

Risk değerlendirmesi yapılırken; Çalışma ortamlarında hayata geçirilecek olan iş sağlığı ve güvenliği önlemleri, çalışanların sağlığını tehlikeye atan etmenlerden muhafaza edilmesini ve daha güvenli bir şekilde çalışmalarını imkan sağlamalıdır.

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun 10. maddesinde riskle ilgili belirtilen açıklamalar;

1. İş güvenliği ve sağlığı açısından risk değerlendirmesini yapmak ve yaptırmak işverenin sorumluluğundadır. Risk değerlendirmesi yapılırken aşağıdaki konuların üzerinde önemle durulur:

- a) Belli başlı risklere maruz kalacak çalışanların durumları
 - b) İşte kullanılacak ekipmanın ve kimyasal maddelerin seçimi.
 - c) alışma ortamının çalışmaya uygun bir hale getirilmesi.
 - d) Engelli, hamile ya da emziren çalışanlar, genç, yaşlılar gibi ayrıcalıklı durumlara sahip çalışanlar gibi özel bir politika gerektiren gruplar ile bayan çalışanların durumu.
2. Risk değerlendirmesi neticesinde ortaya çıkacak olan sonuçlara göre çalışanların kullanacakları iş ekipmanlarının seçimi ile iş güvenliği ve sağlığı önlemleri işverenin yükümlülüğündedir.
3. Çalışma alanlarında uygulanacak iş sağlığı ve güvenliği önlemleri, çalışma biçimleri ve üretim şekilleri; çalışanların güvenlik ve sağlık açısından korunma seviyesini arttıracak ve işyerinin yönetimsel yapılanmasının her aşamasında uygulanabilir özellikte olmalıdır.
4. İşveren, iş güvenliği ve sağlığı açısından iş ortamına ve çalışanların bu ortamda karşı karşıya kaldıkları risklerin tespitine yönelik lazım olan ‘‘lm, kontrol, araştırmalar ve incelemelerin yapılmasına olanak tanır’’ hükümleri bulunmaktadır. Yasa yapıcının hükmettiği bu maddelerden risk analizlerinin kesin surette yapılması gerektiği fakat risk analizlerinin nihai bir netice olarak düşünülmemesi aksine risk değerlendirmesinin yalnızca bir araç olduğu neticesine varılabilir. İşin yapıldığı ortamda alınması gereken önlemlerin tespitinde kullanılan risk değerlendirmesinin yalnızca yasa koyucunun hükümlerinden kaynaklanan bir sorumluluk olarak görülmesi de hatalı bir anlayış olacaktır. Yalnızca kanuni mecburiyetten kurtulmak için yapılacak olan bir risk analizi itinadan ve önemden mahrum kalacağından yapılış sebebine hizmet etmeyecektir.

2.7. Genel Anlamda İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Faktörleri

Spor alanında iş sağlığı ve güvenliği açısından bazı riskler bulunmaktadır. İş sağlığı ve güvenliği alanında riskler genel olarak kimyasal, biyolojik, fiziksel, psikososyal ve ergonomik riskler olarak 5 başlık altında incelenmektedir.

Fiziksel Risk Etmenleri; Fiziksel risk faktörleri çalışan bireyin sağlığını negatif yönde etkileyen fiziksel etmenlerdir. İş sağlığı ve güvenliği standartlarına uygun olmayan her çalışma ortamı çalışan açısından aynı özelliklere sahip değildir. Aydınlanma, gürültü, titreşim, ısı, basınç farklılıkları ve radyo aktif faktörler gibi fiziksel risk faktörlerinin, çalışanın sağlığını önemli ölçüde etkilemektedir ve bunların orijininde yok edilmesi, orijinde ortadan kaldırmak imkân dâhilinde değilse çalışanın olumsuz anlamda en az etkileneceği duruma getirilerek bireylerin muhafaza edilmesi sağlanmalıdır. Fiziksel risk etmenleri olan; aydınlatma, titreşim, gürültü, basınç, radyasyon, termal konfor faktörlerinin nitelikleri aşağıda tanımlanmıştır.

Gürültü; çok hızlı bir şekilde gelişen asrımızın mühim çevre ve sanayi problemlerinden biridir. ILO gürültü faktörünü, ‘bir işitme kaybına neden olan, sağlığa zararlı olan ya da başka tehlikeleri oluşturan bütün sesleri kapsar’ biçiminde tanımlamaktadır. Çalışma ortamının gürültüsü nedeniyle işitme kaybı, uzun bir süre boyunca mesleki bir sağlık problemi olarak kabul edilmiştir. Kardiyovasküler sağlık sorunlarının yansısı, psikososyal ve psikolojik yan etkileri de bulunmaktadır (ILO).

Titreşim; belirli bir sıklıkta yineleyen mekanik bir enerjidir. Titreşim, etkileyiş yönünden iki şekilde incelenmektedir. Titreşimli aletlerle ellere iletilen titreşimlerin, iskelet sistemini ve kasları olumsuz bir biçimde etkilemenin yanında el-kol bölgesindeki periferik sinir fonksiyon bozukluklarına ve periferik vasküler bozukluklara sebebiyet verebileceği uzunca bir süredir bilinmektedir (ILO).

Aydınlatma; bireyin görme yeteneğine tesir eden en mühim etmendir. Bireyin algısının %80-90’ının görme duyusu ile meydana geldiği düşünüldüğünde aydınlatmanın önemi daha iyi idrak edilmektedir (Turgay ve Altuncu, 2016). Aydınlatma seviyesinin istenilen seviyenin altında kaldığı ortamlar göz yorgunluğu, birçok göz rahatsızlığının ortaya çıkmasına neden olmaktadır (Dove, 1996).

Termal Konfor; iklim şartlarının çalışana etkisinin tespiti için insanın iç ortam dengesinin nitelikleri bilinmelidir. İnsan bedeni metabolik açıdan stabil bir iç ısıya göre uyarlanmıştır. Çalışma ortamının ısısı fizyolojik ihtiyaçlar ile ters düştüğü hallerde insan vücudu savunma mekanizmasını geliştirmektedir. İş ortamında termal konfor oluşturulmadığı şartlarda, ısı artmasının genel beden direncini azalttığı, iş verimini düşürdüğü ve sıcaklık çarpmasına sebep olduğu bildirilmiştir. Isı stresi esnasında farklılaşan kan akışı ve ısının kendisi doku hasarına sebebiyet verebilmektedir (Birken, 2018).

Basınç; çalışma ortamlarında, olağan hava basıncından daha fazla veya daha az seviyede olması gereken ya da olan basınç biçiminde tarif edilmektedir. Basıncın atmosfer basıncıyla aynı olmadığı olduğu ortamlarda çalışan bireylerde kalp hastalıklarına, sinir ve dolaşım sistemi hastalıklarına rastlanmaktadır. Basınç değişiklikleriyle karşı karşıya kalan çalışanlara gerekli iş eğitimleri verilmesi gerekmektedir. Bunun dışında çalışan bireyler devamlı olarak sağlık gözetimi altında olmalıdır (Dedeler, 2008).

Radyasyon, iyonize ve iyonize olmayan olarak iki başlık altında incelenmektedir. İyonize eden, insan hücrelerini bozan anlamına gelmektedir. Kanser tedavisinde kullanılan iyonize ışınların ateroskleroz gelişimini destekleyebildiği ve dolayısıyla koroner kalp rahatsızlığı ve diğer kardiyovasküler sağlık sorunları için risk seviyesini yükseltebileceği ihtimalini vurgulamaktadır (Birken, 2018).

Kimyasal risk etmenleri; çalışma ortamlarında bulunan ve çalışanların sağlık durumlarını etkileyecek önemli risk faktörlerinden biri de tehlikeli kimyasallardır. Tehlikeli kimyasallar solunum, sindirim ve deriye temas yoluyla vücuda alınmaktadır. 11.12.2013 tarihli ve 28848 1.mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan *Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Ambalajlanması, Etiketlenmesi Hakkında Yönetmelikte* tehlikeli maddeler zararlılık sınıfına ve kategorisine göre ayrılmıştır. İlgili yönetmelikte zararlı maddeler, *fiziko-kimyasal zararlılar, insan sağlığı zararlılar, çevre için zararlılar* olarak belirtilmektedir. Ayrıca ülkemizde tehlikeli kimyasallar; patlayıcılar, gazlar, parlayıcı sıvılar, parlayıcı katılar, oksitleyici maddeler, organik peroksitler, toksik maddeler, bulaşıcı

maddeler, radyoaktif maddeler, korrozif maddeler ve diğer muhtelif maddeler olarak sınıflandırılmaktadır.

Biyolojik Risk Etmenleri; 15 Haziran 2013 tarih ve 28678 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmenliğe göre; biyolojik riskleri meydana getiren en mühim etkenler; virüsler, bakteriler, mantarlar gibi mikroorganizmalardır. Bu etkenlerin çalışma ortamlarında bulaş orijini, meydana getirdikleri riskler ve alınması gereken önlemleri standardize etmek kaydıyla 15 Haziran 2013 /28678 tarih ve sayıyla Resmî Gazete’de biyolojik faktörler karşı karşıya kalınan risklerinin engellenmesi hakkında yönetmelik yürürlüğe girmiştir. Biyolojik manada risk etmenleri, herhangi bir alerji, enfeksiyon veya zehirlenmelere neden olan, genetiği değişime uğramış olanlar da dâhil olmak üzere mikroorganizmaları, hücre kültürlerini, insanların endoparazitlerini ve diğer riske neden olabilen canlı kökenli tüm faktörleri tanımlamaktadır. İşverenler çalışanların biyolojik risk faktörleri ile karşı karşıya kalmalarını önlemekle ya da minimuma indirmekle sorumludur (Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik, 2013).

Psikososyal Risk Etmenleri; bireylerde stresin başlıca sebebi olarak görülmektedir. Çalışan kişilerde strese kaynaklık eden durumlar incelendiğinde; mali, statü beklentisi sunamama, çalışan bireyler arasında lazım olan dengeyi oluşturamaması gibi nedenlerin çalışan bireyde psikolojik rahatsızlıklara sebebiyet verdiği görülmektedir. Öte yandan çalışma arkadaşı tarafından taciz, baskı, şiddet uygulanması da çalışan bireyde olumsuz etkiler yaratmaktadır (Rial vd, 2009).

Ergonomik Risk Etmenleri; Ergonomi; İş durumlarını bilimsel temeller ve özellikle de insan fizyolojisine müsait hale getirmek maksadıyla, çalışan birey ve iş arasında uyum sağlamaya gayret etmek, çalışan bireyleri daha da insani bir biçimde çalıştırmak, iş nedeniyle meydana gelen rahatsızlıkları ve iş kazalarını az seviyeye düşürmek ve enerji tasarrufu sağlayarak verimlilik ve etkinliği arttırmak gibi gayeleri amaçlayan bir disiplindir (Öge, 2004). Ergonomik risk faktörlerine maruz kalan çalışanlarda kas iskelet sistemi hastalıkları görülebilir. Uygunsuz postür, tekrarlanan

hareketler, titreşim, mekanik gerilme, sıcaklık ergonomik risk faktörleri arasında yer almaktadır.

2.8. Spor Tesisleri

Spor; her zaman sağlıklı bir yaşam şekli sağlamak, mücadele etmek, mali bir yarar elde etmek, grup içerisinde sosyalleşmenin sağlanması ya da eğlenmek maksadıyla, açık veya kapalı ortamlarda bazen ferdi bazen de takım halinde, belli kurallara uyularak ve çaba harcayarak yapılan bedensel aktivitelerin tümü şeklinde tanımlanabilir. Görüldüğü gibi spor ile iş sağlığı ve güvenliğinin ve ortak noktası insanın fiziksel, sosyal ve zihinsel iyilik durumunu amaçlamasıdır.

Cirit, golf, atıcılık branşlarında olduğu gibi, spor aktivitelerinin açık bir sahada yapılmasını mümkün kılan tesislere açık spor tesisleri, voleybol, bowling, yüzme, buz pateni ve basketbol branşlarında olduğu gibi, spor branşlarına ait tüm aktivitelerin iç mekânlarda yapılmasına olanak sağlayan tesisler ise kapalı spor tesisleri olarak adlandırılmıştır. Kapalı spor tesislerinin ekonomik yönü yüksek, ancak kullanım ve faydalanma süreleri uzun ve konfor olanakları ileri seviyededir. Sporun hızlı bir şekilde gelişmesiyle birlikte günümüzde açık ve kapalı spor tesislerine duyulan gereksinim gün geçtikçe çoğalmaktadır (Kızar vd, 2018).

Spor merkezi işletmeleri, bireylerin spor yapma gereksinimlerini yerine getirmek maksadıyla üretim etmenlerini dengeli bir biçimde bir araya getirerek hizmet üretilen yerlerdir. Stadyumlar, arenalar, okul spor salonları, pist ve spor yapılan tüm alanlara spor tesisi denir. Spor tesisi tanımının dışında tutulmalarına rağmen insanların çeşitli sportif faaliyetlerini icra ettiği orman, koru, göl kenarı, kanyon, ırmak, gibi yerlerde açık rekreasyon alanlarıdır (Fried, 2015).

Spor merkezleri kanuni kurallar ile oluşturulan, kullanım hedefleri belli olan, profesyonel ve amatör spor branşlarına hizmet veren, 7'den 77'ye bütün bireylerin spor yapabileceği tesis ve araç gereçlere sahip olan, aynı zamanda üst düzey yüksek performans sporcularının yetiştirilmesini amaçlayan özel yasal kuruluşlardır (Durmuş, 1998). Ülkemiz'de tüzel ya da gerçek bireyler tarafından yapılan spor tesisleri Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliği'ne (23847 sayılı Resmî

Gazete, 1999) bağılı olarak spor etkinliklerini yapar. Yönetmeliğin 4. Maddesinde, spor tesisleri, “Gerçek ya da tüzel kişiler tarafından beden eğitimi ve spor faaliyetleri yapmak maksadıyla açılan yerler” şeklinde ifade edilmektedir. Yönetmeliğin 9. Maddesinde ise spor merkezleri aşağıda sıralanan özelliklere sahip olmak durumundadır;

- Kullanım alanı 8 m²’den az olmamak şartıyla en az bir soyunma odası olması zorunluluğu, erkek ve bayan sporcuların beraber faaliyet gösterecekleri spor merkezlerinde en az iki soyunma odası bulunması zorunluluğu, spor yapan bireylere yeterli sayıda soyunma dolabı ya da askılık bulundurulma zorunluluğu ile odaların havalandırma ve aydınlatma tesisatı bulunması, ortam sıcaklığının 18 °C olması ve temizlik koşulları taşınması,
- Kullanım alanı 15 m²’den az olmayacak şekilde en az bir dinlenme salonu bulundurma zorunluluğunun yanında ise salonunun zeminin halıfleks, parke ve benzeri maddelerle kaplanması, salonun ortam sıcaklığını, havalandırılmasının ve aydınlatılmasının yeterli düzeyde olması,
- Bay ve bayan sporcuların beraber spor yaptığı tesislerde en az iki duş alma yeri olması zorunluluğu ile soyunma odalarının içinde iki tuvaletin bulunma zorunluluğu,
- Tesiste spor faaliyetlerinin gerçekleştirildiği süre boyunca duşlarda sıcak suyun bulundurulması,
- Spor merkezlerinde, spor faaliyetlerinin gerçekleştirildiği ortamın sıcaklığının 18 °C altına düşmeyecek şekilde olması, çalışma ortamının spor yapan bireylerin sayısına için yeterli seviyede olması,
- Spor merkezinin zemininin yapılan spor branşlarının niteliğine göre parke, tahta, sunta, halıfleks gibi materyallerle yapılmış olması, açık spor merkezlerinde yapılan spor branşlarının niteliklerine göre zemin bölgesinin; ilgili federasyonlarca öngörülen asfalt, beton, çim ve buna benzer materyallerle yapılmış olması,

- Spor tesislerinde doğal afetlere ve yangın durumlarına karşı yangın söndürme tüpleri ve benzeri araç gereçleri her zaman kullanıma hazır bir şekilde bulundurulması, Çalışma esnasında fiziki darbeleri engelleyici önlemleri almak için çalışma ortamında tehlikeye sebep olan keskin kenarlar olan yerler ve sivri uçlarının olduğu yerler darbeyi emici özelliğe sahip uygun materyallerle kaplanması ve sütun direk, hendek, ağaç, çukur, toprak yığını ve benzeri engellerin bulunmaması,
- Çalışma sırasında her spor branşıyla alakalı, çalışma grubunda bulunan sporcu mevcuduna yetecek şekilde spor araç ve gereçleri ile yardımcı materyalin bulundurulması,
- Spor çalışmaları ve özel beden eğitimi yapılacak tesisin tüm bölümlerinin genel sağlığa uygun koşullar taşıması,
- Özel spor merkezlerinde yapılacak etkinlikler sırasında kirlilik ve gürültü gibi sebeplerle çevredeki insanların rahatsız edilmemesine dönük bütün önlemlerin alınmış olması (www.mevzuat.gov.tr, Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliği, 2010).

2.9. Spor Tesis İşletmelerinin Amaçları

İşletmelerin genel maksadı kâr elde etmektir. Ancak spor tesis işletmeleri çeşitlerine göre birçok hedefe sahip olmalarından dolayı tek gayeleri kâr sağlamak değildir (Serarslan, 2006).

Spor tesis işletmelerinin amaçları:

- Kâr elde etmekten ziyade daha çok halka spor hizmeti sunmak
- Sosyal fayda (verim) sağlamak.
- Sporu yaygınlaştırmak.
- Spor dallarını tanıtmak.
- Tüketici memnuniyeti oluşturmak.

- Sosyal sorumlulukları yerine getirmek.
- Spor tesisi bünyesinde bulunduğu kuruluşun prestijini yükseltmektir.

2.10. Spor Tesislerinin Ayrıldıkları Kategoriler

Spor tesisleri sporun belli özelliklerini, yapılış şekillerini, seyirci durumlarını, yapıldığı alanın özellikleri gibi birçok kriteri baz alarak kendi içerisinde farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Mekânının niteliklerine göre spor tesisleri, açık spor tesisleri, kapalı spor tesisleri, spor yapma alanlarına dönüştürülmüş doğal ve kentsel mekânlar olarak tasnif edilmiştir (Aksu, 1997).

Şehirleşme ve endüstrileşme süreçlerinin sonucu ortaya çıkan sosyal ilişkiler ve toplumda sporun yayılma eğilimi sonucunda sporun, profesyonel hale gelmesi ile birlikte bir meslek haline gelmesi ve tesadüflere yönelik olarak yapılan faaliyetlerden ayrılmaya başlaması ile sporda farklı branşları ortaya çıkarmıştır (Erkal 1998), sonuç itibari ile değişik branşlarda yapılacak faaliyetler için değişik biçimlerde mekanlara gereksinim duyulmuştur (Erkal, vd. 1998). Mekânsal Özelliklerine Göre Spor Tesisleri; mekânın niteliğine göre spor tesisleri, açık spor tesisleri, kapalı spor tesisleri, sporlaştırılmış doğal ve kentsel alanlar olarak sınıflandırılmıştır.

Açık spor tesisleri; spor faaliyetlerinin açık ve dış ortamda yapılmasına imkân sağlayan tesisler olarak ifade edilir. Bazı spor faaliyetleri yapılış şekli bakımında ve materyallerinin özelliği sebebiyle yalnızca açık spor tesislerinde diğer bir ifadeyle dış ortamlarda yer almaktadır. Atıcılık, cirit, binicilik, golf ve polo gibi sporlar dalları açık alanlarda yapılan spor dallarına örnek teşkil etmektedir. Bazı sporlar ise ihtiyaçlara ve şartlara bağlı olarak açık ya da kapalı alanlarda yapılabilmektedir. Bu spor dalları için yapılan açık spor tesislerinin en yaygın olanları ‘spor sahalarıdır’. Spor sahaları; voleybol, basketbol, futbol, tenis, atletizm ve benzeri sporlar branşları için yapılabilmektedir. Açık spor tesislerinin ekonomik açıdan maliyeti düşüktür. Ancak kullanım ve yararlanma olanakları, konfor beklentileri, çevre ve mevsimsel koşullara bağlı olarak sınırlanmaktadır (Aksu, 1997). Açık spor alanlarını yapay ve doğal alanlar olarak ikiye ayırabiliriz; mevcut olan mali durum ve teknolojik imkanlar yönünde belirli spor dalları ya da

branşlarının kurallarını göz önünde bulundurarak planlanmış spor mekanlara yapay spor mekanları, herhangi bir müdahale yapılmamış veya daimî olmayan kimi müdahalelerle tabiatın biçimlendirdiği alanları kullanarak spor dalının icra edildiği alanlar da doğal spor alanları olarak tanımlanmaktadır.

Yapay Spor Alanları;

- Stadyumlar,
- Kış sporları tesisleri (kayak tesisleri),
- Binicilik tesisleri,
- Golf sahaları,
- Motor sporları pistleri,
- Doğal Spor Alanları;
- Su sporları yapılan bölgeler (yelken, kürek, sörf vb.)
- Doğa sporları alanları (dağcılık vs),
- Havacılıkla ilgili sporlar yapılan bölgeler,
- Motor sporları doğal parkurları, açık spor alanları olarak sayılabilecek spor alanlarıdır.

Kapalı spor tesisleri; bütün sportif aktivitelerin kapalı spor alanlarında yapılmasına olanak sağlayan spor alanlarıdır. Spor yapılan bu alanların en çok olanları, spor salonlarıdır. Bu kapalı spor alanları; atletiz branşı, basketbol branşı, güreş branşı, voleybol branşı, kort tenis, hentbol branşı, futbol branşı, bisiklet branşı gibi birçok farklı spor branşının açık alanlarda yapılan faaliyet ve müsabaka gibi çalışmaların kapalı spor mekanlarında da yapılması için bu türden kapalı spor alanları tasarlanmıştır. Bunların yanı sıra kapalı spor mekânlarında bowling sporu, buz pateni sporu, yüzme sporu, buz hokeyi gibi birçok farklı etkinliklerde kapalı spor tesislerinde yapılmaktadır. Kapalı spor mekanları mali açıdan maliyeti yüksek

olmasına rağmen fakat kullanım ve yararlanma süreci uzun olup, konfor durumu ileri seviyededir (Aksu, 1997). Başka bir şekilde kapalı spor tesisleri yapılması hedeflenen spor faaliyetlerinin doğal faktörlere hiç etkilenmeden yapılacak spor veya spor branşlarının özelliklerine uygun istenilen fiziki ortamı oluşturularak sporun yapıldığı bu iç alanlar kapalı spor merkezleri olarak tanımlanmaktadır. Mekânsal faaliyetlerin konforlu ve rahat özelliklerinden faydalanmak, izleyicilere ve sporculara ileri seviyede kolaylık sağlamakta yapılan faaliyetlerin niteliğini arttırmaktadır. Kapalı spor alanları, mevsimsel değişimlerden etkilenmeden, dış etkenlerin zemin yüzeyini etkilemeyeceği, bütün yönleriyle amaçlanan kalitenin yakalanabileceği spor alanlarının yapılması sağlanmalıdır. Kapalı spor alanları bu biçimde nitelendirilebilirler: yüzme havuzları, kapalı spor salonları, spor merkezleri (kondisyon salonları), arenalar (kapalı stadyumlar), binicilik tesisleri, oyun salonları, poligonlar biçiminde tanımlanabilir. Gelişen süreçlerle birlikte günün şartları ile birlikte her geçen gün kapalı spor alanlarına yenileri dahil edilmektedir.

Sporlaştırılmış doğal ve kentsel alanlar; bazı kentsel alanlar ile doğal alanlar, spor tesisi yapımına gerek olmadan ve spor etkinliklerinin yapılmasına imkân sağlayan spor alanlarıdır. Sporun yapılması için doğal olan bu yerlerde yapılan sporlar; yelken sporu, dağcılık sporu, kır koşuları yarışmaları, kano ve yağlı güreş, atletizm kros yarışmaları, motor yarışmaları gibi spor dalları örnek verilebilir. Bazı spor branşları için kullanılan kentsel alanlar ise, yürüyüş müsabakaları, maraton yarışları, bisiklet yarışları, motosiklet ve araba yarışları gibi spor dalları örnek gösterilebilir. Herhangi bir spor faaliyetinin yapılmasına imkan sağlayan her alanda sporun yapılma olanağı olabilmektedir. Bunlara örnek olarak boş arsalar, piknik alanları, parklar, konutların bahçeleri, meydanlar, spor yapmak amaçlı kullanılabilir (Aksu, 1997).

Seyirci Durumuna Göre Spor Tesisleri; Spor yapılan alanlarda, yarışmaları izleyen insanlar için seyircili spor tesisleri ve seyircisiz spor tesisleri şeklinde sınıflandırılabilir. Spor müsabakalarının yapıldığı, sporcunun mesleğini icra ettiği ve antrenman yaptığı, seyircilerin müsabakayı doğrudan takip ettiği alanlar seyircili spor tesisleri olarak ifade edilmektedir. Bu spor alanlarının içinde seyirciler için ayrılmış yerler bulunmaktadır. Antrenmanların yapıldığı, beden eğitimi

hareketlerinin yapıldığı ve sağlıklı yaşam için sportif etkinliklerin ve bunlara benzer birçok faaliyetin yapıldığı ve seyirciler için yer olmadığı veya çok az olduğu alanlara seyircisiz spor tesislerdir (Acar, 1994).

Kurumlara göre spor tesisleri; ülkemizde spor alanları kamuya ait spor alanlar ile özel sektör spor alanları şeklinde ayrılır,

Kamu Spor Tesisleri; özel sektör tarafından yapılması zor olan ve özel sektörün ekonomik olarak yeterli olmadığı durumlarda bu spor tesislerinin devlet tarafından yapılması, böylece büyük oranda kamu hizmeti biçiminde kabul görmektedir (Karaca, 2002).

Özel spor tesisleri; mülkiyeti kamunun olmayıp, bireylere veya özel şirketlere ait olan ve amacı müşterilerin spor hakkında ilgi ve gereksinimlerini karşılayacak şekilde oluşturulmuş makul ücret ve elverişli süre içinde hizmet veren spor mekanlarıdır (Karaca, 2002).

2.11. Spor Tesislerinde Risk Yönetimi

Risk yönetimi, spor tesisi ya da yöneticilerinin karşılaştıkları her çeşit işlev, etkinlik, ya da süreçle alakalı değerlendirme yapma, riskleri ifade etme, gözlemleme, tedavi etme ve iletme metodu uygulanan terminoloji şeklinde ifade edilmektedir (Hughes, 1998).

Risk yönetimi, doğal ortamda önlenabilir olanlardan (çalışma öncesi tarama ve mevcut olan ekipmana en iyi bir şekilde bakma gibi), beklenmedik durumlara (acil durumlara cevap verme gibi) tepki ya da kurtarma ve yanıtlama sistemi biçiminde kabul edilen ve değişebilen uygulamaları kapsamaktadır (Fried, 2015).

Risk yönetimi, zararlarla karşı karşıya kalma potansiyelini yansıtır. Spor tesislerinden sorumlu idarecilerinin karşı karşıya kaldığı en yaygın problem, spor tesislerini kullanan bireylerin yaralanması sonucu oluşan ekonomik kayıplar ve borç riskidir (Hughes, 1998). Riskle ilgili en temel hedef risk yönetiminde tehlike veya tehlikelerle karşı karşıya kalma durumunda olası kayıpları mümkün olan en az seviyeye indirmektir. (Westerbeek et al., 2005).

Spor tesislerinde ortaya çıkabilecek riskler spor tesislerinin işletmeciliğini yapanlar tarafından belirlenmeli, derecelendirilmeli ve kontrol tedbirlerine karar verilmelidir.

Doğal felaketlere karşı tedbir almamak (deprem, yıldırım düşmesi, yangınlar, sel baskınları vb. gibi) kapalı spor alanlarında soğutma ve/veya ısıtma sorunlarının olması, faaliyetlerin yapıldığı oyun alanı ile seyirciler bulunduğu alan arasındaki mesafesinin gerekenden az olması, antrenman veya müsabakanın yapılacağı alanın standart düzeyde olmaması, salonun veya sahanın aydınlatmasının yetersiz seviyede olması, tesisin genel ve özel temizliğine gereken özenin gösterilmemesi, oyun alanı zeminin stabilitesinin kaybolması, tesiste ve oyun alanında güvenliğin sağlanamaması, tesiste tam olarak denetiminin yapılmaması gibi riskler olabilir (Miller, 1997).

Açık spor ya da kapalı spor tesislerinin hepsi için risk faktörleri genel anlamda aşağıdaki biçimde sıralanabilir:

- Yıldırım, rüzgâr, yangın, kasırga sel, toprak kayması gibi doğal afetler,
- Havalandırma /Isıtma / Soğutma sistemlerinin standartlara uygun olmaması,
- Tesis planının uygun olmaması,
- Spor alanının zeminin uygun olmaması,
- Park alanın kısıtlı ve yetersiz olması,
- Spor alanının güvenlik birimlerine çok uzak olması,
- Elektrik tellerinin açık bir biçimde bırakılmış olması,
- Spor Tesisinin aydınlatmasının kötü olması,
- Zemin stabil olmaması,
- Sağlık önlemlerinin yetersiz olması,

- Denetim ve güvenlik önlemlerinin yetersiz olması,
- Yasal mevzuatlara uymama,
- Belirlenmiş olan kalite standartlarına uymamadır (Miller, 1997).

Spor yapılan alanlarda fiziki şartlarını eksikliği, güvenlik yetersizliği, aydınlatma ile ilgili problemler, hijyenik gibi takımların ya da kişilerin çalışmasını ve hedeflere varmalarını etkileyebilecek risk kaynaklarını oluşmasını sağlamaktadır. Spor yapılan alanın zemini olması gereken standartlara uygun olmaması ise yaralanma olaylarına sebep olabilmektedir (Corbett, 1993). Spor tesislerinde ve etkinliklerin yönetilmesinde risk yönetiminin bakış açısı, iyi yönetim işlevselliğinin ayrılmaz bir parçasıdır. Risk ortamı sadece özenli bir planlama ile yönetilerek istenilen amaca ulaşılabilir (Westerbeek et al., 2005). Spor yapılan alanlarda risk yönetimi, tesisle alakalı olan belirsizliklerle, bu belirsizliklerin sebep olabileceği negatif sonuçlar karşısında risklerin minimize olmasını sağlayan disiplindir.

Risklerin yönetilmesinde uygulanması gereken esas faaliyetler (Fıkırkoca, 2003).

- Planlama yapılması,
- Risk faktörlerinin tespit edilmesi,
- Risklerin gerçekleşme ihtimalleri ve etkilerinin belirlenmesi,
- Risklerin önemlilik derecesinin belirlenmesi,
- Risklerin incelenmesinin sağlanması,
- En kritik risklerin tespit edilmesi,
- Temel sebeplerin belirlenmesi,
- Risklerin en aza indiren önlemlerin planlanması, tatbikinin yapılması,

- Riski minimum seviyeye indirme konusunda planlar doğrultusunda oluşan yönetim çalışmalarının etkinliğinin izlenmesi,
- Risk yönetimi sistemini daima revize edilerek geliştirmesi sağlanmalıdır. Risk yönetimi iyi uygulanma çalışmaları kamu politikalarına da hizmet etmektedir. Bunun için spor tesislerindeki risk yönetimi kişisel, politik ve yasal gereklilikler sebebiyle meydana gelmiştir (Hsiao, 2005).

2.12. Yüzme Havuzları

Yüzme havuzları sporcular için spor yapma amacıyla kullanılmasıyla birlikte, insanların eğlenme, serinleme gibi ihtiyaçlarına da cevap verir. Yüzme havuzları taşma kanalları, duvarları, zemini, rezerv deposu havuz suyu kimyasallarından etkilenmeyecek şekilde FINA'nın (Fédération Internationale de Natation) belirtmiş olduğu uluslararası kriterlere uygun biçimde, kaplama materyalleriyle kaplanmış ve havuzun içerisine koyulan suyun yönetmeliklerle belirtilmiş olan standarda bağlı şekilde, daima bir devridaim düzeni olan ve halkın kullanması için açık olan yapılardır (Yüzme Havuzlarının Tabi Olacağı Sağlık Esasları Hakkında Yönetmelik, 2011)

Olimpik yüzme havuzlarının ölçüleri Uluslararası Yüzme Federasyonu (FINA) tarafından belirlenmektedir. FINA tarafından yüzme havuzları kendi içerisinde tam olimpik yüzme havuzu ve yarı olimpik yüzme havuzu olmak üzere ikiye ayrılır. Tam olimpik olan yüzme havuzları: 25 metre genişliğinde, 50 metre boyunda, 10 kulvardan oluşacak ve 2 metre derinliğe sahip olacak şekilde yapılan havuzlar tam olimpik yüzme havuzu olarak tanımlanır. Olimpik yüzme havuzlarında kulvarların enleri 2,5 metre olmalıdır. Olimpik yüzme havuzlarındaki 10 kulvarın 2 kulvarı yarışmalar sırasında kullanılmaz. Yarı olimpik yüzme havuzları ise 12,5 metre genişliğe, 25 metre uzunluğa sahiptirler ve toplam 5 kulvardan oluşurlar. Olimpik yüzme havuzlarında da su sıcaklığı genel olarak 25-27°C aralığında olacak şekilde sabitlenir (FINA).

Tam ve yarı olimpik yüzme havuzları dışında da farklı amaçlar için kullanılan çeşitli ölçülere sahip yüzme havuzları mevcuttur.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzlarında risklerin değerlendirilmesi amacıyla yapılan çalışma betimsel araştırma yöntemi ile yürütülmüştür. Araştırma problemine cevap verebilmek için mevcut durumu ortaya koymak betimsel araştırmaların amaçları arasındadır (Gay, Mills ve Airasan, 2012). Niceliksel ve niteliksel verilerden yararlanılarak bir betimleme çalışması yapılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 2021–2022 yıllarında Ağrı’da aktif olarak kullanılan spor salonları ve yüzme havuzlarını kapsamaktadır. Araştırmanın örnekleme ise, Ağrı’da aktif olarak kullanılan kamuya ait 8 adet spor salonu ve 2 yüzme havuzundan oluşmaktadır. Çalışmada *Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi* 8 adet spor salonu ve 2 adet yüzme havuzu için ayrı ayrı uygulanmıştır. Tüm kontrol listelerindeki her bir soru için sonuçların cevaplara dağılımını gösteren birleştirilmiş kontrol listesi tez sonunda Ek-1 olarak verilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan *Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi* kullanılmıştır. Kontrol listesinin genel bölümünde 10, tertip-düzen ve hijyen bölümünde 8, acil durumlar bölümünde 11, elektrik sistemiyle ilgili bölümünde 9, sektöre özel riskler bölümünde daha çok yüzme havuzlarının durumuna yönelik 21 soru, makineler ve spor ekipmanları bölümünde 9, kimyasallar bölümünde 10, psikososyal etkenler bölümünde 5, gürültüyle ilgili bölümde 3, biyolojik riskler bölümünde 4, kazalar ve hastalıklar bölümünde 4, ergonomi ve monoton çalışma bölümde 3, bilgilendirme ve eğitim bölümünde 8 soru olmak üzere toplamda 13 bölüm ve 105 soru yer almaktadır. Söz konusu kontrol listesindeki her bir bölüm spor merkezleri ve yüzme

havuzları için önem arz eden hususlara yönelik yöneltilen sorulara alınacak evet veya hayır cevabına göre olası riskleri ortaya koymak üzere planlanmış ve oldukça kullanışlıdır. Kontrol listesi spor merkezi veya yüzme havuzu için uygulanırken sorular için evet cevabı olumlu, herhangi bir risk yok veya gereken tedbirler alınmış şeklinde değerlendirilirken, hayır cevabı riskin var olduğunu, ortadan kaldırılması veya tedbir alınması gerektiği şeklinde değerlendirilip çözüm üretme yolları ortaya konacaktır. Kontrol listeleri ile elde edilen veriler betimsel veri analizi ile yapılmıştır.

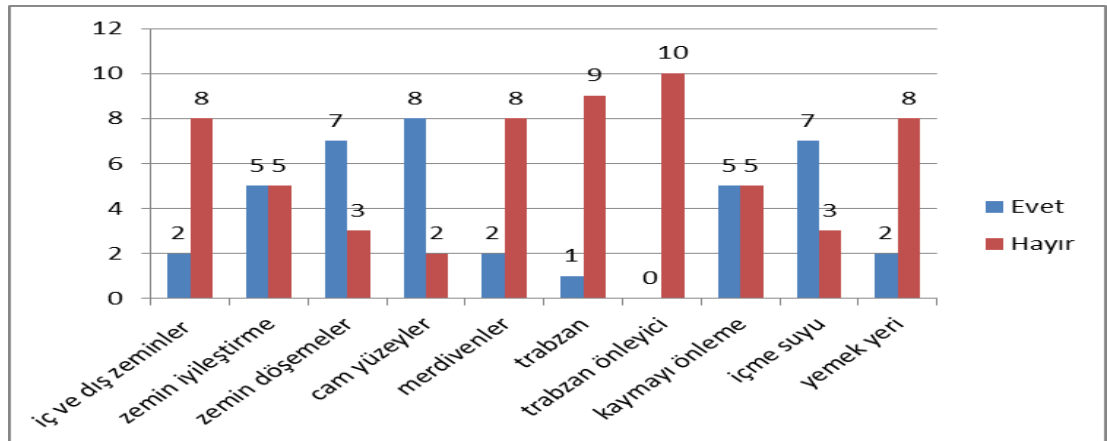
4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu tez çalışmasında *Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi* kullanılarak çalışma kapsamındaki sekiz spor merkezi ve iki yüzme havuzu için yapılan uygulamalara ait sonuçlar Ek-1’de yer alan kontrol listesinde birleştirilerek verilmiştir. Ek-1’deki birleştirilmiş kontrol listesindeki alt bölümlerin bazılarında hem spor salonlarını hem yüzme havuzlarını ilgilendiren sorular varken bazı bölümlerde sadece spor salonları veya yüzme havuzları için uygulanabilecek sorular vardır. Kontrol listesindeki her bir bölüm için alınan toplam cevaplardan hareketle spor merkezleri ve yüzme havuzları için riskler ayrı ayrı değerlendirilmiş ve ilgili kanun ve/veya yönetmenlikler çerçevesinde çözüm önerileri sunulmuştur.

4.1. Spor Salonları

1. Bölüm Genel

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için genel olarak nitelendirilen konu başlığı kapsamında; iç ve dış zeminler, zemin döşemeler, merdivenler, tırabzanlar, temizlik ve içme suyu ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 10 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda Genel konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1. Genel konu başlığı değerlendirme diyagramı

Kontrol listesinin bu bölümdeki 1. sorusu; “Zemin, kayma veya düşmeyi önleyecek şekilde tasarlanmış iç ve dış zeminler (işyeri girişi, merdivenler vs.) düzenli olarak kontrol ediliyor mu?” şeklinde sorulmuş olup; bu soruya verilen cevap 2 evet, 8 hayır şeklinde olmuştur. Bu soru için çok sayıda hayır cevabı alınması söz konusu durumun genel itibari ile ihmal edildiği şeklinde düşünülebilir. Dolayısıyla söz konusu tesislerde risk oluşturabilecek bütün zeminlerin kaymaz, kolay silinebilir malzemelerden yapılması veya kaplanması, kaygan zemin için uyarı levhalarının bulundurulması ve uygun yerlere konulması, kaydırmaz bant kullanımı, bakım ve onarımların yapılması sağlanabilir.

2. soruda; “Zeminde çökme, erime vb. deformasyonlar bulunması halinde bunlara yönelik düzeltici çalışmalar yapılıyor mu?” sorulmuş olup bu soru için değerlendirmede 5 olumlu yani evet, 5 olumsuz yani hayır cevabı ortaya çıkmıştır. Söz konusu olumsuzluğun gözlemlendiği yerlerde riski ortadan kaldırmak için eskime veya hasar meydana gelmesi halinde onarım en kısa sürede yapılmalıdır.

Kontrol listesinin 1. Bölüm 3. sorusu; “Zemin halıları, zemin kaplamaları ya da duvar yüzeylerinde yırtılmış veya soyulmuş bölümler onarılıyor mu?” için 7 evet, 3 hayır cevabı alınmıştır. 3. Soruda belirtilen bu durum için alınabilecek önlem soyulmuş veya yırtılmış bölümler için tadilat ve onarımın en kısa sürede yapılmasıdır.

Bu bölümdeki 1, 2 ve 3. sorularda vurgulanan durumlar ile ilgili olarak “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik” Ek-1 26. Madde de “işyerlerinde, taban döşeme ve kaplamalarının sağlam, kuru ve mümkün olduğu kadar düz, kaymaz ve seviye farkı bulunmayacak bir şekilde olması sağlanır, buralarda tehlikeli eğimler, çukurlar ve engeller bulundurulmaz” ifadesi yer almaktadır.

1. Bölümün 4. sorusu olan “Cam yüzeyler (cam aksamli mobilyalar, kapı, pencere vb.) üzerinde kırık ve çatlak bulunmamakta ve uygun şekilde monte edilmiş mi?” ile ilgili yapılan değerlendirmede alınan sonuçlar 8 evet, 2 hayır şeklinde olmuştur. Buna göre bu soruda vurgulanan olumsuzluk sadece 2 tesiste söz konusudur ve küçük müdahale ve tadilatlar ile üstesinden gelinebilir. Kapı ve

pencereler için asgari sağlık ve güvenlik gerekleri “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik nlemlerine İlişkin Yönetmelik” Ek-1 de verilmiştir.

5. soru; “Merdiven genişlikleri ve basamak yükseklikleri uygun mu?” şeklinde dir. Merdivenlerle ilgili bu sorunun sonucu kontrol listesinde 2 evet, 8 hayır cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. Merdiven genişlikleri söz konusu tesisler için ilgili yönetmelik maddelerinin öngördüğü şekilde olmalı, merdivenlerde iniş, çıkışı engelleyen materyaller, malzemeler bulundurulmamalıdır. 17 Temmuz 2013 tarih ve 28710 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik nlemlerine İlişkin Yönetmelik” Ek-1 deki “İşyeri Bina ve Eklentilerinde Uygulanacak Asgari Sağlık ve Güvenlik şartları”nın 41. Maddesinde merdivenlere ilişkin olarak “Merdivenlerin; işyerinin büyüklüğüne, yapılan işin zellikne, işyerinde bulunabilecek azami kişi sayısına göre, ateşe dayanıklı yanmaz malzemeden, sağlam, yeterli genişlik ve eğimde, etrafı düşmelere karşı uygun korkuluklarla çevrili olması sağlanır. Merdivenler, ilgili mevzuatın öngördüğü hükümler esas alınarak sağlık ve güvenlik yönünden risk oluşturmayacak şekilde yapılır” ifadesi yer almaktadır.

Kontrol listesinin 1. Bölüm 6. Sorusu olan; “merdivenler boyunca tırabzanlar var mı?” için 1 evet, 9 hayır cevabı elde edilmiştir. Merdivenlerin tırabzan ayakları arasında düşmeyi önleyecek şekilde kapalı bloklar ya da uygun aralıklarla dikmeler konularak düşme ve yaralanma risklerinin önüne geçilebilir.

Kontrol listesinin 1. Bölümdeki “Tırabzan ayakları arasında düşmeyi önleyecek kapalı bloklar var mı?” şeklindeki yine merdivenlerle ilgili olan 7. soru için kontrol listesinde yapılan değerlendirmede tüm tesisler için hayır (10 hayır) cevabı alınmıştır. Buna göre incelenen tüm tesislerde tırabzan ayaklarının arasına uygun mesafelerde kapalı bloklar koyarak düşmeyi önleyecek şekilde tedbirler alınmalıdır.

Kontrol listesinin 1. Bölüm 8. sorusu; “temizlik yapılan alanda kaymayı önlemek için gerekli önlemler alınıyor mu?” şeklinde dir. Düşme ve yaralanma ile ilgili bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘5 evet, 5 hayır’ cevabı verilmiştir. 8. Soruya yönelik bu biçimde önlemler alınabilir; temizlik yapılan

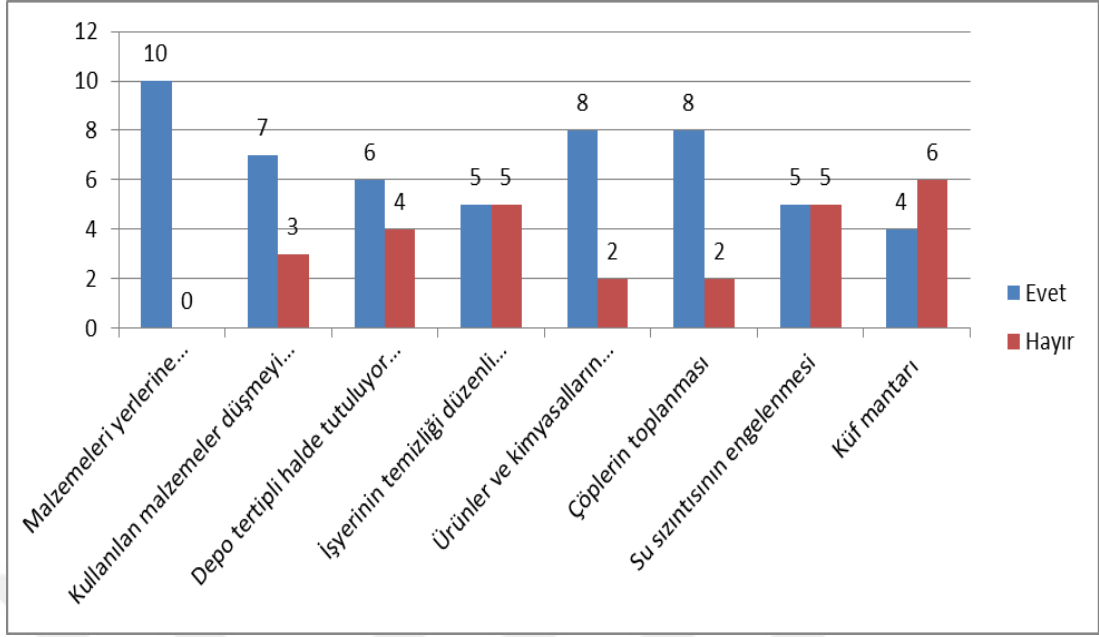
alanlara uyarı levhaları konulmalı, kuru mob veya paspasla alan temizletilmelidir. Çalışma esnasında kauçuk tabanlı kaymaz ayakkabılar çalışanlar tarafında giymelidir.

Kontrol listesinin 1. Bölüm 9. sorusunda; “tesiste içme suyu bulunuyor mu?” şeklindeki içme suyuyla ilgili bu soru için yapılan değerlendirmede ‘7 evet, 3 hayır’ cevabı şeklinde değerlendirme sonucuna ulaşılmıştır. 9. soru için bu çözümler sunulabilir; paketli yiyecekler ve su için otomatlar bulundurulmalı. Çalışanların bireysel gereksinimleri göz önünde bulundurularak; yemek molası, temiz içme suyunun elde edilmesi ve diğer gereksinimlerinin kendileriyle de görüşülerek yerine getirilmesi sağlanmalıdır.

Kontrol listesinin 10. sorusunda; “çalışanları için yemek yeme yeri mevcut mu?” Çalışanları temel ihtiyaçlarını gidermeye yönelik olan ve çok önem arz eden bu soru kontrol listesindeki değerlendirmesi ‘2 evet, 8 hayır’ şeklinde olmuştur. 10. soruya yönelik alınabilecek önlemler bu şekilde olabilir; çalışanlara dinlenme ve yemek molaları için uygun yerler sağlanmalı, çalışanlar sosyal aktiviteler ile psikolojik olarak desteklenmeli (İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik).

2. Bölüm “Tertip-Düzen ve Hijyen”

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için tertip-düzen ve hijyen olarak nitelendirilen konu başlığı kapsamında; malzemeleri yerlerine yerleştirme, kullanılan malzemeler düşmeyi engelliyor mu?, depo tertipli halde tutuluyor mu?, işyerinin temizliği düzenli yapılıyor mu?, ürünler ve kimyasalların depolanması, çöplerin toplanması, su sızıntısının engellenmesi, küf mantarı ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 8 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda tertip-düzen ve hijyen konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 2’de sunulmuştur.

Şekil 2. Tertip - düzen ve hijyen konu başlığı değerlendirme diyagramı

Bu bölümün 1. Sorusu olan; “Çalışanlar, işlerini bitirdikten sonra kullandıkları bütün malzemeleri yerlerine yerleştiriyor mu?” için incelenen tüm tesislerde evet cevabı alınmıştır.

2. Bölüm 2. sorusu “çalışmalar sırasında kullanılan hortum, kablolu vb. aletler takılma veya düşmeyi önleyecek şekilde mi?”dir. Kullanılan araç ve gereçlerle alakalı bu soruya 7 evet, 3 hayır cevabı verilmiştir.

Öneriler ve önlemler; kablolu aletler, hortumlar vb. en yakın olan prizlere takılarak kullanılmalı ve iş esnasında çalışanların takılıp düşmeyeceği ve risk oluşturmayacağı şekilde uzatma kabloları sabitlenmelidir(6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

Kontrol listesinin 3. sorusunda; depo vb. alanların iç düzenlemesi yapılmış, tüm eşya veya malzemelerin kolay ulaşılabilir olması sağlanmış ve bu alanlar tertipli halde tutuluyor mu? Şeklindeki soru için kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘6 evet, 4 hayır’ şeklinde cevaplara ulaşılmıştır.

Öneriler ve önlemler; kullanılan depoların derli toplu ve düzen kontrolleri daima yapılmalıdır. Çalışanlara eğitim verilmeli, depo kullanım ve depo gibi yerlerin

iç ortamlarının düzenlemesi yapılmalı bütün araç ve gereçler ya da malzemelerin kolay bir biçimde ulaşılabilir olması sağlanmalıdır. Bu alanların derli toplu halde olması sağlanmalıdır, malzeme kod sistemi ile etiketlenmesi yapılabilir (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

Kontrol listesinin 4. sorusunda; işyerinin temizliği düzenli olarak yapılıyor ve işyerinde, hijyen açısından gerekli şartlar sağlanıyor mu? Biçimindeki bu soruda kontrol listesinde ulaşılan sonuçlar ‘5 evet, 5 hayır’ şeklinde cevap verilerine ulaşılmıştır. 4. Sorunun olumsuz durumları için bu tedbirler alınabilir; temizlik önlemleri: çalışanlara hijyen denetimleri periyodik olarak yapılmalı, çalışanlara hijyen eğitimleri verilmeli, gün içinde temizlik yapılmalı, hijyen için dezenfektanlar kullanılmalı ve KKD kullanılmalıdır (Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği).

Kontrol listesinin 5. sorusunda; temizlik amaçlı kullanılan ürünler ve kimyasallar uygun şekilde depolanıyor mu? Zararlı kimyasal madde kullanımı ile ilgili bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘8 evet, 2 hayır’ şeklinde cevaplara ulaşılmıştır. 5. soru için ilgili yönetmenliklerde belirtilen niteliklerine göre tedbirler alınmalıdır; çalışanlara işin niteliğine göre eğitim verilmeli, kimyasallar sınıflarına uygun depolamalı, kimyasalların kullanımı sırasında KKD kullanılmalı, uyarılar görülebilecek alanlara asılmalı ve çalışanlara bu uyarılar okutulmaktadır. Karşı karşıya kalınabilecek kimyasallar ve riskler ile iş alanında güvenli çalışma hakkında bilgilendirilmeler yapılmalıdır. Kimyasallar ve temizlik maddeleri, birlikte tehlike meydana getirebilecekleri diğer madde ve ürünlerden ayrı bir şekilde depolanması sağlanmalı, temizlik maddeleri temizlik ürün olan alanlarda muhafaza edilmeli ve bu alanların kapıları güvenlik sistemleriyle kilit altına alınması sağlanmalıdır (Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik).

Kontrol listesinin 6. sorusunda; çöpler ve atıklar düzenli olarak ve uygun şekilde toplanıyor mu? Zararlı kimyasal madde kullanımı ile ilgili bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘8 evet, 2 hayır’ cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. 6. soru için ilgili yönetmenliklerde belirtilen niteliklerine göre tedbirler alınmalıdır; atıklar ve çöpler uygun biçimde düzenli olarak toplanılması

sağlanmalı. Çöpler ve atıklar sızmayacak biçimde sağlam ve kaliteli torbalarda ve bu torbaların ağızları kapalı olacak şekilde taşınmalı, çalışanlar hijyen kurallarına uymalı ve işe uygun KKD kullanılmalı, çöpler aşırı dolup taşmadan boşaltılmalı, atık kovalarında poşetler mevcut olmalı, aspiratör ve havalandırma sistemleri sağlanmalı, ortam temizliği anlık yapılmalı ve denetim sağlanmalı, çalışanlara hijyen eğitimi verilmeli. Çöp odasına görevli dışında girilmesi engellenmelidir (Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik Çevre Kanunu).

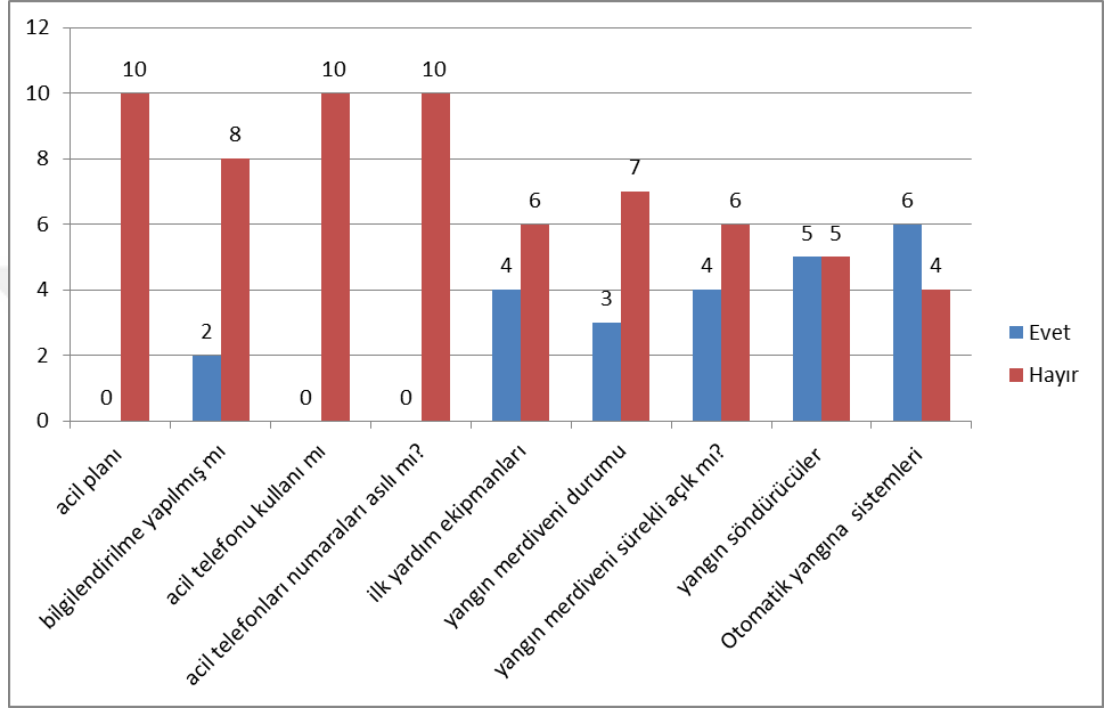
Kontrol listesinin 7. sorusunda; çatıdan, duvarlardan ya da zeminlerden su sızıntısının olması engelleniyor mu? Biçimindeki soru ile ilgili kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘5 evet, 5 hayır’ cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. İlgili yönetmenliklere göre 7. soru için önlemler alınabilir; çalışma yerlerinde, iş alanlarının girişlerinde suyun birikmesini engellemek için su tahliye mazgalları konulmalı, giriş yerlerinde ve kapıların alt kısımlarında içeriye su sızıntısı olduğu zaman temizlik çalışanları alana kaygan zemin uyarı levhası bırakarak temizleme işi yapmalı, alan temizlenerek kurutulmalı. Tesisat hatlarından, çatı kısmında, duvarlardan, tavandan veya zeminlerden su sızıntısı oluşması durumunda, mobil ekip ve anlaşmalı firmalar aracılığı ile bu yerlerin onarımları ve bakım çalışmaları yapılmalıdır. Suyun sızdığı yerler belirlenerek sorun kaynağında çözülmelidir. Sızıntılarının meydana gelmesi engellenmeli, su sızıntısı meydana gelen bölümlerde tadilat çalışması yapılarak izolasyon yapılmalıdır (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

Kontrol listesinin 8. sorusunda; küf mantarı oluşumu engelleniyor mu? Biçimindeki soru ile ilgili kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘4 evet, 6 hayır’ cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. İlgili yönetmenliklere göre 8. soru için önlemler alınabilir; gerekli korunma önlemlerinin belirlenmesi ve uygulamada risk değerlendirmesi yapılmalıdır (yalova.csb.gov.tr/bina-içlerinde-küf mantarı).

3. Bölüm Acil Durumlar

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için acil durumlar olarak nitelendirilen konu başlığı kapsamında; acil planı, bilgilendirilme yapılmış mı, acil telefonu kullanımı, acil telefonları numaraları asılı mı?, ilk yardım ekipmanları,

yangın merdiveni durumu, yangın merdiveni sürekli açık mı?, yangın söndürücüler, otomatik yangın sistemleri ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 9 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda acil durumlar konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 3'te sunulmuştur.

Şekil 3. Acil durumlar konu başlığı değerlendirme diyagramı

Bu bölüm altındaki soru ve değerlendirilme sonuçlarına göre aşağıdaki veriler şeklinde ulaşılmıştır. Bu bölümde kontrol listesindeki 6 ve 7. sorular sadece yüzme havuzlarına uygulanmış olup veriler yüzme havuzları başlığı altında değerlendirilmiştir. 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10 ve 11. sorular hem yüzme havuzlarına hem de spor salonlarına uygulanmıştır.

Kontrol listesinin bu bölümdeki 1. sorusunda; işyerinde, acil durum planı hazırlanmış mı? Şeklindeki soru ile ilgili kontrol listesinde yapılan değerlendirmede '0 evet, 10 hayır' cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. İlgili yönetmenliklere göre 1. soru için önlemler alınabilir; acil durum planı hazırlanmalı acil durum planı yönetmeliğine uygun olarak tesis edilerek asılmalı, güncel ve tüm personelin erişebileceği şekilde sistemde yüklü olmalı (İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında

Yönetmelik).

Kontrol listesinin 2. sorusunda; çalışanların acil durumlarda ne yapması gerektiği konusunda bilgilendirilme yapılmış ve hazırlanan kroki uygun yerlere asılmış mı? Acil durumlar ile ilgili hayati önem arz eden bu soru ile ilgili kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘2 evet, 8 hayır’ cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. İlgili yönetmenliklere göre 2. soru için önlemler alınabilir; yıl içerisinde belirli periyotlarla tatbikatlar yapılmalı, çalışanlara yaptıkları iş ile ilgili hizmet içi eğitim verilmeli, uyarı levhaları ve talimatlar uygun yerlere asılmalı, acil çıkış levhaları herkes tarafından görülebilecek şekilde uygun yerlere asılmalı, acil durum toplanma yerleri belirlenmeli ve bu yerlerin acil toplanma yerleri olduğunu gösteren işaret levhaları konulmalıdır (Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik).

Kontrol listesinin 3. sorusunda; işyerinin açık olduğu her saatte acil durum telefonu kullanılabilir durumda mı? Acil durumlarla alakalı hayati önem arz eden iletişim ile ilgili bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘0 evet, 10 hayır’ cevabı şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. İlgili yönetmenliklere göre 3. soru için önlemler alınabilir; tesiste her zaman aktif acil durum telefonların bulunması sağlanmalı. Acil durumlara sebep olan hadiselerle ilgili iletişim sağlayabilecek acil durum hatları bütün koridorlarda bulundurulması sağlanmalıdır (Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik).

Kontrol listesinin 4. sorusunda; “Acil durumlar ile ilgili iletişime geçilecek telefon numaraları (itfaiye, ambulans, polis vb.) görünür yerlere asılmış mı?” Acil durumlarla alakalı hayati önem arz eden iletişim ile ilgili bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘0 evet, 10 hayır’ cevabı şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. İlgili yönetmenliklere göre 4. soru için önlemler alınabilir; acil durum telefonları standartlara uygun olarak hazırlanıp tesisin uygun yerlerine görülebilecek şekilde asılmalı (Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği).

Kontrol listesinin 5. sorusunda; acil durumlar için kapsamlı ilk yardım çantası, sedye ve kurtarma araçları mevcut mu? Acil durumlarla alakalı hayati önem

arz eden araç gereçlerle ilgili bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘4 evet, 6 hayır’ cevabı şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. İlgili yönetmenliklere göre 5. soru için önlemler alınabilir; geniş kapsamlı ilk yardım çantası, kurtarma araç ve gereçleriyle ve sedye temin edilerek destek hizmet odasında bulundurulmalıdır (İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik).

Bu bölümdeki kontrol listesinin 6. ve 7. soruları yüzme havuzlarına uygulanmış olup yüzme havuzu bölümünde belirtilmiştir.

Kontrol listesinin 8. sorusunda; yangın merdiveni kullanılabilir durumda mı? Acil durumlarla alakalı hayati önem arz eden kaçış ve tahliye alanlarıyla ilgili bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘3 evet, 7 hayır’ cevabı şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. İlgili yönetmenliklere göre 8. soru için önlemler alınabilir; yangın merdivenleri sağlam ve kullanılabilir durumda olmalı, önüne, üzerine herhangi bir şey konulmamalı, kaçış yollarında herhangi bir engel bulunmaması için düzenli kontroller yapılmalı, erişim kolay sağlanmalı, kapılar kontrol edilmeli ve amacı dışında kullanılmamalı (Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik).

Kontrol listesinin 9. sorusunda; yangın merdiveni kapıları/acil çıkışlar kilitli olmayıp her an dışarı doğru açılabilir durumda tutuluyor mu? Acil durumlarla alakalı hayati önem arz eden kaçış ve tahliye alanlarıyla ilgili bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘4 evet, 6 hayır’ cevabı şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. İlgili yönetmenliklere göre 9. soru için önlemler alınabilir; herhangi bir acil durumda yangın merdiveni kapıları ile acil çıkışlar kapıları kilitli olmayacak şekilde her an dışarı doğru açılabilir durumda tutulmalıdır. Düzenli şekilde periyodik olarak kontrol edilmeli. Acil durumlarda hızlı çıkışlar için, panik barlı dışarı doğru açılabilir acil çıkış kapıları çalışma alanlarında olması sağlanmalıdır (Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik).

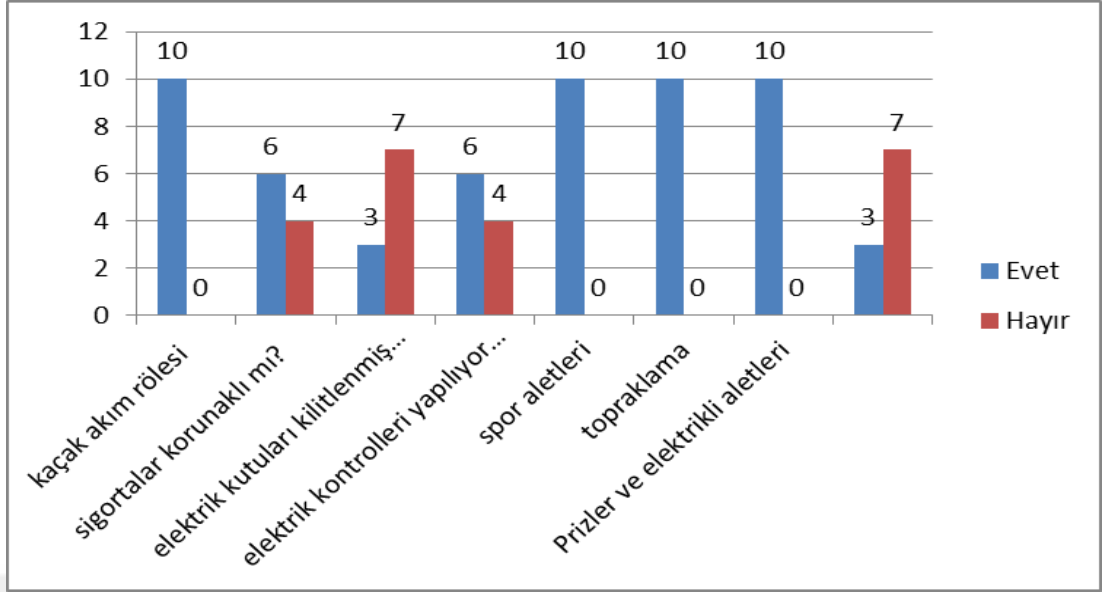
Kontrol listesinin 10. sorusunda; yangın söndürücüler mevcut ve son kullanma tarihleri ile basınçları periyodik olarak kontrol edilerek bakımları yapıyor

mu? Acil durumlarla alakalı hayati önem arz eden yangın söndürme araçlarının bakım ve kontrollerle ilgili bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘5 evet, 5 hayır’ cevabı şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. İlgili yönetmenliklere göre 10. soru için önlemler alınabilir; yangın söndürücüler son kullanma tarihleri geçmiş olanlar yenilenmelidir. Yangın söndürücülerin basınçları periyodik olarak düzenli şekilde kontrol edilmeli. Yangın söndürücülerin içeriği etiketlerde belirtilmeli, planlanan yer bırakılmalı, amacı dışında kullanılmamalı, kullanıcılara eğitim verilmeli (Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik).

Kontrol listesinin 11. sorusunda; otomatik yangına müdahale sistemleri çalışır durumda ve bakımları yapılıyor mu? Acil durumlarla alakalı hayati önem arz eden yangına müdahale sistemlerinin bakım ve kontrollerle ilgili bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘6 evet, 4 hayır’ cevabı şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. İlgili yönetmenliklere göre 11. soru için önlemler alınabilir; yangın söndürme sistemlerinin ilgili yönetmenlikte belirtilen standartlara uygun sistemin gerektirdiği gibi düzenli periyodik kontroller yapılmalı, testler yapılmalı ve gereken bakımları zamanında yapılmalıdır. Belirli periyotlarla çalışan aksamın kontrol edilmesi, sağlıklı çalışması için önemlidir. Otomatik yangın söndürme sistemlerinin düzenli aralıklarla bakımdan geçirilmesi basınç kontrolü yapılarak kaçak olup olmadığı tespit edilmelidir (Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik).

4. Bölüm Elektrik

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için elektrik konu başlığı kapsamında; kaçak akım rölesi, sigortalar, elektrik kutuları, elektrik kontrolleri, spor aletleri, topraklama, prizler ve elektrikli aletleri, sabit kurulumlar ve tesisat bakımı ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 8 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda elektrik konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 4’te sunulmuştur.

Şekil 4. Elektrik konu başlığı değerlendirme diyagramı

4. Bölüm 1. sorusunda; kaçak akım rölesi ana elektrik hattına bağlanmış mı? Kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘10 evet, 0 hayır’ şeklinde değerlendirilmiştir. Kontrol listesinin 1. sorusu olumlu olduğu için herhangi önlem almaya gerek duyulmamıştır.

2. soruda; tüm sigortaların korunaklı yerlerde olması sağlanmış mı? Elektrikle ilgili ciddi anlamda önlem almayı gerektiren bu şekildeki soruyla ilgili kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘6 evet, 4 hayır’ cevabı şeklinde sonuca ulaşılmıştır. Elektrik iç tesisleri proje hazırlama yönetmeliğe uygun şekilde 2. soru için uygun önlemler alınmalıdır; mevcut olan bütün sigortaların güvenliği sağlanmış olan korunaklı yerlerde olacak şekilde ve kilitli panoların içine alınmaları sağlanmalıdır (Elektrik İç Tesisleri Proje Hazırlama Yönetmeliği).

3. soruda; elektrik/sigorta kutuları kilitlenmiş, yetkisiz kişilerin erişimleri önlenmiş mi? Elektrikle ilgili ciddi anlamda önlem almayı gerektiren soruyla ilgili kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘3 evet, 7 hayır’ cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. Elektrik iç tesisleri proje hazırlama yönetmeliğe uygun şekilde 3. soru için uygun önlemler alınmalıdır; sigorta kutuları kilitli panolarda olması sağlanmalı, yetkisiz kişilerin müdahaleleri engellenmelidir. Uyarı işaretleri asılmalı (Elektrik İç Tesisleri Proje Hazırlama Yönetmeliği).

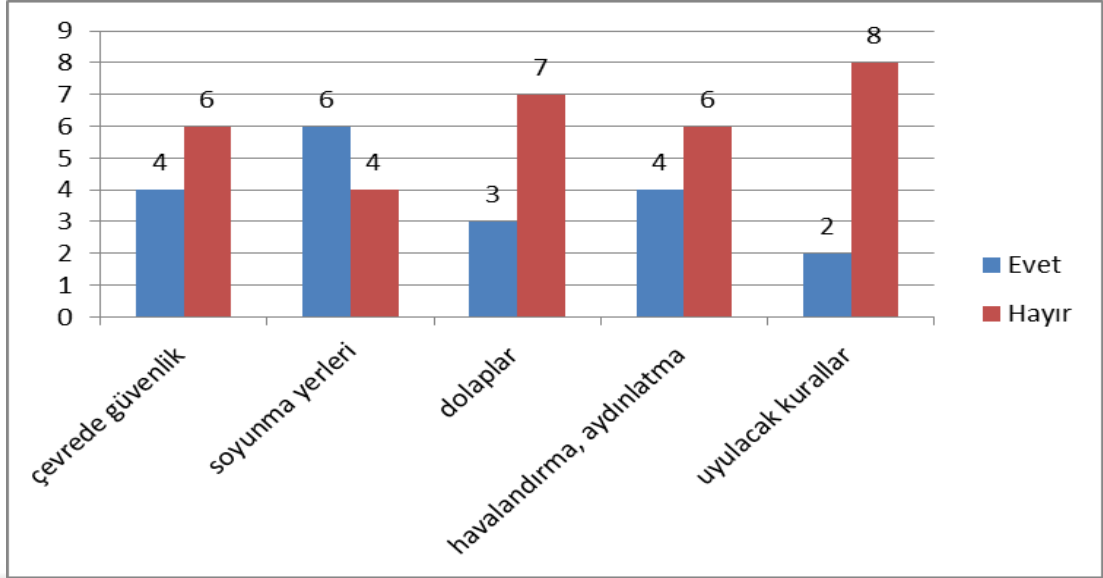
4. Bölüm 4. sorusunda; açıkta kablo bulunmamakta, prizlerin sağlamlığı düzenli olarak kontrol edilmekte mi? Elektrikle ilgili ciddi anlamda önlem almayı gerektiren soruyla ilgili kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘6 evet, 4 hayır’ cevabı şeklinde sonuca varılmıştır. Elektrik iç tesisleri proje hazırlama yönetmeliğe uygun şekilde 4. soru için uygun önlemler alınmalıdır; çalışma alanları içinde kullanım özelliğini yetirmiş olan kablolar risk oluşumunu engellemek için hemen yenileriyle değişimleri sağlanmalıdır (Alt İşverenlik Yönetmeliği, Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik).

Bu bölümün 5., 6. ve 7. soruları için alınan cevaplar olumlu olduğu için herhangi öneride bulunulmamıştır.

Bu bölümün 8. sorusunda; sabit kurulumlar ve tesisatın, düzenli şekilde bakımı yetkili kişiler tarafından mı yapılmakta? Şeklindeki soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘3 evet, 7 hayır’ cevabı şeklinde değerlendirilmiştir Elektrik iç tesisleri proje hazırlama yönetmeliğe uygun şekilde 8. soru için uygun önlemler alınmalıdır; sürekli olarak kullanılan sabit kurulumlar ile tesisatın kontrolü ve bakımı, düzenli aralıklarla bu konuda yetkilendirilmiş kişi veya kuruluşlar tarafından periyodik olarak düzenli bir şekilde yapılmalıdır (6331 İş Sağlığı Ve Güvenliği Kanunu).

5. Bölüm Sektöre Özel Riskler

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için sektöre özel riskler konu başlığı kapsamında; çevrede güvenlik, soyunma yerleri, dolaplar, havalandırma, aydınlatma, uyulacak kurallar ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 5 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda sektöre özel riskler konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 5’te sunulmuştur.

Şekil 5. Sektöre özel riskler konu başlığı değerlendirme diyagramı

Bu bölüm altındaki soru ve değerlendirilme sonuçlarına göre aşağıdaki verilere ulaşılmıştır.

Bu bölümde kontrol listesindeki 1, 2, 4, 5, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 ve 21 sorular sadece yüzme havuzlarına uygulanmış olup veriler yüzme havuzları başlığı altında değerlendirilmiştir. 5. bölümdeki 3, 8, 9, 10 ve 11. sorular hem yüzme havuzlarına hem de spor salonlarına uygulanmıştır.

Kontrol listesinin 3. sorusunda; çevrede güvenlik için yeterince uyarı levhası var mı? Uyarma tedbirlerine şeklindeki soru için kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘4 evet, 6 hayır’ cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. 3. soru için işyeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmenliğine uygun önlemler alınmalıdır; güvenlik için hayati öneme sahip olan uyarı levhaları ve işaretleri görünür biçimde doğru yerlere konulmalıdır. Levhalar uluslararası renk, biçim ve boyut standartlarına uygun olmalıdır. Güvenlik uyarı levhalar anlaşılır biçimde olmalıdır. Güvenlik uyarı levhalarında kullanılmış olan yazı karakterleri ve kompozisyon kolay anlaşılabilir olmalıdır. Mesajın ilgi çekiciliği sürekli kılınmalıdır (İşyeri Bina Ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık Ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik).

Kontrol listesinin 8. sorusunda; soyunma yerleri, duşlar ve tuvaletler mevcut

mu ve buralar sürekli temiz tutulmakta mı? Şeklindeki soru için kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘6 evet, 4 hayır’ cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. Bu bölümdeki 8. soru için alınması gereken tedbirler bu şekilde alınabilir; temizlik görevlileri tarafından soyunma yerleri, duş ve tuvaletlerin temizliği uygun bir şekilde periyodik olarak gün içerisinde belirlenen sürelerde yapılmalı. Tuvaletlerde temizlik ürünleri ve kurutma sistemi bulundurulmalı (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

Bu bölümün 9. sorusunda; soyunma-giyinme yerlerinde yeterli sayıda, temiz, paslanmamış dolaplar var mı ve düzenli olarak ilaçlanarak hijyen sağlanmakta mı? Şeklindeki temizlikle ilgili soru için kontrol listesinde yapılan değerlendirmede bu soru için ‘3 evet, 7 hayır’ şeklinde değerlendirilmiştir. İşyeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmenliğe uygun 9. soru için önlemler alınmalıdır; bütün çalışanlar için çalışma süresi içinde kıyafetlerini bırakabilecekleri kilitli dolaplar bulunacaktır. Kirli, tozlu, nemli ve benzeri yerlerde ya da tehlikeli maddelerle çalışılan alanlarda, çalışma elbiseleri ile harici elbiselerin birbirlerinden farklı alanlarda muhafaza edilmesi için, elbise dolapları yan yana iki kısımdan oluşacak şekilde ya da iki ayrı elbise dolabı verilmelidir (İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik).

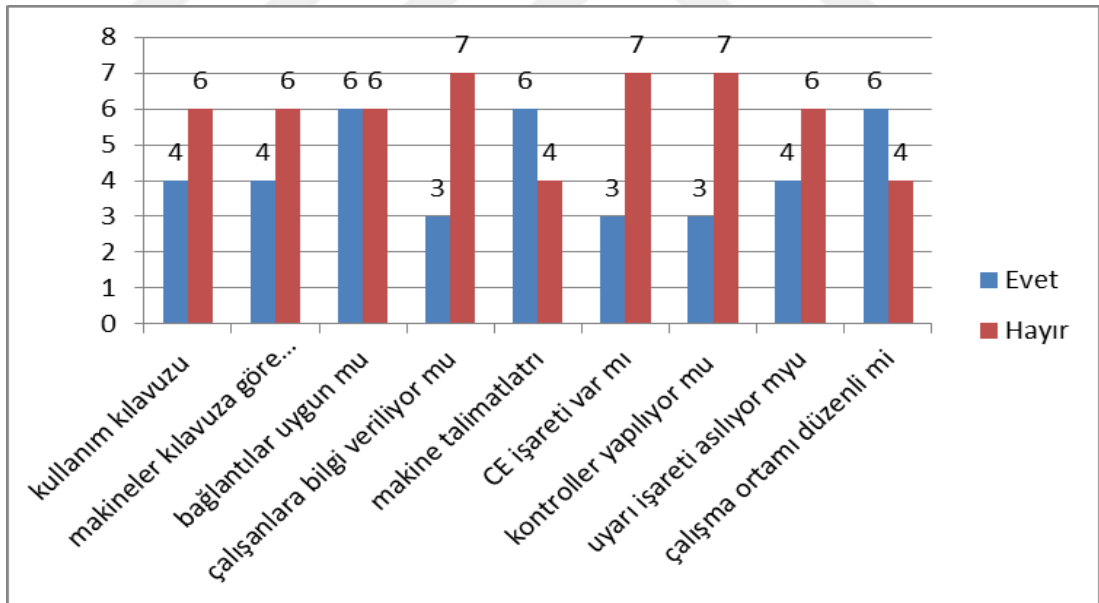
10. soruda; soyunma yerlerinde, tuvaletlerde, duş yerlerinde havalandırma, aydınlatma ve ısıtma yeterli mi? Şeklindeki soru için kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘4 evet, 6 hayır’ cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. İşyeri bina ve eklentilerinde alınacak sağlık ve güvenlik önlemlerine ilişkin yönetmenliğe uygun 10. soru için önlemler alınmalıdır; doğal ve suni havalandırma sağlanmalı. Arızalı lambalar değiştirilmeli, çalışanların yapmış oldukları işe göre gereksinim duyacakları yeterli miktarda temiz hava bulunması sağlanmalıdır. Havalandırma, aydınlatma ve ısıtma sistemi bakımları zamanında yapılmalı ve tertibatları iyileştirilmeli (İşyeri Bina ve Eklentilerinde Alınacak Sağlık ve Güvenlik Önlemlerine İlişkin Yönetmelik).

11. soruda; uyulacak kurallar göze çarpıcı afişler halinde bina içinde uygun yerlere asılmış mı? Biçimindeki soru için kontrol listesinde yapılan değerlendirmede 2 evet, 8 hayır cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. Binaların Yangından Korunması

Hakkında Yönetmelik ve İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik göz önünde bulundurularak 11. soru için önlemler alınmalıdır; uyulacak kurallar herkesin görebileceği ve okuyabileceği şekilde uygun yerlere asılmalı (Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik, İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik).

6. Bölüm Makineler ve spor ekipmanları

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için makineler ve spor ekipmanları konu başlığı kapsamında; kullanım kılavuzu, makineler kılavuza göre kullanılıyor mu, bağlantılar uygun mu?, çalışanlara bilgi veriliyor mu?, makine talimatları, CE işareti var mı?, kontroller yapılıyor mu?, uyarı işareti asılıyor mu?, çalışma ortamı düzenli mi? ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 9 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda makineler ve spor ekipmanları konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Grafik 6’da sunulmuştur.

Şekil 6. Makineler ve spor ekipmanları konu başlığı değerlendirme diyagramı

6. Bölümün 1. sorusunda; tüm makineler için, makinelerin kullanımı ve bakımı hususunda Türkçe olarak hazırlanmış kullanım kılavuzu mevcut mu? Sorusu yönlendirilmiş olup bu soruyla ilgili kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘4

evet, 6 hayır' cevabı şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. 1. soru için bu tedbirler önerilebilir; mevcut Türkçe olarak hazırlanmış kullanım kılavuzları kullanılabilir, bir çevirmenden yardım alarak Türkçe olarak yazılmalıdır.

6. Bölüm 2. soruda; tüm makineler kullanma kılavuzuna göre kullanılmakta mı? Makine kullanımıyla ilgili sorulan bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede '4 evet, 6 hayır' cevabı şeklinde sonuca ulaşılmıştır. 2. soru için alına bilinecek tedbirler bu şekilde olabilir; uzmanlar yardımıyla veya kullanma kılavuzuna bakarak kullanılmalı. Çalışanlara eğitim verilerek güvenli makine kullanımı hakkında bilgilendirme sağlanmalıdır. Kapaklarının kilitli olup olmadıkları kontrol edildikten sonra kazanlar çalıştırılmalıdır (Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliği).

3. soru; çalışanlar ve müşteriler makinelerin güvenli kullanımı konusunda bilgilendiriliyor mu? Çalışma alanındaki malzeme kullanımıyla ilgili sorulan bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede '3 evet, 7 hayır' cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. 3. soru için bu şekilde tedbirler alınabilir; makinelere ilişkin bilgi ve uyarılar, tercihen basitçe anlaşılabilir işaretler ya da resimli simgeler biçiminde olmaları sağlanmalıdır. Makinelerin ikaz sinyalleri kolayca algılanabilir ve açık olmalıdır (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

4. soruda; halter ve ağırlık makinelerinde kullanılan bağlantı elemanları uygun ve doğru şekilde kullanılmakta mı? Çalışma alanındaki malzeme kullanımıyla ilgili sorulan bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede '6 evet, 4 hayır' cevabı şeklinde verilere ulaşılmıştır. 4. soru için bu şekilde tedbirler alınabilir; halter ve ağırlık makineleriyle birlikte kullanılan araç gereçler uygun ve doğru şekilde kullanılabilmeleri için kullanım talimatları hazırlanmalı uygun yere asılmalıdır.

5. soruda; makine ve ekipmanların yanında ilgili güvenlik uyarıları, güvenli çalışma yükleri ve kullanım talimatları gösterilmiş mi? Bu şekilde sorulan bu soru için kontrol listesinde yapılan değerlendirmede '4 evet, 6 hayır' şeklinde değerlendirilmiştir. 5. soru için alına bilinecek önlemler bu şekilde olabilir; makineler kesin tanımlama için, zorunlu şartlara uygunluğu belirtmek için, güvenli kullanım için gerekli tüm işaretleri taşımalıdır. Makinelerin güvenli şekilde işleme

alınması, çalıştırılması, ayarlanması ve bakımı için kullanma kılavuzu ya da diğer yazılı talimatlar gerekli tüm bilgileri içermelidir.

6. soruda; makine ve ekipmanların üzerinde CE uygunluk işareti bulunuyor mu? Sorusu yönlendirilmiş olup bu soruyla ilgili kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘3 evet, 7 hayır’ şeklinde değerlendirilmiştir. 6. soru için alınması gereken önlemler bu şekilde olabilir; makineler çalışırken ya da kullanılırken insanların sağlık ve emniyeti ile çevreyi tehdit etmeyecek nitelikte olduğunu gösteren CE uygunluk sembolü olmalıdır ve CE risklerden korur (Belirli Gerilim Sınırları İçin Tasarlanan Elektrikli ve Ekipman Yönetmeliği, Elektromanyetik Uyumluluk Yönetmeliği).

7. sorusunda; makine ve ekipmanların durumu kontrol edilmekte ve bakımları yapılmakta mı? Sorusu yönlendirilmiş olup bu soruyla ilgili kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘3 evet, 7 hayır’ cevabı şeklinde değerlendirilmiştir. 7. soru için alınması gereken önlemler bu şekilde olabilir; ulusal ve uluslararası ilgili standartlara göre belirlenmiş olan kriterlere ve aralıklara, imalatçı verileri ile fen ve tekniğin gereklilikleri dikkate alınarak makine ve ekipmanların bakım, onarım ve periyodik kontrolleri, yapılmalıdır (Satış Sonrası Hizmetler Yönetmeliği).

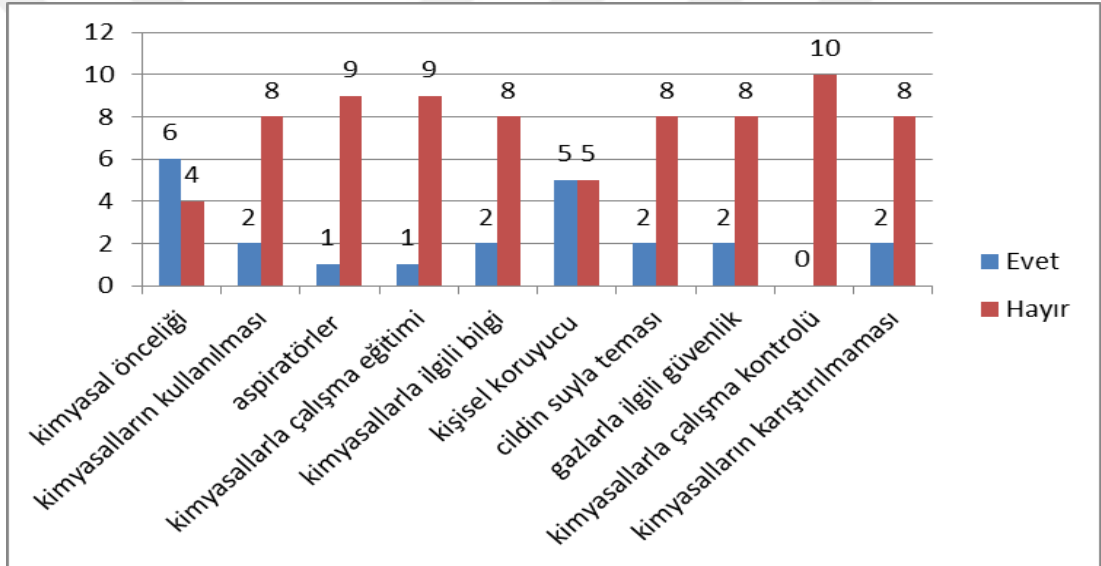
8. soru; bozulan makinelere uyarı asılarak tamiri yapılana kadar kullanım dışı olduğu belirtiliyor mu? Tamirat gerektiren makineler için sorulan bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘4 evet, 6 hayır’ cevabı şeklinde bir sonuca varılmıştır. 8. soru için alınması gereken önlemler bu şekilde olabilir; kullanılan makinelerin bozulmaları halinde gerekli uyarılar makinelerin görünür yerlerine asılarak bu makinelerin tamiri yapılana kadar kullanım dışı olduğu belirten işaretler asılmalıdır.

9. soru; makineler ve ekipmanlar çalışma alanına düzenli yerleştirilmiş mi ve çalışma alanı düzenli ve temiz tutulmakta mı? Alanda kullanılan makine tertip ve düzenine yönelik bu soruda yapılan değerlendirmede ‘6 evet, 4 hayır’ cevap biçiminde bir değerlendirmeye ulaşılmıştır. 9. soru için alınması gereken önlemler bu şekilde olabilir; makineler ve ekipmanlar çalışma alanına düzenli yerleştirilmeli ve sabitlenmeli. Çalışmaların yapıldığı alanlar sürekli ve düzenli bir şekilde temiz

tutulmalıdır.

7. Bölüm Kimyasallar

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için kimyasallar konu başlığı kapsamında; kimyasal önceliği, kimyasalların kullanılması, aspiratörler, kimyasallarla çalışma eğitimi, kimyasallarla ilgili bilgi, kişisel koruyucu, cildin suyla teması, gazlarla ilgili güvenlik, kimyasallarla çalışma kontrolü, kimyasalların karıştırılmaması ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 10 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda kimyasallar konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Grafik 7’de sunulmuştur.

Şekil 7. Kimyasallar konu başlığı değerlendirme diyagramı

Bu bölümdeki 1. soruda; işletme tehlikeli olmayan veya az tehlikeli kimyasallara öncelik veriyor mu? Sorusu yönlendirilmiştir. Bu soru için yapılan değerlendirmede ‘6 evet, 4 hayır’ cevabı alınmıştır. Bu durumu ortadan kaldıracı olmak için zorunlu olmadıkça kimyasal kullanımı tercih edilmemelidir. Fakat zorunlu kimyasalların tedarikinde, tehlikeli olmayan ya da daha az tehlikeli olabilecek kimyasalların satın alınmasına öncelik verilmelidir (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik).

2. soruda; tehlikeli kimyasalların işletmenin koşullarına göre nasıl kullanılması

gerektiğini açıklayan talimatlar bulunmakta mı? Sorusu sorulmuş olup yapılan değerlendirmede ‘2 evet, 8 hayır’ şeklinde cevap alınmıştır. 2. soru için alına bilinecek önlemler bu şekilde olabilir; temizlik amacıyla kullanılan kimyasal çözücülerin güvenli biçimde kullanımlarıyla ilgili kullanım talimatları ve uyarılar hazırlanarak ve uygun yerlere asılmalıdır (Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık Ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik).

3. soruda; kirliliğe sebep olan kimyasalların kaynağına yakın bir yere aspiratörler yerleştirilmiş mi? sorusu için sadece ‘1 evet olumlu cevapla birlikte 9 hayır cevabı’ alınmıştır. Bu risk için kimyasalların olduğu alanlarda çeker ocak (aspiratör) kullanılması sağlanmalıdır (Parlayıcı, Patlayıcı, Tehlikeli ve Zararlı Maddelerle Çalışılan İşyerlerinde ve İşlerde Alınacak Tedbirler Hakkında Tüzük).

Kontrol listesinin 4. sorusunda; çalışanların kimyasallarla yaptıkları çalışma biçiminin önemli bir sağlık riski teşkil edip etmediği kontrol ediliyor mu? Şeklinde soru yönlendirilmiş olup kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘1 evet cevabı, 9 hayır cevabı’ alınmıştır. Mevcut bu durum için bu şekilde önlemler alınabilir; kimyasalların tehlikeleri ve özellikle klorlu gazlar ile ilgili olarak bütün çalışanlara gerekli olan eğitim verilmeli ve bilgilendirilme yapılmalıdır (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik).

Kontrol listesinin 5. sorusunda; tehlikeli kimyasallarla çalışanlar mevcut riskler konusunda bilgilendirilmiş mi? Biçiminde sorulan bu soruda ‘2 evet cevabı, 8 hayır cevabı’ şeklinde bir sonuç elde edilmiştir. Bu sorunun çözümü için yönetmenlik çerçevesinde önlemler alınabilir; kimyasal maddelerle çalışmalarda, çalışanlara sağlık ve güvenlik tedbirleri konusundaki yönetmeliğe göre bilgilendirilmeler yapılmalıdır (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik).

Kontrol listesinin 6. sorusunda; çalışanlar kişisel koruyucu donanımların kullanılması gerektiğinde kullanmakta mı? Biçiminde sorulan bu soruda ‘5 evet cevabı, 5 hayır cevabı’ şeklinde bir sonuç elde edilmiştir. Bu sorunun çözümü için yönetmenlik çerçevesinde önlemler alınabilir; çalışanlar çalışma şartlarına uygun

kişisel koruyucu donanım kullanmaları sağlanmalı. KKD yönetmenliği uygulanmalı (Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik).

Kontrol listesinin 7. sorusunda; çalışanların cildi suyla günde iki saatten fazla doğrudan temas edip etmediği kontrol ediliyor mu? Biçiminde sorulan bu soruda ‘2 evet cevabı, 8 hayır cevabı’ şeklinde bir sonuç elde edilmiştir. Bu sorunun çözümü için yönetmenlik çerçevesinde önlemler alınabilir; çalışanların, çalışma esnasında ciltlerinin suyla doğrudan günde iki saatten fazla temas edip etmediği kontrolü sağlanmalıdır (Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik).

Kontrol listesinin 8. sorusunda; tam olarak ortadan kaldırılamayan gazların üretimine sebep olan süreçler için güvenlik önlemleri alınmış mı? Şeklinde soru yönlendirilmiş olup kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘2 evet, 8 hayır’ şeklinde değerlendirilmiştir. 8.soru için alınması gereken tedbirler bu şekilde olabilir; çalışma alanında gazların iş güvenliğini ve insan sağlığını tehlikeye düşürmeyen sınır değerlerinde tutulmasını sağlamak için öncelikle seyrelten veya tamamıyla tahliye eden ya da çalışma ortamında tükenen oksijenin tekrardan yerine koyabilen havalandırma sistem ve mekanizması kurulmalıdır (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

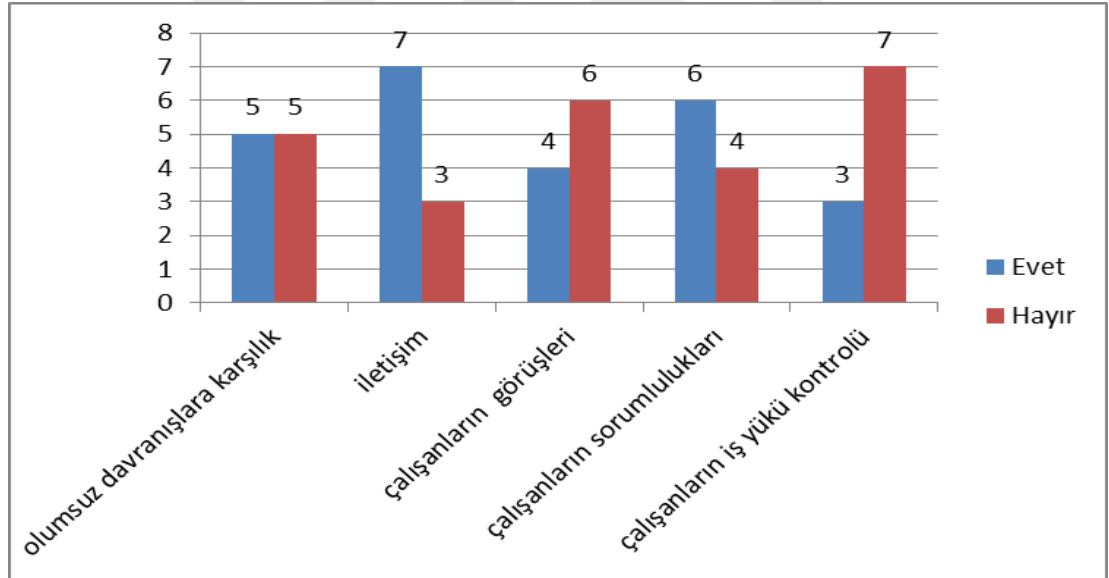
Kontrol listesinin 9. sorusunda; çalışanların; sprey kullanımı, dökülme ya da bir sıvının buharlaşması durumunda cildi tahriş edebilecek ya da giysileri aşındırarak cilde işleyebilecek kimyasallarla çalışmadığı kontrol ediliyor mu? Biçiminde sorulan bu soruda ‘0 evet cevabı, 10 hayır cevabı’ şeklinde bir sonuç elde edilmiştir. Bu sorunun çözümü için yönetmenlik çerçevesinde önlemler alınabilir; çalışma sırasında kimyasalların etkilerine karşı çalışanlar dayanıklı eldivenleri kullanılmalıdır. Vücudun korunması için kişisel koruyucu ekipman, gerçekleştirilmekte olan görevin niteliklerine ve gerekli rizikolara dayanarak seçilmelidir ve her türlü ek deri koruma önlemlerin uygulanması seçilmeli uygun şekilde takılmış, hava temizleyici veya hava veren solunum aygıtı kullanılmalıdır (Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik).

Kontrol listesinin 10. sorusunda; karıştırılarak kullanılmaması gereken

kimyasallar konusunda çalışanlar bilgi sahibi mi? Biçiminde sorulan bu soruda ‘2 evet cevabı, 8 hayır cevabı’ şeklinde bir sonuç elde edilmiştir. Bu sorunun çözümü için yönetmenlik çerçevesinde önlemler alınabilir; çalışanlar kullanılan kimyasalların taşıdığı riskler konusunda bilgilendirilmeleri sağlanmalı. Bu konuda çalışanlara eğitim verilmeli (Kimyasal Maddelerle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik).

8. Bölüm Psikososyal Etkenler

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için psikososyal etkenler konu başlığı kapsamında; olumsuz davranışlara karşılık, iletişim, çalışanların görüşleri, çalışanların sorumlulukları, çalışanların iş yükü kontrolü ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 5 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda psikososyal etkenler konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 8’de sunulmuştur.

Şekil 8. Psikososyal etkenler konu başlığı değerlendirme diyagramı

8. Bölüm 1. sorusunda; çalışanlar, maruz kalabilecekleri olumsuz davranışlar (tehdit, hakaret vs.) karşısında nasıl davranacağını biliyorlar mı? Daha çok bireyler arası ilişkilere dayalı biçiminde sorulan bu soruda ‘5 evet cevabı, 5 hayır cevabı’ şeklinde bir sonuç elde edilmiştir. Bu sorunun çözümü için bu biçimde önlemler alınabilir; uzman kişilerce çalışanlara bu konuda hizmet içi eğitimler ve seminerler

verilebilir (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

2. soru; çalışanlar ile işverenler arasında iyi bir iletişim sağlanmakta mı? Daha çok bireyler arası iletişime dayalı biçiminde sorulan bu soruda ‘7 evet cevabı, 3 hayır cevabı’ şeklinde bir sonuç elde edilmiştir. Bu sorunun çözümü için bu biçimde önlemler alınabilir; çalışanlar yaptıkları işin özelliklerine uygun olarak yönetimden ve meslektaşlarından yeterli bilgi, desteği ve yardım almaları sağlanmalıdır (İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği, Alt İşverenlik Yönetmeliği).

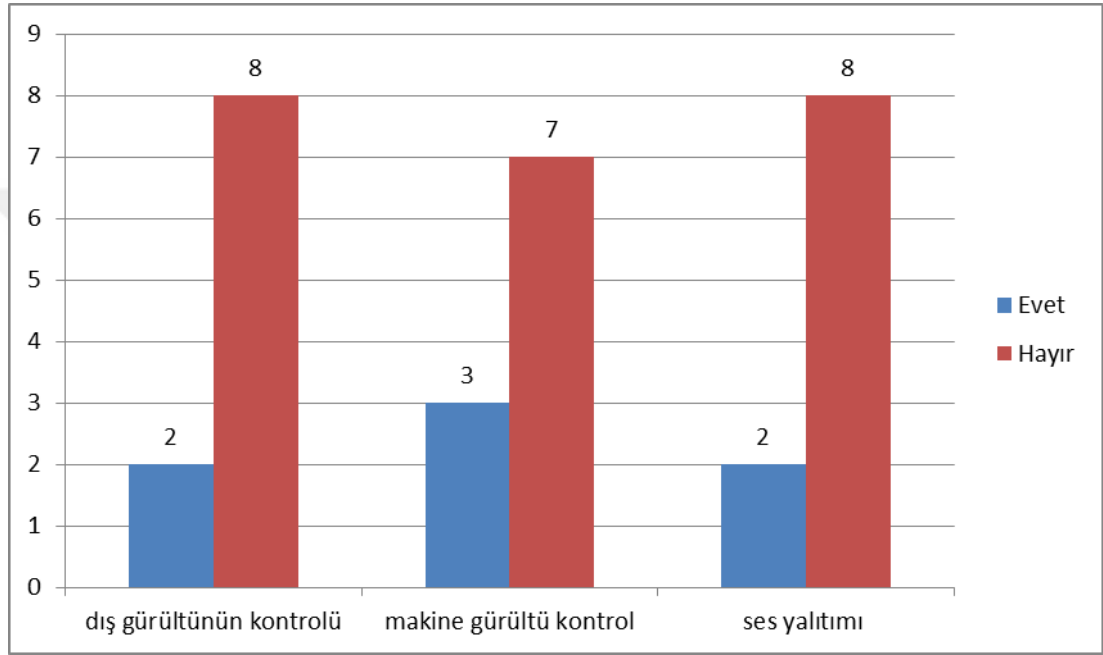
3. soru; işyerinde yürütülen işler ile ilgili çalışanların da görüşleri alınmakta ve iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması hususunda katılımları desteklenmekte mi? Çalışanlarla ile işveren arasında işe dayalı biçiminde sorulan bu soruda ‘4 evet cevabı, 6 hayır cevabı’ şeklinde bir sonuç elde edilmiştir. Bu sorunun çözümü için bu biçimde önlemler alınabilir; iş yerinde yürütülen çalışmalarla ilgili çalışanların görüşünü alma ve katılımını sağlama yükümlülüğü 6331 sayılı İş sağlığı ve Güvenliği Kanununun 4. maddesine göre çalışanlarda dahil edilmelidir.

4. soru; çalışanlar; yetki, sorumluluk ve çalışma hedeflerini net olarak bilmekte mi? Çalışanların kendilerine yönelik olan bu soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘6 evet cevabı, 4 hayır cevabı’ şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. Bu sorunun çözümü için bu biçimde önlemler alınabilir; İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (6331 sayılı) göre çalışanların uymaları gereken sorumluluk hususları 19. Maddede yer alan görev ve sorumlulukları eğitimi verilmesiyle sağlanmalıdır (İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği ve Alt İşverenlik Yönetmeliği).

5. soru; çalışanların iş yükü ve yorgunlukları kontrol edilmekte mi? Çalışanların bedensel ve ruhsal durumlarına yönelik sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede ‘3 evet cevabı, 7 hayır cevabı’ şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. 5. soru çözümü için bu biçimde önlemler alınabilir; çalışanlara iş yükü-kontrol ölçekleri uygulayarak yorgunlukları ve iş yükü kontrolleri sağlanmalıdır. Sonuçlara göre gerekli çalışmalar yapılmalıdır (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

9. Bölüm Gürültü

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için gürültü konu başlığı kapsamında; dış gürültünün kontrolü, makine gürültü kontrol, ses yalıtımı ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 3 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda gürültü konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 9’da sunulmuştur.

Şekil 9. Gürültü konu başlığı değerlendirme diyagramı

9. Bölüm 1. sorusunda; dışarıdan ve diğer insanlardan kaynaklanan gürültünün rahatsız edici seviyede olmadığı kontrol ediliyor mu? Biçiminde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede ‘2 evet cevabı, 8 hayır cevabı’ gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için yönetmenlikte belirtilen şekillerde önlem alınabilir; çevresel gürültü sınır değerlendirme raporu sonuçları ve akustik rapor esas alınarak gürültü oluşumunu önlemek ve gürültüyü azaltmaya yönelik eylem planlar hazırlanmak ve bu planları kademeli olarak uygulamaya konulması sağlanmak (Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği).

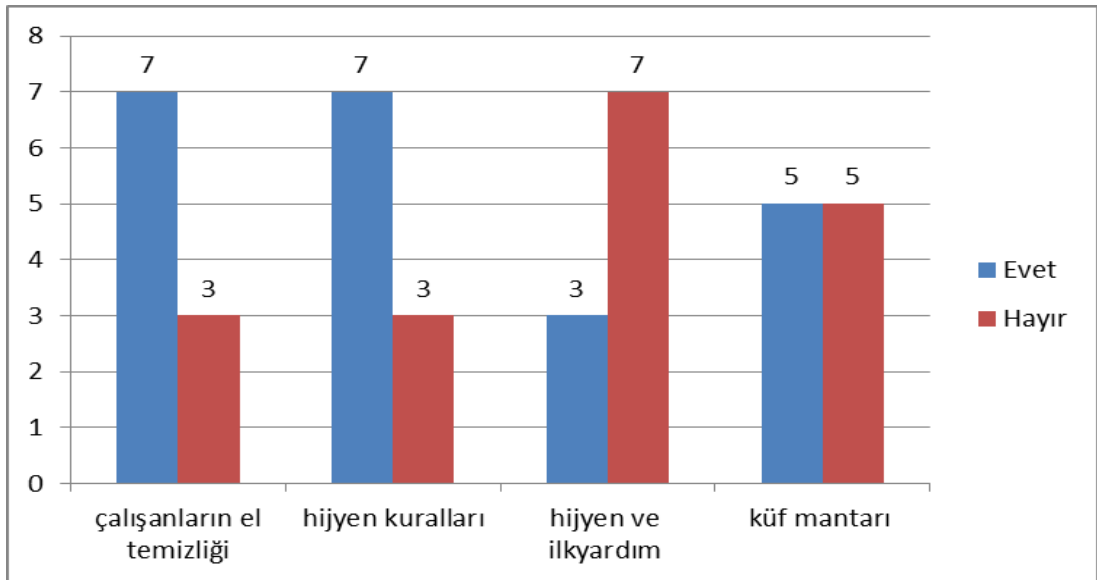
2. soru; makine ve tesisatlardan gelen gürültünün rahatsız edici seviyede olmadığı kontrol ediliyor mu? Biçiminde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede ‘3 evet cevabı, 7 hayır cevabı’ gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için

yönetmenlikte belirtilen şekillerde önlem alınabilir; birincil ve ikincil ses koruma önlemlerine göre makinelerden kaynaklı ve tesislerdeki gürültü azaltma yöntemlerini değerlendirerek (birincil olan korumada; sesin oluşumunu engellemek ya da azaltılması hedeflenirken, ikincil korumada ise sesin yayılmasını ve dağılmasını önlemektir) önlemler alınmalıdır (Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği).

3. soru; gürültülü odalarda ses yalıtımı bulunmakta mı? Biçiminde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede ‘2 evet cevabı, 8 hayır cevabı’ gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için yönetmenlikte belirtilen şekillerde önlem alınabilir; ses yalıtımı yapılarak gürültü seviyesi kontrol altına alınması sağlanılabilir (Çevresel Gürültü Kontrol Yönetmeliği, 6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

10. Bölüm Biyolojik Riskler

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için biyolojik riskler konu başlığı kapsamında; çalışanların el temizliği, hijyen kuralları, hijyen ve ilkyardım, küf mantarı ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 4 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda biyolojik riskler konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 10’da sunulmuştur.

Şekil 10. Biyolojik riskler konu başlığı değerlendirme diyagramı

Bu bölümdeki 1. sorusunda; hem düzenli olarak hem de risk oluşturan maddelerle (kan, kirli malzemeler vb.) temastan sonra çalışanlar ellerini yıkamakta mı? Biçiminde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede ‘7 evet cevabı, 3 hayır cevabı’ gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için yönetmenlikte belirtilen şekillerde önlem alınabilir; çalışma ortamında mutajen ve kanserojen maddelerle çalışmalarda sağlık ve güvenlik önlemleri hakkında yönetmeliğin, 12. Maddede belirtilen "hijyen ve kişisel korunma"; eğitim başlıklı 13. Maddesinde de "hijyen kuralları" hakkında çalışanlara gerekli olan eğitimin verilmesi sağlanmalıdır. Vücudun kimyasal maddelerle teması olan bölümlerini sürekli olarak yıkanmalı ve işten sonra duş alınmalı (Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik).

2. soru; çalışanlar çöplerin ve kirli malzemelerin taşınmasında hijyen kurallarına dikkat etmekte mi? Biçiminde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede ‘5 evet cevabı, 5 hayır cevabı’ gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için yönetmenlikte belirtilen şekillerde önlem alınabilir; çalışanlar, çalışma ortamında bulunan atıklar ve çöpler uygun biçimde düzenli olarak toplanılması sağlanmalı. Çöpler ve atıklar sızmayacak biçimde sağlam ve kaliteli torbalarda ve bu torbaların ağızları kapalı olacak şekilde taşınmalı, çalışanlar hijyen kurallarına uymalı ve işe uygun KKD kullanılmalı (Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik Çevre Kanunu).

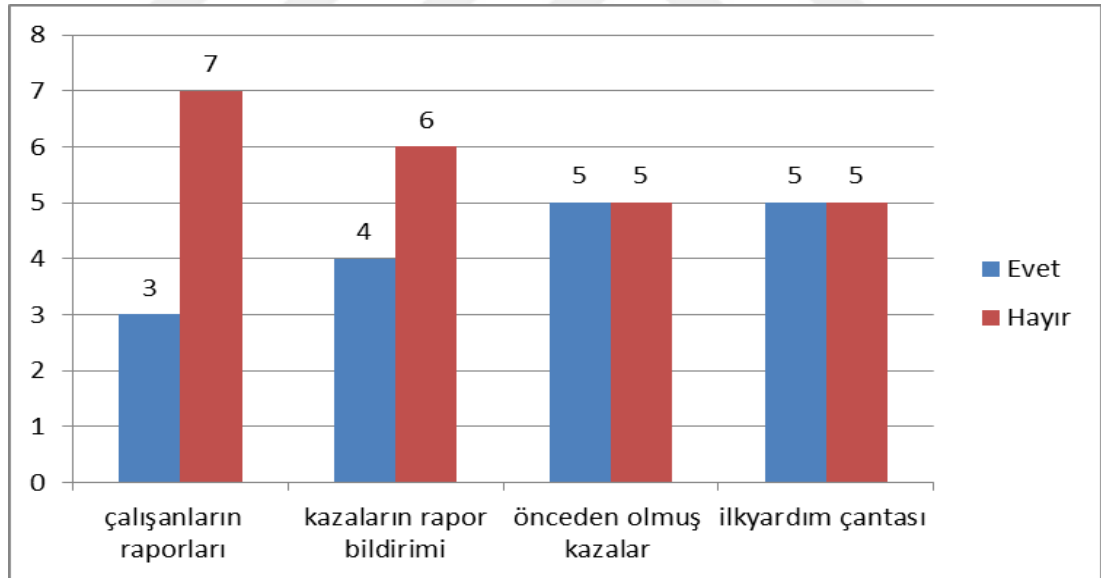
3. soru; hijyen standartları ve ilkyardım yöntemlerine uyulmakta mı? Biçiminde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede ‘3 evet cevabı, 7 hayır cevabı’ gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için yönetmenlikte belirtilen şekillerde önlem alınabilir; mutajen ve kanserojen maddelerle çalışmalarda sağlık ve güvenlik önlemleri hakkında yönetmeliğin, 12. Maddede belirtilen "hijyen ve kişisel korunma"; eğitim başlıklı 13. Maddesinde de "hijyen kuralları" hakkında çalışanlara gerekli olan eğitimin verilmesi sağlanmalıdır. İlk yardım yönetmeliğine göre; çalışanlara ilkyardım ile ilgili eğitimlerin verilmesi sağlanmalıdır (İlkyardım Yönetmeliği Ve Hijyen Eğitimi Yönetmeliği).

4. soru; küf mantarı ve küf kokusu bulunmadığı gözlemleniyor mu?

Biçiminde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede ‘5 evet cevabı, 5 hayır cevabı’ gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için yönetmenlikte belirtilen şekillerde önlem alınabilir; rutin olarak küf mantarı ve kokusunun oluşumu kontrol edilmeli ve oluşumuna sebep olan etmenler (çalıma alanlarının ıslanmasına neden olan, su sızdıran çatıları, çatlakları ve pencereleri ve diğer nem ile su kaynakları) ortadan kaldırılması sağlanmalıdır. Ek yalıtım yapılarak gerekli önlemlerin alınması sağlanmalıdır (Yalova.csb.gov.tr/bina-içlerinde-küf-mantarı).

11. Bölüm Kazalar ve hastalıklar

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için kazalar ve hastalıklar konu başlığı kapsamında; çalışanların raporları, kazaların rapor bildirimi, önceden olmuş kazalar, ilkyardım çantası ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 4 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda kazalar ve hastalıklar konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 11’de sunulmuştur.

Şekil 11. Kazalar ve hastalıklar konu başlığı değerlendirme diyagramı

11. Bölüm 1. sorusunda; çalışanların işe giriş raporları ve periyodik kontrolleri yaptırılmakta mı? Şeklinde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede ‘3 evet cevabı, 7 hayır cevabı’ gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için 6331 sayılı kanuna göre belirtilen şekillerde önlem alınabilir; 6331 sayılı kanuna

göre çalışanların işe giriş raporlarının düzenli olarak ve periyodik şekilde kontrolleri yapılmalıdır.

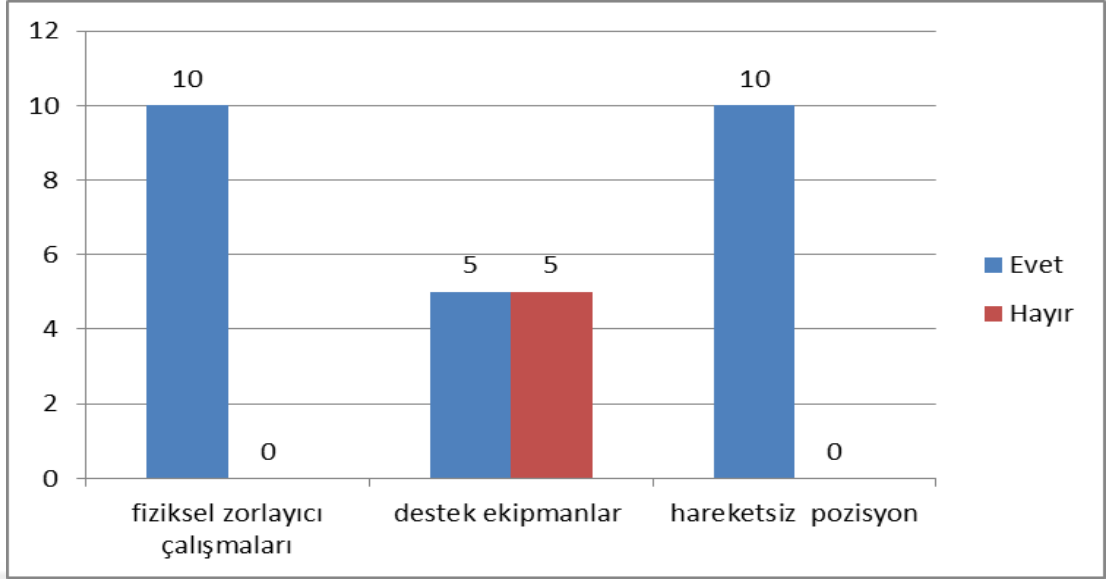
2. soru; çalışanların karşı karşıya kaldıkları kazalar ve işe bağlı hastalıklar Sosyal Güvenlik Kurumuna rapor edilmekte mi? Şeklinde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede '4 evet cevabı, 6 hayır cevabı' gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için 6331 sayılı kanuna göre belirtilen şekillerde önlem alınabilir; iş ortamında çalışanların maruz kaldığı iş kazaları ve meslek hastalıkları ile ilgili veriler bildirim formu ile elektronik ortamda www.sgk.gov.tr adresine yapılmalıdır.

3. soru; çalışanların karşı karşıya kaldıkları önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıklar incelenerek yeniden meydana gelmeleri önlenmekte mi? Şeklinde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede '5 evet cevabı, 5 hayır cevabı' gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için 6331 sayılı kanuna göre belirtilen şekillerde önlem alınabilir; çalışanlara gerekli olan eğitimler verilerek daha önceden olmuş olan kazalar ya da işe bağlı meslek hastalıklar incelenerek bu tür kaza ve meslek hastalıklarının yeniden meydana gelmeleri önlenmelidir (İSG Eğitimlerinin Verilmesi, 6331 İş sağlığı ve güvenliği kanunu).

Kontrol listesinin 4. sorusunda; içerisinde yeterli malzeme bulunan ilkyardım çantası temin edilmiş mi? Şeklinde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede '5 evet cevabı, 5 hayır cevabı' gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için 6331 sayılı kanuna göre belirtilen şekillerde önlemler alınabilir; çalışılan ortamın özelliklerine uygun, yeterli malzemesi bulunan bir ilk yardım çantası bulundurulması sağlanmalıdır (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

12. Bölüm Ergonomi ve monoton çalışma

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için ergonomi ve monoton çalışma konu başlığı kapsamında; fiziksel zorlayıcı çalışmaları, destek ekipmanlar, hareketsiz pozisyon ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 3 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda ergonomi ve monoton çalışma konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 12'de sunulmuştur.

Şekil 12. Ergonomi ve monoton çalışma konu başlığı değerlendirme diyagramı

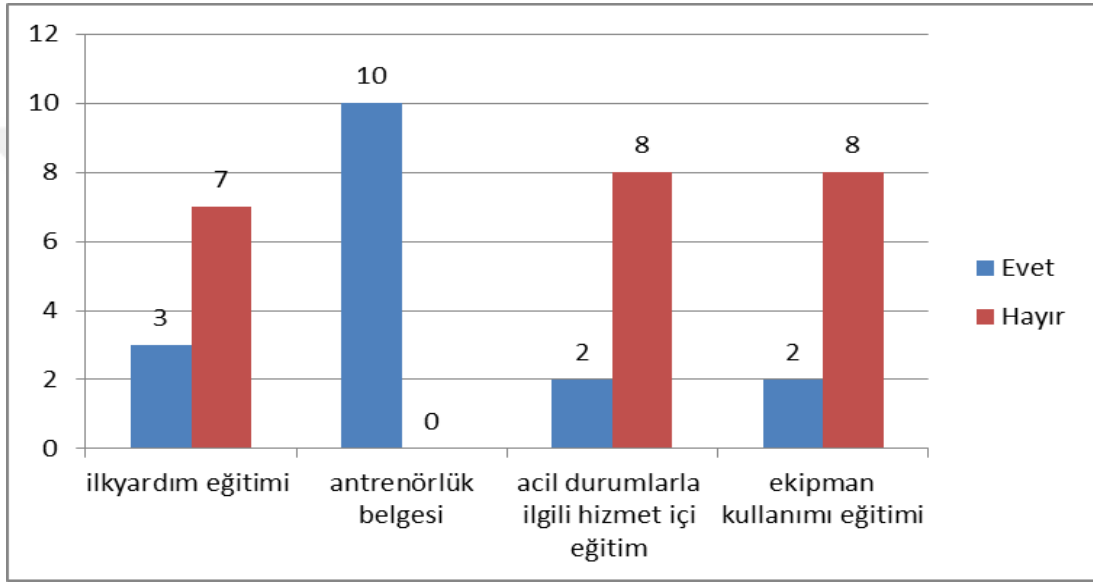
12. Bölüm 1. sorusunda; çalışanların uzun süre aynı pozisyonda veya fiziksel anlamda zorlayıcı çalışmaları (ağır yük kaldırma dahil) engellenmekte mi? Biçimindeki yöneltile soruda kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘10 evet, 0 hayır’ şeklinde değerlendirilmiştir. 1. soru için alınması gereken önlem; kontrol listesinin 1. sorusu olumlu olduğu için herhangi önlem almaya gerek duyulmamıştır.

2. soru; çalışanlara yaptıkları işe uygun masa, sandalye veya destek ekipmanlar sağlanmakta mı? Biçiminde sorulan bu soruda yapılan değerlendirmede ‘5 evet cevabı, 5 hayır cevabı’ gibi bir sonuca ulaşılmıştır. Sorunun çözümü için yönetmenlikteki standartlara uygun önlemler alınabilir; çalışma ortamında çalışanlara yaptıkları işe uygun masa, sandalye, destek ekipmanlar ve gerekli araç ve gereçler sağlanmalıdır (6331 İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

3. soru; fazlaca yukarıya uzanmayı veya aşağıya eğilmeyi gerektiren işlerde çalışanların uzun süre hareketsiz aynı pozisyonda kalması engellenmekte mi? Şeklinde ifade edilen soruyla ilgili yapılan değerlendirmede ‘10 evet, 0 hayır’ şeklinde değerlendirilmiştir. 3. soru için alınması gereken önlem; kontrol listesinin 3. sorusu olumlu olduğu için herhangi önlem almaya gerek duyulmamıştır.

13. Bölüm Bilgilendirme ve Eğitim

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için bilgilendirme ve eğitim çalışma konu başlığı kapsamında; ilkyardım eğitimi, antrenörlük belgesi, acil durumlarla ilgili hizmet içi eğitim, ekipman kullanımı eğitimi ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 4 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda bilgilendirme ve eğitim çalışma konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 13'te sunulmuştur.

Şekil 13. Bilgilendirme ve eğitim çalışma konu başlığı değerlendirme diyagramı

13 Bölümdeki 3, 4, 5 ve 6. sorular sadece yüzme havuzlarına uygulanmış olup veriler yüzme havuzları başlığı altında değerlendirilmiştir. 1, 2, 7, 8. sorular hem yüzme havuzlarına hem de spor salonlarına uygulanmıştır.

13. Bölüm 1. sorusunda; Çalışanlar ilkyardım eğitimi almış mı? Bütün çalışanları yakından ilgilendiren bu soruyla ilgili yapılan değerlendirmede '3 evet cevabı, 7 hayır cevabı' şeklinde bir sonuca ulaşılmıştır. Soru için alınması gereken önlemler, ilk yardım yönetmeliğine göre çalışanlara ilkyardım eğitimi verilmesi sağlanmalıdır.

2. sorunun sonucu olumlu olduğu için herhangi önlem almaya gerek duyulmamıştır.

13. Bölüm 7. sorusu; çalışanlara işyerine özgü prosedürler ve acil durumlarla ilgili hizmet içi eğitim uygulanmış mı? Bütün çalışanlarla ilgili acil durumlarla ilgili alması gereken eğitimlerle ilgili sorulmuş bu soruda yapılan değerlendirmede ‘2 evet cevabı, 8 hayır cevabı’ şeklinde bir veri sonucuna ulaşılmıştır. Soru için alınması gereken önlemler, yönetmeliği göre; çalışanlara acil durumlarla ilgili işyerlerine özgü prosedürler ve hizmet içi eğitim verilmelidir (İşyerlerinde Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik).

Kontrol listesinin 8. sorusunda; çalışanlara kullandıkları ekipmanların doğru ve güvenli kullanımı hakkında eğitim ve gerekli talimatlar verilmiş mi? Bütün çalışanlarla ilgili, kullanılan ekipmanların eğitimleriyle ilgili sorulmuş bu soruda yapılan değerlendirmede ‘2 evet cevabı, 8 hayır cevabı’ şeklinde bir veri sonucuna ulaşılmıştır. Soru için alınması gereken önlemler, yönetmeliği göre; çalışanlara işle ilgili kullanmış oldukları ekipmanları ve araç gereçleri güvenli ve doğru kullanımı konusunda hizmet içi eğitim verilmelidir (Kişisel Koruyucu Donanımların İşyerlerinde Kullanılması Hakkında Yönetmelik).

5.1. Yüzme Havuzları

Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi nin 3., 5. ve 13. bölümlerinde yüzme havuzlarıyla ilgili aşağıdaki verilere ulaşılmıştır.

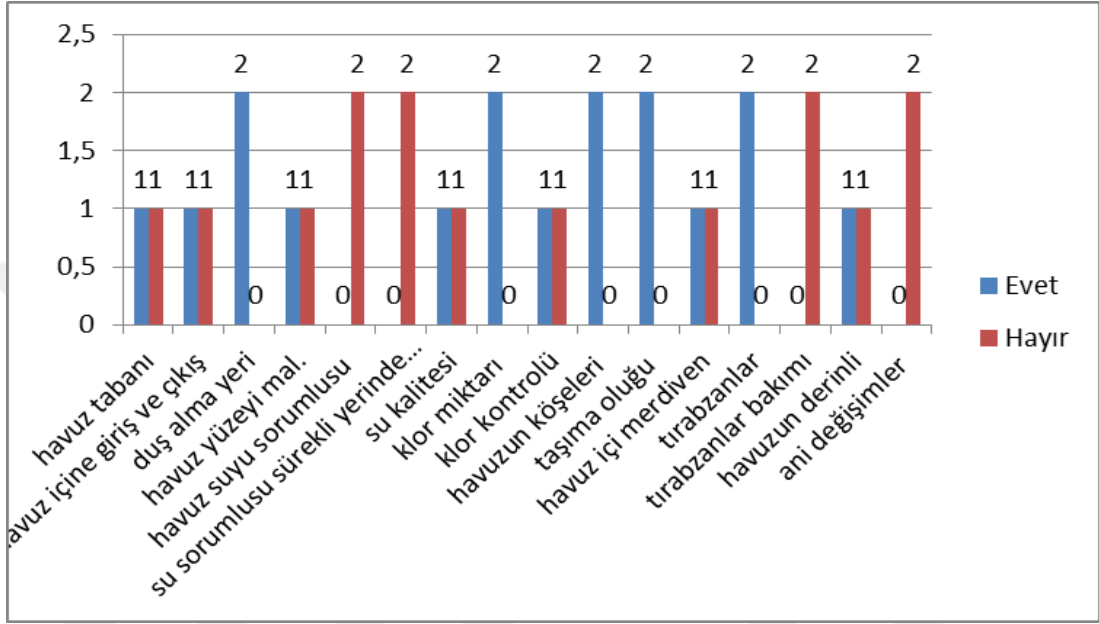
3. Bölüm Acil Durumlar

Kontrol listesinin Acil Durumlar 3. Bölümündeki 6. ve 7. Sorulara yüzme havuzları için alınan cevaplar olumlu olduğu için herhangi bir önlem almaya gerek duyulmamıştır.

5. Bölüm Sektöre Özel Riskler

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için sektöre özel riskler olarak nitelendirilen konu başlığı kapsamında; havuz tabanı, havuz içine giriş ve çıkış, duş alma yeri, havuz yüzeyi malzemesi, havuz suyu sorumlusu, su sorumlusu sürekli yerinde mi, su kalitesi, klor miktarı, klor kontrolü, havuzun

köşeleri, taşıma oluşu, havuz içi merdiven, tırabzanlar, tırabzanlar bakımı, havuzun derinliği, ani değişimler ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 16 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda tertip-düzen ve hijyen konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların dağılımı Şekil 14'te sunulmuştur.

Şekil 14. Sektöre özel riskler (yüzme havuzları) konu başlığı değerlendirme diyagramı

Kontrol listesindeki bu bölümde 1, 2, 4, 5, 6, 7, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 ve 21 sorular sadece yüzme havuzlarına uygulanmıştır.

1. soru; havuz tabanı, merdiven basamakları ve havuz kenarındaki gezinti alanları kir tutmayan, kolay temizlenebilen, hijyenik ve kaygan olmayan bir malzemeyle kaplı mı? Sorusu yönlendirilmiştir. Bu soru için yapılan değerlendirmede '1 evet, 1 hayır' cevabı alınmıştır. Bunun için alınması gereken önlemler bu şekilde olabilir; yüzme havuzunun merdiven basamakları, tabanı ve yüzme havuz etrafındaki gezinti yerleri hijyenik olan ve kaygan olmayan, kir, pas tutmayan, kolayca temizlenebilen havuz standartlarına uygun malzemeyle kaplanmalıdır.

2. soru; havuz içine giriş ve çıkışta güvenli giriş ve çıkış için gerekli düzenekler (havuz ipleri, can simidi, merdiven, korkuluk vb.) mevcut mu? Sorusu

yönlendirilmiştir. Bu soru için yapılan değerlendirmede ‘1 evet, 1 hayır’ cevabı alınmıştır. Bunun için alınması gereken önlemler bu şekilde olabilir; yüzme havuzunun içine girişte ve çıkışta güvenli girişin ve güvenli çıkışın sağlanması için gerekli olan havuz ipleri, can simidi, merdiven, korkuluk sağlanmalı. Havuz çıkış merdivenleri: Havuzun alın duvarından havuz merdivenin mesafesi en az 1,00 m olmalı.

4. soru olumlu olduğu için herhangi önlem almaya gerek duyulmamıştır.

5. soru; havuzun su ile temas eden tüm yüzeyleri pürüzsüz, temizlenebilir, yosun oluşmasına izin vermeyen, açık renkli ve su geçirmez bir malzemeyle kaplı mı? Şeklinde soru yönlendirilmiş olup bu soru için yapılan değerlendirmede ‘1 evet, 1 hayır’ cevabı şeklinde veriye ulaşılmıştır. Bunun için önlemler bu şekilde önlemler alınabilir; yüzme havuzunun suyla temas eden bütün yüzey kısımları pürüzsüz, yosunların oluşmasını engelleyen, kolay temizlenebilir, su geçirmez ve açık renkli dayanıklı ve sağlam malzemelerden yapılmalıdır.

6. soru; havuz ve havuz suyunun teknik ve hijyenik şartlarından sorumlu bir kişi görevlendirilmiş mi? Şeklinde soru yönlendirilmiş olup bu soru için yapılan değerlendirmede ‘1 evet, 1 hayır’ cevabı şeklinde veriye ulaşılmıştır. Bunun için önlemler bu şekilde önlemler alınabilir; yüzme havuzları için su operatörü: Yüzme havuzlarında kullanılan suyun mikrobiyolojik yönden, kimyasal yönden ve fiziksel yönden kullanım standartlarına uygun hazırlayan, bu alanda eğitim almış ve en az ortaöğretim düzeyinde mezun olan kişi veya kişiler görevlendirilmelidir.

7. soru; havuz ve havuz suyunun teknik ve hijyenik şartlarından sorumlu yüzme saatlerinde devamlı iş başında bulunmakta mı? Biçiminde soru yönlendirilmiş olup bu soru için yapılan değerlendirmede ‘0 evet, 2 hayır’ cevabı şeklinde veriye ulaşılmıştır. Bunun için önlemler bu şekilde önlemler alınabilir; yüzme havuzlarında, havuz suyunun teknik ve hijyenik durumlarıyla ilgili görevli olan kişi/kişiler yüzme saatlerinde devamlı olarak yüzme havuzunda bulunmalıdır.

12. soru; yüzme havuzuna verilecek su fiziki ve bakteriyolojik özellikleriyle (berrak, renksiz, kokusuz, tortusuz ve bakteriyolojik bakımdan temiz) içme suyu

kalitesinde mi? Şeklinde soru yönlendirilmiş olup bu soru için yapılan değerlendirmede ‘1 evet, 1 hayır’ cevabı şeklinde veriye ulaşılmıştır. Bunun için önlemler bu şekilde önlemler alınabilir; 6 Mart 2011 tarih ve 27866 Sayılı Resmî Gazete de yayınlanan yüzme Havuzlarının Tabi Olacağı Sağlık Esasları Ve Şartları Hakkında Yönetmelik’te belirtilen standartta uygun olmalıdır.

13. soru; havuz suyunda serbest klor miktarı “Yüzme Havuzlarının Tabi Olacağı Sağlık Esasları ve Şartları Hakkında Yönetmelik” ’te belirtilen sınır değerleri geçmemekte mi? Kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘2 evet, 0 hayır’ şeklinde değerlendirilmiştir. 13. soru için alınması gereken önlem; kontrol listesinin 13. sorusu olumlu olduğu için herhangi önlem almaya gerek duyulmamıştır.

14. soru; havuz suyunun klor miktarı gün içinde kontrol edilmekte mi? Şeklinde soru yönlendirilmiş olup bu soru için yapılan değerlendirmede ‘1 evet, 1 hayır’ cevabı şeklinde veriye ulaşılmıştır. Bunun için önlemler bu şekilde önlemler alınabilir; 6 Mart 2011 Pazar Sayı: 27866 Resmî Gazetede yayımlanan yüzme havuzlarının tabi olacağı sağlık esasları ve şartları hakkında yönetmelik belirtilen standartta uygun günlük kontrol olmalı. Multi fonksiyonlu havuz göstergesinin kullanılabilir.

Kontrol listesinin 15 ve 16. sorusu olumlu olduğu için herhangi önlem almaya gerek duyulmamıştır.

Kontrol listesinin 17. sorusunda; havuzun kenarında karşılıklı en az 2 merdiven mevcut mu ve merdivenlerin iki yanında tırabzan var mı? biçiminde soru yönlendirilmiş olup bu soru için yapılan değerlendirmede ‘1 evet, 1 hayır’ cevabı şeklinde veriye ulaşılmıştır. Bunun için önlemler bu şekilde önlemler alınabilir yüzme havuzlarında, havuzun yan kenarlarında karşılıklı olabilecek şekilde en az 2 adet merdiven bulunmalıdır. Merdivenlerin yan tarafları tutulacak şekilde olmalıdır. Merdivenlerin 2 yanı tutamaklı olmalıdır.

Kontrol listesinin 18. sorusunda; tırabzanlar, basamaklar ve havuzun içindeki dinlenme çıkıntıları açıkça görülebilir renklerde mi? Kontrol listesinde yapılan

değerlendirmede ‘2 evet, 0 hayır’ şeklinde değerlendirilmiştir. 18. soru için alınması gereken önlem; kontrol listesinin 18. sorusu olumlu olduğu için herhangi önlem almaya gerek duyulmamıştır.

Kontrol listesinin 19. sorusunda; tırabzanlar, basamaklar ve havuzun içindeki dinlenme çıkıntıları bakımlı mı? Şeklinde soru yönlendirilmiş olup bu soru için yapılan değerlendirmede ‘0 evet, 2 hayır’ cevabı şeklinde veriye ulaşılmıştır. Bunun için önlemler bu şekilde önlemler alınabilir; yüzme havuzun içindeki dinlenme çıkıntıları, tırabzanların ve basamakların bakımları periyodik olarak düzenli ve sürekli bir biçimde yapılmalıdır.

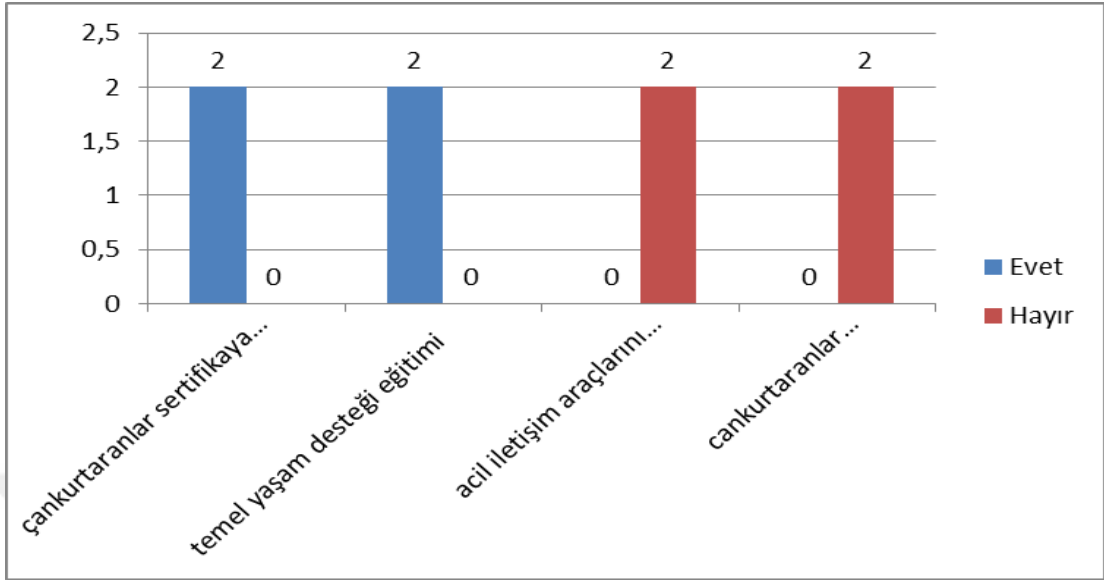
Kontrol listesinin 20. sorusunda; yeterli sayıda ve görülebilir yerlerde havuzun derinliğini gösterir yazılar var mı? Şeklinde soru yönlendirilmiş olup bu soru için yapılan değerlendirmede ‘1 evet, 1 hayır’ cevabı şeklinde veriye ulaşılmıştır. Bunun için önlemler bu şekilde önlemler alınabilir; yüzme havuzun içindeki dinlenme çıkıntıları, tırabzanların ve basamakların bakımları periyodik olarak düzenli ve sürekli bir biçimde yapılmalıdır.

Kontrol listesinin 21. sorusunda; su derinliğinde ani değişimler ya da dik eğimler için önlem alınmış mı? Şeklinde soru yönlendirilmiş olup bu soru için yapılan değerlendirmede ‘0 evet, 2 hayır’ cevabı şeklinde veriye ulaşılmıştır. Bunun için yönetmenlik kriterlerine uygun önlemler alınabilir; yüzme havuzunda su derinliğiyle ilgili meydana gelen ani değişimlerin net ve açık bir şekilde görülmeli ve dik eğimler için önlem alınmalıdır (Yüzme Havuzlarının Tabi Olacağı Sağlık Esasları Hakkında Yönetmelik, FINA).

13. Bölüm Bilgilendirme ve Eğitim

Kontrol listesinin Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için bilgilendirme ve eğitim çalışma konu başlığı kapsamında; cankurtaranlar sertifikaya sahipler mi?, temel yaşam desteği eğitimi, acil iletişim araçlarını kullanma bilgisi, cankurtaranlar yükümlülüklerini biliyorlar mı? ile ilgili uygunsuzlukların belirlenmesine ilişkin 4 soru sorulmuş ve uygunsuzluklar değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda bilgilendirme ve eğitim çalışma konu başlığı altındaki sorulara verilen cevapların

dağılımı Şekil 15’te sunulmuştur.

Şekil 15. Bilgilendirme ve eğitim çalışma (yüzme havuzları) konu başlığı değerlendirme diyagramı

Bilgilendirme ve eğitim başlığı altındaki 3, 4, 5 ve 6. sorular sadece yüzme havuzlarına uygulanmıştır. Kontrol listesinin 3. ve 4. sorularının sonuçları tamamı olumlu olduğu için herhangi önlem almaya gerek duyulmamıştır.

Kontrol listesinin 5. sorusunda; çankurtaranlar telefonlar, portatif telsizler, düdükler gibi acil iletişim araçlarını kullanma konusunda yeterli bilgiye sahip mi? Şeklinde soru yönlendirilmiş olup bu soru için yapılan değerlendirmede ‘0 evet, 2 hayır’ cevabı şeklinde veriye ulaşılmıştır. Bunun için önlemler bu şekilde önlemler alınabilir; çankurtaranlara acil durumlarda hızlı bir şekilde iletişim sağlamaları için portatif telsizler, düdükler ve telefonlar gibi iletişim araçlarını kullanma konusunda eğitim verilmelidir.

Kontrol listesinin 6. sorusunda; çankurtaranlar yasal yükümlülüklerini bilmekte mi? Kontrol listesinde yapılan değerlendirmede ‘0 evet, 2 hayır’ şeklinde değerlendirilmiştir. 6. soru için alınması gereken önlem; çankurtaranlar yasal yükümlülükleriyle ilgili hizmet içi kurs ve seminerler düzenlenmelidir.

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

İş sağlığı ve güvenliğini temel amacı, işin yapılmış olduğu ortamda bütün çalışanları meslek hastalıklarına ve iş kazalarına karşı muhafaza ederek sağlıklı ve güvenilir bir çalışma ortamı meydana getirmeyi sağlamaktır. Sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı oluşturmak için risk değerlendirmesini düzenli olarak yapmak hayati öneme sahiptir.

Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi 8 adet spor salonu ve 2 adet yüzme havuzu olmak üzere toplamda 10 merkezde uygulanmıştır. Uygulanan kontrol listesinin sonucunda; her spor merkezinin kendi içerisinde, kontrol listesindeki bazı kriterlere uygun olduğu ve bazı alanlarda ise kontrol listesindeki kriterlere uygun olmadığı gözlemlenmiştir.

Yapılan çalışmada elde edilen verilere göre; bu spor merkezleri ve yüzme havuzları insanlar tarafından kullanma tercihleri, sağlıklı bir yaşam için spor yapma ve eğlenme, sporcuların antrenman yapma ve müsabakalara katılma gibi, sahip olunan maddi imkânlar, iyi yönetim, İSG eğitimleri, yönetim ve çalışanların iletişimi ve koordinasyonu, spor merkezlerinin risk seviyelerinin etkilediği gözlemlenmiştir.

Spor merkezleri ve yüzme havuzları ile ilgili olarak fiziksel, kimyasal veya biyolojik risk olarak değerlendirilebilecek birçok durumun var olduğu gözlenmiştir, ancak alınacak tedbirler ile risklerin ortadan kaldırılması mümkündür. Bazı merkezlerde farkında olunmasına karşın düzeltici ve önleyici önlemler sonrası risklerin ortadan kaldırılması ya da kabul edilebilir seviyeye indirilmesi için çalışmalar yapılmadığı gözlenmiştir.

Risk sınıfına bakılmaksızın bütün çalışanların iş sağlığı ve güvenliği ilkelerine uyumlu bir işletmede çalışması en temel insani haktır. Spor merkezleri ve yüzme havuzları için sağlıklı ve güvenli bir işyeri ortamı sağlamak amacı ile mevcut fiziki yapısının değiştirilmesi çok zordur. Çünkü spor merkezleri ve yüzme havuzları hazır olarak teslim alınmakta ve işletilmektedir. Bu sebeple spor merkezleri ve yüzme havuzları için kurulum aşamasında iş sağlığı ve güvenliği kanun ve mevzuatlarına uygun olarak projelendirilmesi gerekmektedir.

Spor merkezleri ve yüzme havuzlarında teknik anlamda çalışan

personellerinde kişisel koruyucu donanımlara ve toplu koruyucu donanımlara ihtiyaçlarının olduğu gözlemlenmiştir

Risklerin hangi tehlike çeşidinden kaynaklandığının belirlenmesi, benzer olanlar arasında mevcut ilişkilerin tespiti yapılması ve bulunan bu risklerin derecelerinin belirlenerek ortadan kaldırılması, ortadan kaldırılmanın mümkün olmadığı durumlarda düzenleyici ve önleyici faaliyetler ile risk seviyesinin kabul edilebilir düzeye indirilmesi nedeniyle risk değerlendirme kontrol listesi ile bu alanda daha duyarlı ve uygulanabilir sonuçlar alınmasında etkili olduğu gözlemlenmiştir.

Çalışanlar için personel odalarının olması gereken ergonomik standartlara göre yetersiz olması, kullanım tarihleri geçmiş yangın söndürme tüplerinin olması ve yangın söndürme tüplerin uygun yerlere konulmaması, acil durum uyarı levhalarının bulunmaması gibi ciddi anlamda riskler olduğu da tespit edilmiştir.

Spor merkezlerinin giriş kapılarının, kaygan zeminli olması ve uyarı levhalarının yetersiz olması, tesislerin genel anlamda; temizlik ve havalandırma açısından yetersiz olması, spor merkezlerinin tavanlarında; su sızıntılarının olması ve soyunma odalarının da zeminlerin kaygan olması ve herhangi bir tedbir alınmaması sebebiyle ciddi anlamda risk olduğu gözlemlenmiştir.

Spor merkezleri ve yüzme havuzlarının ana girişlerinin; merdivenlerin kaygan ve kırık olması, merdivenlerde orta trabzanların olmaması sebebiyle, tribün bölümünün; merdivenlerin dik ve kaygan olması, salonların zemininde; kabarmalar, kırıklar ve çatlamlar, keskin ve sert köşeler olması sebebiyle, soyunma odalarının; duş sistemlerinin ve havalandırmanın yetersiz olması sebebiyle, depoların; uygun olmayan kimyasal depolama koşulları sebebiyle, müsabaka alanının; emniyetli olmayan sportif faaliyet ve emniyetli olmayan bakım onarım işlemleri yapılması sebebiyle ciddi şekilde risklerin olduğu gözlemlenmiştir.

Tesislerin genelinin ise ilkyardım dolabı olmaması, tesislerin dış çevresinin; sistem panolarında topraklama ölçümü yapılmaması, elektrik ana panolarının kilitli olmaması ve yetkili olmayan kişilerin müdahalesine açık olması sebebiyle, aydınlatmanın yetersiz olması, engellilerin tesislerde yeterli düzeyde erişimlerinin

(lavabo, merdiven, asansör, engelli giriş merdivenleri vb. gibi) olmaması sebebiyle ciddi şekilde risklerin olduğu gözlemlenmiştir.

Spor merkezlerinde yapılan risk analizlerinin risklerin kimyasal, mekaniksel, fiziksel, güvensiz davranış, elektriksel, eğitim eksikliği ve çalışma ortamı gibi sebeplerden kaynaklandığı gözlemlenmiştir.

Spor merkezleri ve yüzme havuzlarındaki olası riskleri ortadan kaldırmak için aşağıdaki önerileri uygulamanın faydalı olacağı düşünülmektedir.

- ✓ Spor merkezleri ve yüzme havuzları yaşam alanı olarak kullanılacak binalar ya da çalışma alanı olarak tesis edilen yerlerden ayırım gözetmeksizin uygun olarak tasarlanmalıdır
- ✓ Spor merkezleri ve yüzme havuzları yapacak olan firmaların veya şahısların spor mimarisi alanında daha önce çalışmış ve alanın gereksinimlerinin neler olduğu konusunda bilgi sahibi olmalıdır. İleriki süreçte oluşan ihtiyaçlar doğrultusunda küçük düzeltmelerle ile alanlar daha iyi hale getirilebilir, fakat çok büyük değişikliklerle ile tesisin yapısı bozulmamalıdır.
- ✓ İş sağlığı ve güvenliği kanunu, yasa, mevzuatlar ve yönetmenliklerce çalışma alanlarında uyulması gereken zorunlu kurallar açık ve net bir şekilde belirtilmelidir. Spor merkezleri ve yüzme havuzları uygun şekilde mevzuatlar ve kurallar tümüne uyularak tasarlandığı takdirde tesisin fiziki yapısından kaynaklanacak riskler en aza seviyeye inecektir.
- ✓ Spor merkezleri ve yüzme havuzları yapım sürecinde iş güvenlik uzmanları çalıştırılmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği uzmanları kendi branşlarında danışmanlık hizmeti vererek yapım aşamasından kaynaklı meydana gelen birçok riskin yok edilebilir.
- ✓ Bilhassa düşmenin ve kaymanın sıkça meydana gelebileceği ıslak bölgeler kaydırmaz özelliği olan malzemedan yapılmış materyaller ile kaplanmalıdır.

- ✓ İş ekipmanlarının periyodik kontrolleri düzenli olarak yapılmalı veya yaptırılmalıdır. Yapılan denetlemeler ve kontroller sonucunda tespit edilen eksiklikler ve olumsuzluklar kesinlikle giderilmelidir.
- ✓ Spor merkezlerine veya yüzme havuzlarına yeni üye olmuş kişiye veya kişiler yetkili olan antrenörler tarafından sağlık raporu alınması yeterli görülmemeli, bu bireylerin ihtiyacı olan gerekli tüm eğitimler verilmelidir. Kullanılacakları bütün alanların tamamı gezdirilerek ve kullanacakları bütün spor aletleri hakkında gerekli bilgiler verilmelidir ve bu aletlerin nasıl kullanılacakları uygulamalı bir biçimde gösterilmelidir. Belirtilen eğitimler verilmeden üyeler kesinlikle spor aktivitelerine dâhil edilmemelidir.
- ✓ Spor merkezleri ve yüzme havuzlarını kullanan herkesin iş sağlığı ve güvenliği bakımında takip edilebilmesi için ortak kullanılan tüm kritik yerlere kamera takılması ve bu kamera sistemlerinin kullanılması son derece faydalı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Acar, Z. A., 1994. Bursa Yöresinde Halkın Spora Eğilimi ve Yeni Spor Tesis Politikasının Yönü Üzerindeki Etkileri. Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Açıkalın, C. 2008. Eskişehir-Bozüyük Bölgesindeki Seramik Sektöründe İş Kazaları ve Kişisel Koruyucu Malzeme Kullanımının Kazalar Üzerindeki Etkisi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 9(1), 133-154.
- Akay, E., 2006. Türkiye'de İş Sağlığı ve Güvenliği, Avrupa Birliği Ülkeleri ile Karşılaştırılması ve Bir Hizmet Modeli Önerisi. Yüksek Lisans Tezi, İktisat Anabilim Dalı. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Zonguldak.
- Aksu, A., 1997. Spor tesisi tasarımına yönelik planlama ve programlama önerileri. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Altınel, H., 2011. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği. Detay Yayıncılık: 6, 10, 23 s, Ankara.
- Ashrae Standard ISO 7726 (2002) 55 (2004). Ergonomics of the Thermal Environment Instruments for Measuring Physical Quantities. Thermal Environmental Conditions for Human Occupancy.
- Birken, İ., 2018. Anaokulu Öğretmenlerinin Mesleklerine Yönelik İş Sağlığı ve Güvenliği Algılarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, İzmir Ekonomi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Birleşik Metal-İş Sendikası., 2002. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği. Birleşik Metal-İş Yayını. s. 5, 13-14. İstanbul.
- Ceylan, H., and Başhelvacı, V. S., 2011. Risk değerlendirme tablosu yöntemi ile risk analizi Bir uygulama. International Journal of Engineering Research and Development, 3(2), 25-33.
- Corbett, R., 1993. Risk management for the recreation professional. Recreation Alberta, 12(2), 1-3.
- Çetin, N., 2000. Toplum Sağlığı İçin Nerede Nasıl Niçin Spor Yapılır. Tekten Ofset, 146 s, Niğde.
- Dedeler, H., 2008. Bir İşletmede İşyeri Fiziksel Risk Etmenlerinin Çalışanların Sağlığına Olan Etkisinin Saptanması ve Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Edirne.

- Dove, M., 1996. Measurement of Illumination Levels and Workers' Perceptions of Lighting Quality in Office and Non-office Settings. Medical College of Ohio Vol,1,56-64.
- Durmuş, A.G., 1998. Spor Hukuku, Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul.
- Erkal, M., Güven, Ö., ve Ayan, D., 1998. Sosyolojik Açıdan Spor. Der Yayınları, İstanbul.
- Fıkırkoca, M., 2003. Bütünsel Risk Yönetimi. Pozitif Matbaacılık, Ankara.
- Fina Olimpik Yüzme Havuzu Standartları.
- Fried, G., 2015. Managing Sport Facilities. 3E. Human Kinetics. Business & Economics.
- Hermans, V. and Van Peteghem, J., 2006. The relation between OSH and ergonomics: A 'mother-daughter' or 'sister-sister' relation?. Applied Ergonomics. 37(4):451-459.
- Hsiao, R., 2005. Analysis of risk management practices and litigation status in aquatic centers. Doctoral dissertation, Florida State University.
- Hughes, R., 1998. 'Risk management for sport'. 21st Century Sport Management Series, unpublished manuscript, IEA in association with Vicsport and ASSA.
- ILO Encyclopaedia of Occupational Health and Safety. Health and safety hazards in the construction industry. International Labour Office, Geneva. Erişim tarihi: Aralık 2022.
- Kalyoncu, G., 2007. Avrupa Birliği sürecinde Türkiye'de işçi sağlığı ve iş güvenliği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Karaca, S., 2002. Spor Tesislerinin Kullanımı Açısından Sporcuların İstek ve Beklentileri (Van İli Uygulaması). Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kızar, O., Kargün, M. ve Ağaoğlu Y. S., 2018. Bingöl İl Merkezinde Bulunan Spor Tesislerinin Engelli Spor Dallarına İçin Yeterlilik Düzeyinin Kullanıcılar Açısından Değerlendirilmesi. Journal of International Social Research, 11(59).
- Miller, L. K. (1997). Sport Business Management, Edd, Mba, Director, Sport Administration Program, Wichita State University, Wichita, Kansas, An Apsen Publication.

- Morgado, L., Silva, F. J. G. and Fonseca, L. M. (2019). Mapping occupational health and safety management systems in Portugal: outlook for ISO 45001: 2018 adoption. *Procedia manufacturing*, 38, 755-764.
- Öge, S. 2004. Postmodern İş Organizasyonlarına Ergonomi Perspektifinden Bakış ve Bir Değerlendirme. *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 4(8), 139-161.
- Özaslan, B. Ö., 2011. İş sağlığı ve güvenliği yönetim sistemi ve lojistik sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde bir araştırma. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özdemir, M. 2021. İş Sağlığı ve Güvenliği Açısından Kapalı Spor Salonu Risk Analizi (Bayburt Örneği) “Indoor Sports Hall Risk Analysis in terms of Occupational Health and Safety (Bayburt Sample)”. *Anatolia Sport Research*, 2(1), 30-45.
- Özdemir, N.K., 2004. İş Sağlığı ve İş Güvenliği. İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul.
- Gazete, R. (2017). Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’ndan: Planlı alanlar imar yönetmeliği (Sayı: 30113).
- Gazete, R. (2012). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (Sayı: 28339).
- Gazete, R. (2012). 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (Sayı: 28339, Madde 3).
- Gazete, R. (2013). Biyolojik Etkenlere Maruziyet Risklerinin Önlenmesi Hakkında Yönetmelik (Sayı: 28678, 15 Haziran 2013).
- Rial González, E. et all. 2009. European survey of enterprises on new and emerging risks. *European Agency for Safety and Health at Work*. Vol.34(1): 138-144.
- Keleş, R. 2004. İş Sağlığı ve İş Güvenliği Kavramı ve Kavramla İlgili Yeni Perspektifler. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, (22), 16.
- Gökpınar, S. 2004. İşçi Sağlığı İş Güvenliğinin Temel İlkeleri. İş Sağlığı ve Güvenliği Dergisi, (19), 20 s.
- Serarslan, M.Z. 2006. Spor Yönetimi ve Örnek Olay Analizi. Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- Şerifoğlu, U. K. ve Sungur, E. 2007. İşletmelerde Sağlık ve Güvenlik Kültürünün Oluşturulması; Tepe Yönetimin ve Kurum İçi İletişim Olanaklarının Kullanımı. İstanbul Üniv. İşletme Fak. İletme İktisadı Enst, 18(58), 41-50.

- Tankut, C., 1992. Çocuklar ile Gençlerin İş Güvenliği. İstanbul Üniversitesi Yayınları, 58 s. İstanbul.
- Topçuoğlu, H. ve Özdemir, Ş. (2007). İş Sağlığı ve Güvenliğinde Davranış Değişikliği Yaratma Süreci. Mühendis ve Makine Dergisi, 48(567), 10-15.
- Turgay, O. ve Altuncu, D. (2011). İç Mekânda Kullanılan Yapay Aydınlatmanın Kullanıcı Açısından Etkileri. Çankaya University Journal of Science and Engineering, 8(1).
- Smith, A., Emery, P., Green, C., & van Leeuwen, L. (2005). Managing sport facilities and major events. Allen & Unwin.
- Westerbeek, H. ve Smith, A. (2005). İş liderliği ve spordan dersler . Baharcı.
- Web 1: <https://www.mevzuat.gov.tr> Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliği, (07.10.2022).
- Web 2: <https://www.megep.meb.gov.tr>,2014 (Mesleki Gelişim İş Sağlığı Ve Güvenliği – Megep), 07.10.2022.
- Web3:<https://www.yapimagazin.com>2011)HavuzlarınSınıflandırılması.(b.t.). 23Eylül 2011, [http:// www.yapimagazin.com/detay.asp?y=91](http://www.yapimagazin.com/detay.asp?y=91)(07.10.2022).
- Web 4: <https://www.yüzme> havuzlarının tabi olacağı esas ve şartları hakkında yönetmelik.,2011,<http://www.belgeler.com/blg/9y5/yuzmehavuzlar> (07.10.2022).

EKLER

Evrak Tarih ve Sayısı: 24.02.2022-E.34775

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Fizik Anabilim Dalı Başkanlığı

Sayı : E-79452880-302.08.01-34775
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

24.02.2022

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜNE

Lisansüstü tez danışmanlığını yürüttüğüm İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencilerinden Muzaffer ZEPAK'ın "Ağrı'da Kamu Kurumlarına ait Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için Risklerin Değerlendirilmesi" isimli yüksek lisans tez çalışması için ekte yer alan kontrol formunu uygulamak üzere Ağrı Milli Eğitim Müdürlüğü, Gençlik Spor İl Müdürlüğü ve Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi ile gerekli yazışmaların yapılarak izinlerin alınması hususunda,
Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. İbrahim HAN
Fizik Anabilim Dalı Başkanı

Mevcut Elektronik İmzalar

İBRAHİM HAN (Fizik Anabilim Dalı Başkanlığı - Fizik Anabilim Dalı Başkanı) 24.02.2022 11:53

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : *BSA4NDK7R2* Pin Kodu : 49852

Belge Takip Adresi : https://ebys.agri.edu.tr/enVision/Validate_Doc.aspx?

Adres : Erzurum Yolu 4. Km PK:04100 Merkez/AGRI
Telefon : 0472 -215 50 82 Faks:0472 - 215 50 84
e-Posta : rektorluk@agri.edu.tr Web : www.agri.edu.tr
Kep Adresi : agriibrahimcecenuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için : İbrahim Han
Unvanı : Fizik Anabilim Dalı Başkanı
Tel No : 4128

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-78971437-605.01-47621723
Konu :Araştırma Uygulama İzni
(Muzaffer ZEPAK)

11.04.2022

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi: Ağrı Valiliği'nin 11/04/2022 tarihli ve E-78971437-20-47571178 sayılı olur yazısı.

İlgide kayıtlı olur yazısına istinaden Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Muzaffer ZEPAK'ın "Ağrı' da Kamu Kurumlarına ait Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları için Risklerin Değerlendirilmesi" konulu anket çalışma uygulamasının müdürlüğümüze bağlı resmi liselerde uygulanması hususunda olur yazısı ekimizde sunulmuştur. Denetimi okul müdürlüklerince yapılmak üzere gerekli kolaylıkların sağlanması hususunda;

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Hasan KÖKREK
İl Millî Eğitim Müdürü

EK:
- Valilik Oluru
-İlgide Kayıtlı Yazı ve Ekleri

Dağıtım:
Gereği:
- Müdürlüğümüze bağlı tüm lise müdürlükleri

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : İl Millî Eğitim Müdürlüğü Merkez/Ağrı Ar-Ge Birimi Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Telefon No : 0 (472) 280 94 43 Bilgi için: Nesim ZARİÇ
E-Posta: nesimzaric04@hotmail.com Unvan : Öğretmen
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr İnternet Adresi: Faks:
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 76b9-d769-3bae-9187-c92c kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
A R I V A L L
Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü

Sayı : E-40323181-100-3252410
Konu : Anket Çalışması İzin İşlemleri

23.09.2022

AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 28.02.2022 tarihli ve 41352484-34924 sayılı yazınız.

İlgi tarih ve sayılı yazınıza istinaden Üniversiteniz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü İş Sağlığı ve Güvenliği Ana Bilim Dalı yüksek lisans öğrencilerinden Muzaffer ZEPAK' ın anket çalışması için İl Müdürlüğümüze bağlı Spor Tesislerini kullanması il müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.
Bilgilerinizi arz ederim.

Fedai DİN
İl Müdürü V.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: DAA100C8-4614-47F1-B60F-88C9544901B7 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr>
Adres: Fırat Mah. Yağar Kemal Cad. 1003 Sok. No:217 Merkez/Ağrı İl Müdürlüğü
Telefon: (0472) 215 13 41 Belgegeçer: (0472) 215 215 12 61 Bilgi için: Sezer LBN
Elektronik A : <http://agri.gsb.gov.tr> e-posta: agri@gsb.gov.tr Büro Personeli

Ek-1: Spor Merkezleri ve Yüzme Havuzları Risk Değerlendirmesi Kontrol Listesi : Çalışma kapsamındaki sekiz spor merkezi ve iki yüzme havuzu için yapılan uygulamalara ait sonuçlar.

Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 😊	Hayır 😞	Alınması Gereken Önlem
1. BÖLÜM GENEL	1. Zemin, düşmeyi veya kayma önleyecek biçimde dizayn edilmiş mi ve iç ve dış zeminler (işyeri girişi, merdivenler vs.) düzenli bir şekilde kontrol ediliyor mu?	2	8	Zeminde kaymaz kolay silinebilir kaplamalar ve malzemeden yapılmalı. Uyarı levhaları bulundurulmalı. Kaydırmaz bant kullanılmalı.
	2. Zeminde çökme, erime vb. Deformasyonlar bulunması halinde bunlara yönelik düzeltici çalışmalar yapılıyor mu?	5	5	Eskime veya hasar meydana gelmesi halinde onarım en kısa sürede yapılmalıdır.
	3. Zemin kaplamaları, zemin halıları veya duvar yüzeylerinde yırtılmış veya soyulmuş bölümler onarılıyor mu?	7	3	Soyulmuş veya yırtılmış bölümler için tadilat ve onarım en kısa sürede yapılmalıdır.
	4. Cam yüzeyler (kapı, cam aksamli mobilyalar, pencere vb.) üzerinde kırık ve çatlak bulunmamakta ve uygun şekilde monte edilmiş mi?	8	2	2 m altında bulunan tüm cam yüzeylere emniyet camı takılarak ya da yeterli biçimde mobilyalar, mesafe koyma vs önlemlerle korunmalı. Kırık ve çatlak olanlar hemen yenilenmeli. Bütün pencereler sağlam olacak biçimde monte edilmiş olmalı, çift camlı pencereler tercih edilmeli, kullanım durumuna göre ısıcam veya kırılmaya dayanıklı, darbeye ve rüzgara karşı dayanıklı olan pencereler tercih edilmelidir.
	5. Merdivenlerin genişlikleri ile basamakların yükseklikleri uygun biçimde mi?	2	8	Merdivenlerin basamaklarının eni ve merdivenlerin basamaklarının boyu, merdivenlerin eni bir insanın rahat bir şekilde inip çıkacağı, yani sirkülasyon yoğunluğu yönetmenlik ölçüleri dikkate alınarak yapılmalıdır (Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği 3 Temmuz 2017).

	6. Tırabzanlar merdivenler boyunca devam mu?	1	9	Merdivenlerin tırabzan ayakları arasında düşmeyi önleyecek şekilde kapalı bloklar ya da uygun aralıklarla dikmeler konularak düşmeye ve yaralanma risklerinin önüne geçilmeli.
	7. Tırabzan ayakları arasında düşmeyi önleyecek kapalı bloklar var mı?	0	10	Tırabzan ayaklarının arasına uygun mesafelerde kapalı bloklar koyarak düşmeyi önleyecek şekilde tedbirler alınmalıdır.
	8. Temizlik yapılan alanda/alanlarda kaymayı önlemek için gerekli olan önlemler alınıyor mu?	5	5	Temizlik yapılan alanlarda uyarı levhaları konulmalı, kuru mob veya paspasla alan temizletilmelidir. Çalışma esnasında kauçuk tabanlı kaymaz ayakkabılar çalışanlar tarafından giymelidir.
	9. Tesiste içme suyu bulunuyor mu?	7	3	Paketli yiyecekler ve su için otomatlar bulundurulmalı. Çalışanların bireysel gereksinimleri göz önünde bulundurularak; yemek molası, temiz içme suyunun elde edilmesi ve diğer gereksinimlerinin kendileriyle de görüşülerek yerine getirilmesi sağlanmalı.
	10. Çalışanları için yemek yeme yeri mevcut mu?	2	8	Çalışanlara dinlenme ve yemek molaları için uygun yerler sağlanmalı, çalışanlar sosyal aktiviteler ile psikolojik olarak desteklenmeli.
Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 	Hayır 	Alınması Gereken Önlem
2.BÖLÜM TERTİP- DÜZEN VE HİJYEN	1. Çalışanlar, işlerini bitirdikten sonra kullandıkları bütün malzemeleri yerlerine yerleştiriyor mu?	10	0	5S kurallarından faydalanmalıdır. 1.Sınıflandırma (Ayıklama), 2.Düzenleme (Yerleştirme), 3.Temizlik, 4.Standartlaştırma, 5.Disiplin (Kuralların takibi, sürekliliğin sağlanması). Yapılacak olan çalışmaların usulüne uygun bir şekilde yazılı hale getirilmesi ve çalışanların bu usulleri hatırlayıp, uyum sağlayabileceği mekanizmaların geliştirilmesi suretiyle, kuralların uygulanmasının sağlanması önemlidir.
	2. Çalışmalar sırasında kullanılan hortum, kablo vb. aletler takılma veya düşmeyi önleyecek şekilde mi?	7	3	Kablolu aletler, hortumlar vb. en yakın olan prizlere takılarak kullanılmalı ve iş esnasında çalışanların takılıp düşmeyeceği ve risk oluşturmayacağı şekilde uzatma kabloları sabitlenmektedir.
	3. Depo vb. alanların iç düzenlemesi yapılmış, tüm eşya veya malzemelerin kolay ulaşılabilir olması sağlanmış ve bu alanlar tertipli halde tutuluyor mu?	6	4	Kullanılan depoların derli toplu ve düzen kontrolleri daima yapılmalı, çalışanlara eğitim verilmeli, depo kullanım ve depo gibi yerlerin iç ortamlarının düzenlemesi yapılmalı bütün araç ve gereçler ya da malzemelerin kolay bir biçimde ulaşılabilir olması sağlanmalı ve bu alanların derli toplu halde olması sağlanmalıdır, malzeme kod sistemi ile etiketlenmesi yapılabilir.

4. İşyerinin temizliği düzenli olarak yapılıyor ve işyerinde, hijyen açısından gerekli şartlar sağlanıyor mu?	5	5	Temizlik önlemleri: çalışanlara hijyen denetimleri periyodik olarak yapılmalı, çalışanlara hijyen eğitimleri verilmeli, gün içinde temizlik yapılmalı, hijyen için dezenfektanlar kullanılmalı ve KKD kullanılmalıdır.
5. Temizlik amaçlı kullanılan ürünler ve kimyasallar uygun şekilde depolanıyor mu?	8	2	Çalışanlara işin niteliğine göre eğitim verilmeli, kimyasallar sınıflarına uygun depolamalı, kimyasalların kullanımı sırasında KKD kullanılmalı, uyarılar görülebilecek alanlara asılmalı ve çalışanlara bu uyarılar okutulmaktadır. Karşı karşıya kalınabilecek kimyasallar ve riskler ile iş alanında güvenli çalışma hakkında bilgilendirilmeler yapılmalıdır. Kimyasallar ve temizlik maddeleri, birlikte tehlike meydana getirebilecekleri diğer madde ve ürünlerden ayrı bir şekilde depolanması sağlanmalı, temizlik maddeleri temizlik ürün olan alanlarda muhafaza edilmeli ve bu alanların kapıları güvenlik sistemleriyle kilit altına alınması sağlanmalıdır.
6. Çöpler ve atıklar düzenli olarak ve uygun şekilde toplanıyor mu?	8	2	Atıklar ve çöpler uygun biçimde düzenli olarak toplanılması sağlanmalı. Çöpler ve atıklar sızmayacak biçimde sağlam ve kaliteli torbalarda ve bu torbaların ağızları kapalı olacak şekilde taşınmalı, Çalışanlar hijyen kurallarına uymalı ve işe uygun KKD kullanılmalı, çöpler aşırı dolup taşmadan boşaltılmalı, atık kovalarında poşetler mevcut olmalı, aspiratör ve havalandırma sistemleri sağlanmalı, ortam temizliği anlık yapılmalı ve denetim sağlanmalı, çalışanlara hijyen eğitimi verilmeli. Çöp odasına görevli dışında girilmesi engellenmeli.
7. Çatıdan, duvarlardan ya da zeminlerden su sızıntısının olması engelleniyor mu?	5	5	Çalışma yerlerinde, iş alanlarının girişlerinde suyun birikmesini engellemek için su tahliye mazgalları konulmalı, giriş yerlerinde ve kapıların alt kısımlarında içeriye su sızıntısı olduğu zaman temizlik çalışanları alana kaygan zemin uyarı levhası bırakarak temizleme işi yapmalı, alan temizlenerek kurutulmalı. Tesisat hatlarından, çatı kısmında, duvarlardan, tavandan veya zeminlerden su sızıntısı oluşması durumunda, mobil ekip ve anlaşmalı firmalar aracılığı ile bu yerlerin onarımları ve bakım çalışmaları yapılmalıdır. Suyun sızdığı yerler belirlenerek sorun kaynağında çözülmelidir. Sızıntılarının meydana gelmesi engellenmeli, su sızıntısı meydana gelen bölümlerde tadilat çalışması yapılarak izolasyon yapılmalıdır.

	8. K�f mantarı oluşumu engelleniyor mu?	4	6	Gerekli korunma önlemlerinin belirlenmesi ve uygulamada olası risk değerlendirmesinin yapılmalıdır.
Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 😊	Hayır ☹️	Alınması Gereken �nlem
3.BÖLÜM ACİL DURUMLAR	1. İşyerinde, acil durum planı hazırlanmış mı?	0	10	Acil durum planı hazırlanmalı acil durum planı yönetmeliğine uygun olarak tesis edilerek asılmalı, güncel ve tüm personelin erişebileceği şekilde sistemde yüklü olmalı.
	2. Çalışanların acil durumlarda ne yapması gerektiği konusunda bilgilendirilme yapılmış ve hazırlanan kroki uygun yerlere asılmış mı?	2	8	Yıl içerisinde belirli periyotlarla tatbikatlar yapılmalı, çalışanlara yaptıkları iş ile ilgili hizmet içi eğitim verilmeli, uyarı levhaları ve talimatlar uygun yerlere asılmalı, acil çıkış levhaları herkes tarafından g�r�lebiyecek şekilde uygun yerlere asılmalı, acil durum toplanma yerleri belirlenmeli ve bu yerlerin acil toplanma yerleri olduğunu gösteren işaret levhaları konulmalıdır.
	3. İşyerinin açık olduğu her saatte acil durum telefonu kullanılabilir durumda mı?	0	10	Tesiste her zaman aktif acil durum telefonların bulunması sağlanmalı. Acil durumlara sebep olan hadiselerle ilgili iletişim sağlayabilecek acil durum hatları bütün koridorlarda bulundurulması sağlanmalıdır.
	4. Acil durumlar ile ilgili iletişime geçilecek telefon numaraları (itfaiye, ambulans, polis vb.) görünür yerlere asılmış mı?	0	10	Acil durum telefonları standartlara (yönetmenlik)uygun olarak hazırlanıp tesisin uygun yerlerine g�r�lebiyecek şekilde asılmalı.
	5. Acil durumlar için kapsamlı ilk yardım çantası,sedye ve kurtarma araçları mevcut mu?	4	6	Geniş kapsamlı ilk yardım çantası, kurtarma araç ve gereçleriyle ve sedye temin edilerek destek hizmet odasında bulundurulmalıdır.
	6. Havuzlarda sertifikalı cankurtaran görev yapıyor mu?	2	0	
	7. Cankurtaranların bulunduğu yer havuzun tamamını görebilecek konumda mı?	2	0	

	8. Yangın merdiveni kullanılabilir durumda mı?	3	7	Yangın merdivenleri sağlam ve kullanılabilir durumda olmalı, önüne, üzerine herhangi bir şey konulmamalı, kaçış yollarında herhangi bir engel bulunmaması için düzenli kontroller yapılmalı, erişim kolay sağlanmalı, kapılar kontrol edilmeli ve amacı dışında kullanılmamalı.
	9. Yangın merdiveni kapıları/acil çıkışlar kilitli olmayıp her an dışarı doğru açılabilir durumda tutuluyor mu?	4	6	Herhangi bir acil durumda yangın merdiveni kapıları ile acil çıkışlar kapıları kilitli olmayacak şekilde her an dışarı doğru açılabilir durumda tutulmalıdır. Düzenli şekilde periyodik olarak kontrol edilmeli. Acil durumlarda hızlı çıkışlar için, panik barlı dışarı doğru açılabilir acil çıkış kapıları çalışma alanlarında olması sağlanmalıdır.
	10. Yangın söndürücüler mevcut ve son kullanma tarihleri ile basınçları periyodik olarak kontroledilerek bakımları yapılıyor mu?	5	5	Yangın söndürücüler son kullanma tarihleri geçmiş olanlar yenilenmelidir. Yangın söndürücülerin basınçları periyodik olarak düzenli şekilde kontrol edilmeli. Yangın söndürücülerin içeriği etiketlerde belirtilmeli, planlanan yer bırakılmalı, amacı dışında kullanılmamalı, kullanıcılara eğitim verilmeli
	11. Otomatik yangına müdahale sistemleri çalışır durumda ve bakımları yapılıyor mu?	6	4	Yangın söndürme sistemlerinin ilgili yönetmenlikte belirtilen standartlara uygun sistemin gerektirdiği gibi düzenli periyodik kontroller yapılmalı, testler yapılmalı ve gereken bakımları zamanında yapılmalıdır. Belirli periyotlarla çalışan aksamın kontrol edilmesi, sağlıklı çalışması için önemlidir. Otomatik yangın söndürme sistemlerinin düzenli aralıklarla bakımdan geçirilmesi basınç kontrolü yapılarak kaçak olup olmadığı tespit edilmelidir.
Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 	Hayır 	Alınması Gereken Önlem
	1. Kaçak akım rölesi ana elektrik hattına bağlanmış mı?	10	0	Sisteme entegre kaçak akım röleleri kullanılmalı. Olumsuzlukları engellemek için kaçak akım rölelerinin bakımları ve kontrolleri düzenli olarak yapılması sağlanmalıdır.
	2. Tüm sigortaların korunaklı yerlerde olması sağlanmış mı?	6	4	Mevcut olan bütün sigortaların, güvenliği sağlanmış olan korunaklı yerlerde olacak şekilde ve kilitli panoların içine alınmaları sağlanmalıdır.
	3. Elektrik/sigorta kutuları kilitlenmiş, yetkisiz kişilerin erişimleri önlenmiş mi?	3	7	Sigorta kutuları kilitli panolarda olması sağlanmalı, yetkisiz kişilerin müdahaleleri engellenmelidir. Uyarı işaretleri asılmalı.

4.BÖLÜM ELEKTRİK	4. Açıkta kablo bulunmamakta, prizlerin sağlamlığı düzenli olarak kontrol edilmekte mi?	6	4	Çalışma alanları içinde kullanım özelliğini yetirmiş olan kablolar risk oluşumunu engellemek için hemen yenileriyle değişimleri sağlanmalıdır.
	5. Elektrikli spor aletlerinin, elektrik kaçaklarına karşı yalıtımları yapılmış mı?	10	0	
	6. Elektrik tesisatında topraklama mevcut mu?	10	0	
	7. Prizler ve elektrikli aletler ıslanma ihtimali olmayan yerlerde mi bulunuyor?	10	0	
	8. Sabit kurulumlar ve tesisatın, düzenli şekilde bakımı yetkili kişiler tarafından mı yapılmakta?	3	7	Sürekli olarak kullanılan sabit kurulumlar ile tesisatın kontrolü ve bakımı, düzenli aralıklarla bu konuda yetkilendirilmiş kişi veya kuruluşlar tarafından periyodik olarak düzenli bir şekilde yapılmalıdır.
Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 	Hayır 	Alınması Gereken Önlem
	1. Havuz tabanı, merdiven basamakları ve havuz kenarındaki gezinti alanları kir tutmayan, kolay temizlenebilen, hijyenik ve kaygan olmayan bir malzemeye kaplı mı?	1	1	Yüzme havuzunun merdiven basamakları, tabanı ve yüzme havuz etrafındaki gezinti yerleri hijyenik olan ve kaygan olmayan, kir, pas tutmayan, kolayca temizlenebilen havuz standartlarına uygun malzemeye kaplanmalıdır.
	2. Havuz içine giriş ve çıkışta güvenli giriş ve çıkış için gerekli düzenekler (havuz ipleri, can simidi, merdiven, korkuluk vb.) mevcut mu?	1	1	Yüzme havuzunun içine girişte ve çıkışta güvenli girişin ve güvenli çıkışın sağlanması için gerekli olan havuz ipleri, can simidi, merdiven, korkuluk sağlanmalı. Havuz çıkış merdivenleri: Havuzun alın duvarından havuz merdivenin mesafesi en az 1,00 m. olmalı.
	3. Çevrede güvenlik için yeterince uyarı levhası var mı?	4	6	Güvenlik için hayati öneme sahip olan uyarı levhaları ve işaretleri görünür biçimde doğru yerlere konulmalıdır. Levhalar uluslararası renk, biçim ve boyut standartlarına uygun olmalıdır. Güvenlik uyarı levhalar anlaşılır biçimde olmalıdır. Güvenlik uyarı levhalarında kullanılmış olan yazı karakterleri ve kompozisyon kolay anlaşılabilir olmalıdır. Mesajın ilgi çekiciliği sürekli kılınmalıdır

**5. BÖLÜM
SEKTÖRE ÖZEL
RİSKLER**

4. Tesislerde, bütün kullanıcıların, yüzme havuzuna girmeden önce duş alabilmelerini ve ayak dezenfeksiyonu yapabilmelerini sağlayacak düzenleme yapılmış mı?	2	0	
5. Havuzun su ile temas eden tüm yüzeyleri pürüzsüz, temizlenebilir, yosun oluşmasına izin vermeyen, açık renkli ve su geçirmez bir malzemeye kaplı mı?	1	1	Yüzme havuzunun suyla temas eden bütün yüzey kısımları pürüzsüz, yosunların oluşmasını engelleyen, kolay temizlenebilir, su geçirmez ve açık renkli dayanıklı ve sağlan malzemelerden yapılmalıdır.
6. Havuz ve havuz suyunun teknik ve hijyenik şartlarından sorumlu bir kişi görevlendirilmiş mi?	1	1	Yüzme havuzları için su operatörü: Yüzme havuzlarında kullanılan suyun mikrobiyolojik yönden, kimyasal yönden ve fiziksel yönden kullanım standartlarına uygun hazırlayan, bu alanda eğitim almış ve en az ortaöğretim düzeyinde mezun olan kişi veya kişiler görevlendirilmelidir.
7. Havuz ve havuz suyunun teknik ve hijyenik şartlarından sorumlu yüzme saatlerinde devamlı işbaşında bulunmakta mı?	0	2	Yüzme havuzlarında, havuz suyunun teknik ve hijyenik durumlarıyla ilgili görevli olan kişi/kişiler yüzme saatlerinde devamlı olarak yüzme havuzunda bulunmalıdır.
8. Soyunma yerleri, duşlar ve tuvaletler mevcut mu ve buralar sürekli temiz tutulmakta mı?	6	4	Temizlik görevlileri tarafından soyunma yerleri, duş ve tuvaletlerin temizliği uygun bir şekilde periyodik olarak gün içerisinde belirlenen sürelerde yapılmalı. Tuvaletlerde temizlik ürünleri ve kurutma sistemi bulundurulmalı.
9. Soyunma-giyinme yerlerinde yeterli sayıda, temiz, paslanmamış dolaplar var mı ve düzenli olarak ilaçlanarak hijyen sağlanmakta mı?	3	7	Bütün çalışanlar için çalışma süresi içinde kıyafetlerini bırakabilecekleri kilitli dolaplar bulunacaktır. Kirli, tozlu, nemli ve benzeri yerlerde ya da tehlikeli maddelerle çalışılan alanlarda, çalışma elbiseleri ile harici elbiselerin birbirlerinden farklı alanlarda muhafaza edilmesi için, elbise dolapları yan yana iki kısımdan oluşacak şekilde ya da iki ayrı elbise dolabı verilmelidir.
10. Soyunma yerlerinde, tuvaletlerde, duş yerlerinde havalandırma, aydınlatma ve ısıtma yeterli mi?	4	6	Doğal ve suni havalandırma sağlanmalı. Arızalı lambalar değiştirilmeli, çalışanların yapmış oldukları işe göre gereksinim duyacakları yeterli miktarda temiz hava bulunması sağlanmalıdır. Havalandırma, aydınlatma ve ısıtma sistemi bakımları zamanında yapılmalı ve tertibatları iyileştirilmeli.
11. Uyulacak kurallar göze çarpıcı afişler halinde bina içinde uygun yerlere asılmış mı?	2	8	Uyulacak kurallar herkesin görebileceği ve okuyabileceği şekilde uygun yerlere asılmalı.

12. Yüzme havuzuna verilecek su fiziki ve bakteriyolojik özellikleriyle (Berrak, renksiz, kokusuz, tortusuz ve bakteriyolojik bakımdan temiz) içme suyu kalitesinde mi?	1	1	6 Mart 2011 Pazar Sayı :27866 Resmî Gazete yüzme havuzlarının tabi olacağı sağlık esasları ve şartları hakkında yönetmelik belirtilen standartta uygun olmalı
13. Havuz suyunda serbest klor miktarı “Yüzme Havuzlarının Tabi Olacağı Sağlık Esasları Ve Şartları Hakkında Yönetmelik” ’te belirtilen sınır değerleri geçmemekte mi?	2	0	
14. Havuz suyunun klor miktarı gün içinde kontrol edilmekte mi?	1	1	6 Mart 2011 Pazar Sayı : 27866 Resmî Gazetede yayımlanan yüzme havuzlarının tabi olacağı sağlık esasları ve şartları hakkında yönetmelik belirtilen standartta uygun günlük kontrol olmalı. Multi fonksiyonlu havuz göstergesinin kullanılabilir.
15. Havuzun köşeleri kazaları engellemek için kavisli yapılmış mı?	2	0	
16. Havuzun etrafında ve bütün çevresi boyunca taşma oluğu bulunmakta mı?	2	0	
17. Havuzun kenarında karşılıklı en az 2 merdiven mevcut mu ve merdivenlerin iki yanında tırabzanvar mı?	1	1	Yüzme havuzlarında, havuzun yan kenarlarında karşılıklı olabilecek şekilde en az 2 adet merdiven bulunmalıdır. Merdivenlerin yan tarafları tutulacak şekilde olmalıdır.
18. Tırabzanlar, basamaklar ve havuzun içindeki dinlenme çıkıntıları açıkça görülebilir renklerde mi?	2	0	
19. Tırabzanlar, basamaklar ve havuzun içindeki dinlenme çıkıntıları bakımlı mı?	0	2	Yüzme havuzun içindeki dinlenme çıkıntıları, tırabzanların ve basamakların bakımları periyodik olarak düzenli ve sürekli bir biçimde yapılmalıdır.
20. Yeterli sayıda ve görülebilir yerlerde havuzunderinliğini gösterir yazılar var mı?	1	1	Yüzme havuzunun derinliğini gösterir yazılar havuzun çeşitli yerlerine yeterli sayıda ve görülebilir yerlerde asılmalıdır.

	21. Su derinliğinde ani değişimler ya da dik eğimler için önlem alınmış mı?	0	2	Yüzme havuzunda su derinliğiyle ilgili meydana gelen ani değişimlerin net ve açık bir şekilde görülmeli ve dik eğimlerin önlem alınmalıdır.
Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 😊	Hayır 😞	Alınması Gereken Önlem
6.BÖLÜM MAKİNELER VE SPOR EKİPMANLARI	1. Tüm makineler için, makinelerin kullanımı ve bakımı hususunda Türkçe olarak hazırlanmış kullanım kılavuzu mevcut mu?	4	6	Bir çevirmenden yardım alarak Türkçe olarak yazılmalıdır.
	2. Tüm makineler kullanma kılavuzuna göre kullanılmakta mı?	4	6	Uzmanlar yardımıyla veya kullanma kılavuzuna bakarak kullanılmalı. Çalışanlara eğitim verilerek güvenli makine kullanımı hakkında bilgilendirme sağlanmalıdır. Kapaklarının kilitli olup olmadıkları kontrol edildikten sonra kazanlar çalıştırılmalıdır.
	3. Çalışanlar ve müşteriler makinelerin güvenli kullanımı konusunda bilgilendiriliyor mu?	3	7	Makinelere ilişkin bilgi ve uyarılar, tercihen basitçe anlaşılabilir işaretler ya da resimli simgeler biçiminde olmaları sağlanmalıdır. Makinelerin ikaz sinyalleri kolayca algılanabilir ve açık olmalıdır.
	4. Halter ve ağırlık makinelerinde kullanılan bağlantı elemanları uygun ve doğru şekilde kullanılmakta mı?	6	4	Halter ve ağırlık makineleriyle birlikte kullanılan araç gereçler uygun ve doğru şekilde kullanılabilmesi için kullanım talimatları hazırlanmalı uygun yere asılmalıdır.
	5. Makine ve ekipmanların yanında ilgili güvenlik uyarıları, güvenli çalışma yükleri ve kullanım talimatları gösterilmiş mi?	4	6	Makineler kesin tanımlama için, zorunlu şartlara uygunluğu belirtmek için, güvenli kullanım için gerekli tüm işaretleri taşımalıdır. Makinelerin güvenli şekilde işleme alınması, çalıştırılması, ayarlanması ve bakımı için kullanma kılavuzu ya da diğer yazılı talimatlar gerekli tüm bilgileri içermelidir.
	6. Makine ve ekipmanların üzerinde CE uygunluk işareti bulunuyor mu?	3	7	Makineler çalışırken ya da kullanılırken insanların sağlık ve emniyeti ile çevreyi tehdit etmeyecek nitelikte olduğunu gösteren CE uygunluk sembolü olmalıdır ve CE risklerden korur.
	7. Makine ve ekipmanların durumu kontrol edilmekte ve bakımları yapılmakta mı?	3	7	Ulusal ve uluslararası ilgili standartlara göre belirlenmiş olan kriterlere ve aralıklara, imalatçı verileri ile fen ve tekniğin gereklilikleri dikkate alınarak makine ve ekipmanların bakım, onarım ve periyodik kontrolleri, yapılmalıdır.
	8. Bozulan makinelere uyarı asılarak tamiri yapılana kadar kullanım dışı olduğu belirtiliyor mu?	4	6	Kullanılan makinelerin bozulmaları halinde gerekli uyarılar makinelerin görünür yerlerine asılarak bu makinelerin tamiri yapılana kadar kullanım dışı olduğu belirten işaretler asılmalıdır.

	9. Makineler ve ekipmanlar çalışma alanına düzenli yerleştirilmiş mi ve çalışma alanı düzenli ve temiz tutulmakta mı?	6	4	Makineler ve ekipmanlar çalışma alanına düzenli yerleştirilmeli ve sabitlenmeli. Çalışmaların yapıldığı alanlar sürekli ve düzenli bir şekilde temiz tutulmalıdır.
Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 	Hayır 	Alınması Gereken Önlem
7.BÖLÜM KİMYASALLAR	1. İşletme tehlikeli olmayan veya az tehlikeli kimyasallara öncelik veriyor mu?	6	4	Zorunlu olmadıkça kimyasallar kullanmamalıdır fakat zorunlu kimyasalların tedarikinde, tehlikeli olmayan ya da daha az tehlikeli olabilecek kimyasalların satın alınmasına öncelik verilmeli.
	2. Tehlikeli kimyasalların işletmenin koşullarına göre nasıl kullanılması gerektiğini açıklayan talimatlar bulunmakta mı?	2	8	Temizlik amacıyla kullanılan kimyasal çözücülerin güvenli biçimde kullanımlarıyla ilgili kullanım talimatları ve uyarılar hazırlanarak ve uygun yerlere asılmalıdır.
	3. Kirliliğe sebep olan kimyasalların kaynağına yakın bir yere aspiratörler yerleştirilmiş mi?	1	9	Kimyasalların olduğu alanlarda çeker ocakta (aspiratör) kullanılması sağlanmalı.
	4. Çalışanların kimyasallarla yaptıkları çalışma biçiminin önemli bir sağlık riski teşkil edip etmediği kontrol ediliyor mu?	1	9	Kimyasalların tehlikeleri ve özellikle klorlu gazlar ile ilgili olarak bütün çalışanlara gerekli olan eğitim verilmeli ve bilgilendirilme yapılmalıdır.
	5. Tehlikeli kimyasallarla çalışanlar mevcut riskler konusunda bilgilendirilmiş mi?	2	8	Kimyasal maddelerle çalışmalarda, çalışanlara sağlık ve güvenlik tedbirleri konusundaki yönetmeliğe göre bilgilendirilmeler yapılmalıdır.
	6. Çalışanlar kişisel koruyucu donanımların kullanılması gerektiğinde kullanmakta mı?	5	5	Çalışanlar çalışma şartlarına uygun kişisel koruyucu donanım kullanmaları sağlanmalı. KKD yönetmeliği uygulanmalı.
	7. Çalışanların cildi suyla günde iki saatten fazla doğrudan temas edip etmediği kontrol ediliyor mu?	2	8	Çalışanların, çalışma esnasında ciltlerinin suyla doğrudan günde iki saatten fazla temas edip etmediği kontrolü sağlanmalıdır.
	8. Tam olarak ortadan kaldırılamayan gazların üretimine sebep olan süreçler için güvenlik önlemleri alınmış mı?	2	8	Çalışma alanında gazların iş güvenliğini ve insan sağlığını tehlikeye düşürmeyen sınır değerlerinde tutulmasını sağlamak için öncelikle seyrelten veya tamamıyla tahliye eden yada çalışma ortamında tükenen oksijenin tekrardan yerine koyabilen havalandırma sistem ve mekanizması kurulmalıdır.

	9. Çalışanların; sprey kullanımı, dökülme ya da bir sıvının buharlaşması durumunda cildi tahriş edebilecek ya da giysileri aşındırarak cilde işleyebilecek kimyasallarla çalışmadığı kontrol ediliyor mu?	0	10	Çalışma sırasında kimyasalların etkilerine karşı çalışanlar dayanıklı eldivenleri kullanılmalıdır. Vücudun korunması için kişisel koruyucu ekipman, gerçekleştirilmekte olan görevin niteliklerine ve gerekli risklere dayanarak seçilmelidir ve her türlü ek deri koruma önlemlerin uygulanması seçilmeli uygun şekilde takılmış, hava temizleyici veya hava veren solunum aygıtı kullanılmalıdır.
	10. Karıştırılarak kullanılmaması gereken kimyasallar konusunda çalışanlar bilgi sahibi mi?	2	8	Çalışanlar kullanılan kimyasalların taşıdığı riskler konusunda bilgilendirilmeleri sağlanmalı. Bu konuda çalışanlara eğitim verilmeli.
Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 	Hayır 	Alınması Gereken Önlem
8.BÖLÜM PSİKOSOSYAL ETKENLER	1. Çalışanlar, maruz kalabilecekleri olumsuz davranışlar (tehdit, hakaret vs.) karşısında nasıl davranacağını biliyorlar mı?	5	5	Uzman kişilerce çalışanlara bu konuda hizmet içi eğitimler ve seminerler verilebilir.
	2. Çalışanlar ile işverenler arasında iyi bir iletişim sağlanmakta mı?	7	3	Çalışanlar yaptıkları işin özelliklerine uygun olarak yönetimden ve meslektaşlarından yeterli bilgi, desteği ve yardım almaları sağlanmalıdır.
	3. İşyerinde yürütülen işler ile ilgili çalışanların da görüşleri alınmakta ve iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması hususunda katılımları desteklenmekte mi?	4	6	İş yerinde yürütülen çalışmalarla ilgili çalışanların görüşünü alma ve katılımını sağlama yükümlülüğü 6331 sayılı İş sağlığı ve Güvenliği Kanununun 4. maddesine göre çalışanlarda dahil edilmelidir.
	4. Çalışanlar; yetki, sorumluluk ve çalışma hedeflerini net olarak bilmekte mi?	6	4	İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu (6331 sayılı) göre çalışanların uymaları gereken sorumluluk hususları 19. Maddede yer alan görev ve sorumlulukları eğitimi verilmesiyle sağlanmalıdır.
	5. Çalışanların iş yükü ve yorgunlukları kontrol edilmekte mi?	3	7	Çalışanlara iş yükü-kontrol ölçekleri uygulayarak yorgunlukları ve iş yükü kontrolleri sağlanmalıdır. Sonuçlara göre gerekli çalışmalar yapılmalıdır.
Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 	Hayır 	Alınması Gereken Önlem

9. BÖLÜM GÜRÜLTÜ	1. Dışarıdan ve diğer insanlardan kaynaklanan gürültünün rahatsız edici seviyede olmadığı kontrol ediliyor mu?	2	8	Çevresel gürültü sınır değerlendirme raporu sonuçları ve akustik rapor esas alınarak gürültü oluşumunu önlemek ve gürültüyü azaltmaya yönelik eylem planlar hazırlanmak ve bu planları kademeli olarak uygulamaya konulması sağlanmak.
	2. Makine ve tesisatlardan gelen gürültünün rahatsız edici seviyede olmadığı kontrol ediliyor mu?	3	7	Birincil ve ikincil ses koruma önlemlerine göre makinelerden kaynaklı ve tesislerdeki gürültü azaltma yöntemlerini değerlendirerek (birincil olan korumada; sesin oluşumunu engellemek ya da azaltılması hedeflenirken, ikincil korumada ise sesin yayılmasını ve dağılmasını önlemektir) önlemler alınmalıdır.
	3. Gürültülü odalarda ses yalıtımı bulunmakta mı?	2	8	Ses yalıtımı yapılarak gürültü seviyesi kontrol altına alınması sağlanabilir.
Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 	Hayır 	Alınması Gereken Önlem
10.BÖLÜM BİYOLOJİK RİSKLER	1. Hem düzenli olarak hem de risk oluşturan maddelerle (kan, kirli malzemeler vb.) temastan sonra çalışanlar ellerini yıkamakta mı?	7	3	Çalışma ortamında mutajen ve kanserojen maddelerle çalışmalarda sağlık ve güvenlik önlemleri hakkında yönetmeliğin, 12. Maddede belirtilen "hijyen ve kişisel korunma"; eğitim başlıklı 13. Maddesinde de "hijyen kuralları" hakkında çalışanlara gerekli olan eğitimin verilmesi sağlanmalıdır. Vücudun kimyasal maddelerle teması olan bölümlerini sürekli olarak yıkanmalı ve işten sonra duş alınmalı.
	2. Çalışanlar çöplerin ve kirli malzemelerin taşınmasında hijyen kurallarına dikkat etmekte mi?	5	5	Çalışanlar, çalışma ortamında bulunan atıklar ve çöpler uygun biçimde düzenli olarak toplanılması sağlanmalı. Çöpler ve atıklar sızmayacak biçimde sağlam ve kaliteli torbalarda ve bu torbaların ağızları kapalı olacak şekilde taşınmalı, Çalışanlar hijyen kurallarına uymalı ve işe uygun KKD kullanılmalı,
	3. Hijyen standartları ve ilkyardım yöntemlerine uyulmakta mı?	3	7	Mutajen ve kanserojen maddelerle çalışmalarda sağlık ve güvenlik önlemleri hakkında yönetmeliğin, 12. Maddede belirtilen "hijyen ve kişisel korunma"; eğitim başlıklı 13. Maddesinde de "hijyen kuralları" hakkında çalışanlara gerekli olan eğitimin verilmesi sağlanmalıdır. İlk yardım yönetmeliğine göre; çalışanlara ilkyardım ile ilgili eğitimlerin verilmesi sağlanmalıdır.

	4. Küf mantarı ve küf kokusu bulunmadığı gözlemleniyor mu?	5	5	Rutin olarak küf mantarı ve kokusunun oluşumu kontrol edilmeli ve oluşumuna sebep olan etmenler (çalıma alanlarının ıslanmasına neden olan, su sızdıran çatıları, çatlakları ve pencereleri ve diğer nem ile su kaynakları) ortadan kaldırılması sağlanmalıdır. Ek yalıtım yapılarak gerekli önlemlerin alınması sağlanmalıdır.
Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 😊	Hayır 😞	Alınması Gereken Önlem
11.BÖLÜM KAZALAR ve HASTALIKLAR	1. Çalışanların işe giriş raporları ve periyodik kontrolleri yaptırılmakta mı?	3	7	6331 sayılı kanuna göre çalışanların işe giriş raporlarının düzenli olarak ve periyodik şekilde kontrolleri yapılmalıdır.
	2. Çalışanların karşı karşıya kaldıkları kazalar ve işe bağlı hastalıklar Sosyal Güvenlik Kurumuna rapor edilmekte mi?	4	6	İş ortamında çalışanların maruz kaldığı iş kazaları ve meslek hastalıkları ile ilgili veriler bildirim formu ile elektronik ortamda www.sgk.gov.tr adresine yapılmalıdır.
	3. Çalışanların karşı karşıya kaldıkları önceden olmuş kazalar veya işe bağlı hastalıklar incelenerek yeniden meydana gelmeleri önlenmekte mi?	5	5	Çalışanlara gerekli olan eğitimler verilerek daha önceden olmuş olan kazalar ya da işe bağlı meslek hastalıklar incelenerek bu tür kaza ve meslek hastalıklarının yeniden meydana gelmeleri önlenmelidir.
	4. İçerisinde yeterli malzeme bulunan ilkyardım çantası temin edilmiş mi?	5	5	Çalışılan ortamın özelliklerine uygun, yeterli malzemesi bulunan bir ilk yardım çantası bulundurulması sağlanmalıdır.
Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 😊	Hayır 😞	Alınması Gereken Önlem
12.BÖLÜM ERGONOMİ ve MONOTON ÇALIŞMA	1. Çalışanların uzun süre aynı pozisyonda veya fiziksel anlamda zorlayıcı çalışmaları (ağır yük kaldırma dahil) engellenmekte mi?	10	0	Çalışmalar esnasında uygun zaman aralıklarıyla çalışmalara ara verilerek çalışanların dinlenmeleri ve basit egzersizler yapmaları sağlanmalıdır.
	2. Çalışanlara yaptıkları işe uygun masa, sandalye veya destek ekipmanlar sağlanmakta mı?	5	5	Çalışma ortamında çalışanlara yaptıkları işe uygun masa, sandalye, destek ekipmanlar ve gerekli araç ve gereçler sağlanmalıdır
	3. Fazlaca yukarıya uzanmayı veya aşağıya eğilmeyi gerektiren işlerde çalışanların uzun süre hareketsiz aynı pozisyonda kalması engellenmekte mi?	10	0	Çalışanlara kas ve iskelet sistemi hastalıklarına karşı (sırt ağrısı, boyun ya da omuz incinmesi ve ayak ya da bacaklarda ağrı gibi) kendilerini korumak için eğitimler verilmelidir.

Konu Başlığı	Kontrol Listesi	Evet 😊	Hayır 😞	Alınması Gereken Önlem
13. BÖLÜM BİLGİLENDİRME ve EĞİTİM	1. Çalışanlar ilkyardım eğitimi almış mı?	3	7	İlk yardım yönetmeliğine göre çalışanlar ilkyardım eğitimi verilmesi sağlanmalıdır.
	2. Spor eğitmenleri antrenörlük belgesine sahip mi?	10	0	
	3. Cankurtaranlar ilgili bir müesseseden alınan güncel, geçerli bir sertifikaya sahipler mi?	2	0	
	4. Cankurtaranlar temel yaşam desteği vermek konusunda eğitime sahip mi?	2	0	
	5. Cankurtaranlar telefonlar, portatif telsizler, düdükler gibi acil iletişim araçlarını kullanma konusunda yeterli bilgiye sahip mi?	0	2	Cankurtaranlara acil durumlarda hızlı bir şekilde iletişim sağlamaları için portatif telsizler, düdükler ve telefonlar gibi iletişim araçlarını kullanma konusunda eğitim verilmelidir.
	6. Cankurtaranlar yasal yükümlülüklerini bilmektemi?	0	2	Cankurtaranlar yasal yükümlülükleriyle ilgili hizmet içi kurs ve seminerler düzenlenmeli.
	7. Çalışanlara işyerine özgü prosedürler ve acil durumlarla ilgili hizmet içi eğitim uygulanmış mı?	2	8	Çalışanlara acil durumlarla ilgili işyerlerine özgü prosedürler ve hizmet içi eğitim verilmelidir.
	8. Çalışanlara kullandıkları ekipmanların doğru ve güvenli kullanımı hakkında eğitim ve gerekli talimatlar verilmiş mi?	2	8	Çalışanlara işle ilgili kullanmış oldukları ekipmanları ve araç gereçleri güvenli ve doğru kullanımı konusunda hizmet içi eğitim verilmelidir.

* Bu kontrol listesi, 6331 sayılı Kanunun "İşverenin genel yükümlülüğü" başlıklı 4 üncü maddesi birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca işverenlerin yapmak/yaptırmak ile yükümlü oldukları risk değerlendirmesi çalışması yerine geçmez ancak çalışma ortamının iyileştirilmesine yönelik adımlar içerir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan bu doküman hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz.

